निष्पक्ष समाचारको विश्वसनीय माध्यम

हिमाली बेला

₹ ३/- Pages-8

वर्ष २०: अङ्क: २८८, वि.सं. २०८३, कार्तिक ११ गते, बुधवार, २८ अक्टोबर, २०२६ POSTAL REGD NO. WB/SKM/119/2024-2026 RNI NO.SIKNEP/2007/21386 28 OCTOBER, 2026, WEDNESDAY, GANGTOK

नाम्चीमा १०औँ र १२औँ श्रेणीका लागि सीएम कोचिङ कार्यक्रम ७ दिसम्बरदेखि शुरु हुने

नाम्ची, २७ अक्टोबरः सिक्किमको नाम्चीस्थित नाम्ची सिनियर सेकेण्डरी स्कूलमा १० र १२ श्रेणीका विद्यार्थीहरूका लागि निःशुल्क कोचिङ प्रदान गर्ने उद्देश्यले सीएम कोचिङ कार्यक्रम २०२६-२०२७ आगामी ७ दिसम्बरदेखि शुरु हुने भएको छ। यस कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्य विद्यार्थीहरूलाई गुणस्तरीय शैक्षिक सहयोग तथा मार्गदर्शन प्रदान गर्नु र उनीहरूलाई बोर्ड परीक्षाका लागि प्रभावकारी रूपमा तयार हुन मद्दत गर्नु हो।

सिक्किमका मुख्यमन्त्री पीएस गोलेद्वारा प्रायोजित यस कार्यक्रममा कृष्ण कुमारी राई (गोले) मुख्य संरक्षकको रूपमा रहेकी छन्। यो पहल राज्यभरिका विद्यार्थीहरूका लागि सुलभ शिक्षा प्रवर्द्धन गर्ने र उनीहरूको शैक्षिक आकाङ्क्षाहरूलाई सहयोग पुऱ्याउने सरकारको प्रतिबद्धताको एक हिस्सा हो।

यस कार्यक्रमको एउटा मुख्य विशेषता भनेको सबै विषयका लागि निःशुल्क कोचिङ उपलब्ध गराइनु हो। विद्यार्थीहरूले अनुभवी तथा योग्य शिक्षकहरूबाट व्यवस्थित कक्षाकोठा शिक्षण, विषयगत मार्गदर्शन र शैक्षिक सहयोग प्राप्त गर्नेछन्, जसले उनीहरूको वैचारिक बुझाइ, आत्मविश्वास र परीक्षामा हुने प्रदर्शनलाई मजबुत पार्न मद्दत गर्नेछ।

यो कार्यक्रम मुख्य संयोजक डा. सीपी खतिवड़ाको नेतृत्वमा सञ्चालन हुनेछ भने अनवर दास राई सह-संयोजकको रूपमा रहनेछन्। नाम्ची सिनियर सेकेण्डरी स्कूलका प्राचार्य हरिप्रसाद मगर पनि यस पहलसँग जोड़िएका छन्।

यस कार्यक्रमले यस्तो सहयोगी र उत्साहवर्धक सिकाइ माहोल सिर्जना गर्ने लक्ष्य राखेको छ, जहाँ विद्यार्थीहरूले आफ्नो शैक्षिक जग बलियो बनाउन, सिकाइका कठिनाइहरू समाधान गर्न र आफ्ना शैक्षिक लक्ष्य प्राप्त गर्न काम गर्न सक्नेछन्। योग्य तथा इच्छुक विद्यार्थीहरूलाई यस महत्त्वपूर्ण अवसरको लाभ उठाउन र पञ्जीकरण गर्न प्रोत्साहित गरिन्छ।

यस कार्यक्रमका लागि शिक्षकहरूको नियुक्ति पूर्ण रूपमा मुख्यमन्त्रीकी धर्मपत्नीको तजबिजमा हुनेछ र उनको निर्णय नै अन्तिम मानिनेछ।

आयोजकहरूले मुख्यमन्त्री पीएस गोले र मुख्य संरक्षक कृष्ण कुमारी राई (गोले) प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गरेका छन्। उनीहरूको उदार प्रायोजन, निरन्तर सहयोग र मार्गदर्शनले नै यो निःशुल्क कोचिङ पहललाई सम्भव बनाएको हो। उनीहरूको यस सहयोगले विद्यार्थीहरूका लागि थप शैक्षिक अवसर सिर्जना गर्ने र नाम्ची क्षेत्र तथा समग्र सिक्किमको शैक्षिक विकासमा योगदान पुऱ्याउने अपेक्षा गरिएको छ। २०२६-२०२७ को ब्याचको शुरुआतसँगै सीएम कोचिङ प्रोग्रामले सिक्किमका युवाहरूका लागि सुलभ शिक्षा, शैक्षिक उत्कृष्टता र उज्यालो भविष्य सुनिश्चित गर्ने आफ्नो प्रतिबद्धतालाई पुष्टि गर्दछ।

दर्ता तथा सम्पर्क जानकारी

भर्ना हुन इच्छुक विद्यार्थीहरूलाई यस विज्ञप्तिसँगै दिइएको दर्ता क्यूआर कोड स्क्यान गर्न र थप जानकारीका लागि संयोजकहरूसँग सम्पर्क गर्न अनुरोध गरिएको मुख्य संयोजक डा. सीपी खतिवड़ाद्वारा जारी विज्ञप्तिमा उल्लेख गरिएको छ।

सिक्किममा पहिलो हिमाली याक महोत्सवको तयारीको समीक्षा

नाथाङ, २७ अक्टोबर (हिस): नाथाङ-माछोङ निर्वाचन क्षेत्रकी विधायक पामिन लेप्चाले कृषि, पशुपालन तथा पशु चिकित्सा सेवा, मत्स्यपालन र बागवानी विभागका मन्त्री पुरणकुमार गुरुङसँग मङ्गलवार क्षेत्रअन्तर्गत नाथाङमा पहिलो सिक्किम हिमाली याक महोत्सवको तयारीको समीक्षा गरेकी छन्।

उनले २७ देखि २९ अक्टोबरम्म आयोजन हुने उक्त महोत्सवले सिक्किमको परम्परागत जीविकोपार्जन, सांस्कृतिक सम्पदा र उच्च हिमाली पारिस्थितिक प्रणालीमा याकको महत्त्वपूर्ण भूमिकालाई उजागर गर्ने उद्देश्य राखेको सामाजिक सञ्जाल पोस्टमा उल्लेख गरेकी छन्। उनले स्थानीय याकपालकहरूको योगदानको कदर गर्दै याकको संरक्षण, सुरक्षा र कल्याणबारे जनचेतना फैलाइने बताएकी छन्।

भ्रमणका क्रममा टोलीले नाथाङमा निर्माणाधीन ब्रिटिश सैनिक युद्ध स्मारकको पनि निरीक्षण गरी निर्माण कार्यको प्रगतिको समीक्षा गऱ्यो। उनले ऐतिहासिक महत्त्व बोकेको यस स्मारकले क्षेत्रको समृद्ध इतिहास र सम्पदालाई भावी पुस्ताका लागि संरक्षण तथा सम्मान गर्नुपर्ने सामूहिक दायित्वलाई प्रतिबिम्बित गर्दछ भनेकी छन्।

विधायक लेप्चाले यी भ्रमणले सिक्किमको सांस्कृतिक तथा प्राकृतिक सम्पदाको प्रवर्द्धन, परम्परागत जीविकोपार्जनको संरक्षण र ऐतिहासिक महत्त्वका स्थलहरूको जगेर्नाप्रतिको प्रतिबद्धतालाई पुष्टि गरेको बताएकी छन्।

१२औँ ब्रिक्स संसदीय मञ्च २०२६ मा विधानसभा अध्यक्ष शेर्पा सहभागी

गान्तोक, २७ अक्टोबरः नयाँ दिल्लीस्थित संसद भवनको संविधान सदनमा आयोजित १२औँ ब्रिक्स संसदीय मञ्च २०२६ मा सिक्किम विधानसभाका अध्यक्ष मिङ्मा नर्बु शेर्पाले सहभागिता जनाए। लोकसभा अध्यक्ष ओम बिरलाद्वारा उद्घाटित उक्त मञ्चमा ब्रिक्सका ११ सदस्य राष्ट्र तथा १० साझेदार राष्ट्रका अध्यक्ष, संसदीय प्रमुख तथा संसदीय प्रतिनिधिमण्डलको सहभागिता रहेको थियो। सो अवसरमा प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले पनि ब्रिक्स राष्ट्रहरूबाट आएका संसदीय प्रतिनिधिमण्डलहरूसँग अन्तरक्रिया गरे।

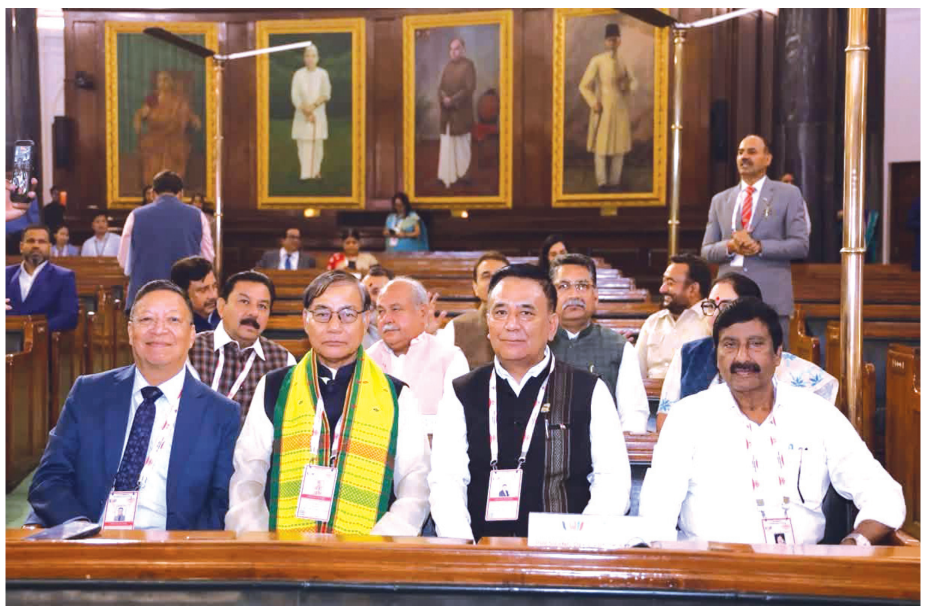

कार्यक्रममा लोकसभा अध्यक्ष ओम बिरला र राज्यसभाका उपसभापति हरिवंशले उद्घाटन सम्बोधन राखे भने लोकसभाका महासचिव उत्पल कुमार सिंहले स्वागत मन्तव्य पेश गरे। जनकेन्द्रित विकासका लागि संसदहरूको सुदृढ़ीकरण भन्ने मूल विषयवस्तुमा आधारित यस मञ्चले जनताका आकाङ्क्षालाई सार्थक प्रगतिमा रूपान्तरण गर्न सकेमा मात्र लोकतान्त्रिक संस्थाहरूले आफ्नो वास्तविक उद्देश्य पूरा गर्न सक्ने आधारभूत मान्यतालाई जोड दिएको छ। कार्यक्रममा सहभागी प्रतिनिधिहरूले संविधान सदनमा आयोजित सांस्कृतिक साँझमा पनि सहभागिता जनाएका थिए।

एमबीके नाम्चीद्वारा नाम्ची कलेजमा विकसित भारत युवा संवाद कार्यक्रम आयोजित

नाम्ची, २७ अक्टोबर (आईपीआर): भारत सरकारको युवा मामिला तथा खेलकुद मन्त्रालयअन्तर्गत 'माई भारत केन्द्र' (एमबीके), नाम्चीले मङ्गलवार नाम्चीस्थित सरकारी कलेज कामराङको सभाकक्षमा विकसित भारत युवा संवाद - आफ्नो भोट चिनौं कार्यक्रम आयोजन गरेको छ।

यस कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्य युवाहरूलाई उनीहरूको मतदान अधिकारबारे सचेत गराउनु, मतदाता नामावलीको विशेष गहन पुनरीक्षणसम्बन्धी जानकारी प्रवर्द्धन गर्नु र देशको लोकतान्त्रिक तथा चुनावी प्रक्रियामा उनीहरूको सक्रिय सहभागितालाई प्रोत्साहित गर्नु रहेको थियो।

कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै माई भारत केन्द्र, नाम्चीका जिल्ला युवा अधिकृत नवनीत कुमारले राष्ट्रको वृद्धि र विकासमा युवा सहभागिताको महत्त्वबारे प्रकाश पारे। उनले युवा नागरिकले आफ्नो मतदान अधिकार बुझ्नुपर्ने र जिम्मेवारीपूर्वक त्यसको प्रयोग गर्नुपर्ने आवश्यकतामा जोड़ दिए। उनले विद्यार्थीहरूलाई आफ्ना लक्ष्यहरूबारे स्पष्ट दृष्टिकोण राख्न, राज्यको विकासमा सक्रिय योगदान पुऱ्याउन र भविष्यका नेता बन्ने आकाङ्क्षा राख्न पनि प्रोत्साहित गरे।

उनले चुनावी प्रक्रियामा फारम ६, ७ र ८ को महत्त्वबारे व्याख्या गर्दै मतदाता नामावलीमा नाम समावेश गर्न, नाम हटाउन तथा विवरणहरू सच्याउन वा अद्यावधिक गर्न यी फारमहरूको भूमिकाबारे जानकारी दिए। उनले विद्यार्थीहरूसँग अन्तरक्रिया गर्दै मतदाता पञ्जीकरण र यससम्बन्धी प्रक्रियाबारे उनीहरूका जिज्ञासाहरूको जवाफ पनि दिए।

विद्यार्थीहरूलाई सम्बोधन गर्दै युथ आइकन (युवा प्रतिनिधि व्यक्तित्व) प्रज्ञान दीप गुरुङले सकारात्मक सामाजिक परिवर्तन ल्याउन सामूहिक प्रयासको महत्त्वमा जोड़ दिए। उनले विद्यार्थीहरूलाई विशेषगरी सामाजिक सञ्जालमा आउने गलत सूचना र भ्रामक कथ्यहरूप्रति सचेत रहन आग्रह गरे र कुनै पनि जानकारीलाई स्वीकार गर्नु वा साझा गर्नुअघि त्यसको सत्यता जाँच गर्न प्रोत्साहित गरे। उनले चुनावी प्रक्रियाको निष्ठा सुनिश्चित गर्न मतदाता नामावली सही र अद्यावधिक हुनुपर्ने कुरामा पनि जोड़ दिए।

युथ आइकन अमन अग्रवालको सहजीकरणमा युवा संवाद नामक अन्तरक्रियात्मक सत्र सञ्चालन गरियो, जसले विद्यार्थीहरूलाई खुल्ला छलफलमा सहभागी हुन तथा चुनावी चेतना र युवा सहभागिताका विषयमा आफ्ना विचारहरू राख्ने अवसर प्रदान गऱ्यो।

कार्यक्रममा युथ आइकन तथा खेलाड़ी असित राईलाई पनि सम्मान गरियो। उनको अनुपस्थितिमा उनको तर्फबाट प्रकाश छेत्रीले सम्मान ग्रहण गरे। कार्यक्रमअवधि लोकतान्त्रिक मूल्यमान्यता र जिम्मेवार नागरिकताको महत्त्वलाई पुष्टि गर्दै एक लोकतान्त्रिक प्रतिबद्धता लिइयो।

एनडीआरएफद्वारा लोअर जङ्गुको फिदाङमा अभ्यास सम्पन्न

जङ्गु, २७ अक्टोबरः आपदा पूर्वतयारीलाई सुदृढ़ पार्न तथा स्थानीय हितधारक र समुदायको आपदा प्रतिक्रिया क्षमता अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले मङ्गलवार जङ्गु महकुमाअन्तर्गत साङ्टोक जीपीयू, लोअर जङ्गुको फिदाङमा राष्ट्रिय आपदा प्रतिक्रिया बल (एनडीआरएफ)-ले एक अभ्यास सञ्चालन गरेको छ।

उक्त अभ्यासमा एनडीआरएफको तर्फबाट उपनिरीक्षक रेजेस्ट कोरा, कन्स्टेबल साजन चौधरी र कन्स्टेबल सुन्डु अधिकारीका साथै डीसी भोराको उपस्थिति रहेको थियो। आपदाको समयमा पूर्वतयारी, सचेतना र प्रतिक्रिया क्षमतामा सुधार ल्याउन आपदा प्रबन्धन सहायक, पर्यवेक्षक र स्थानीय समुदायका सदस्यहरूलाई तालिम प्रदान गरियो।

पञ्चायत अध्यक्ष दावा दोर्जी लेप्चा र उनको टोलीको सहयोग तथा सहकार्यमा उक्त कार्यक्रम सफलतापूर्वक सम्पन्न भयो। कार्यक्रममा एएसआई (एएसआई) छोडेन लेप्चा र एसए (एसए) पाल्देन भोटियाको पनि उपस्थिति रहेको थियो। यो पहलले समुदायस्तरमा आपदा पूर्वतयारीलाई बलियो बनाउने र यस क्षेत्रमा आपतकालीन अवस्था आइपर्दा समन्वयात्मक तथा प्रभावकारी प्रतिकार्य सुनिश्चित गर्ने निरन्तर प्रयासलाई झल्काउँछ।

भाजपा सिक्किमद्वारा खड्गेको असंवेदनशील टिप्पणीको निन्दा

गान्तोक, २७ अक्टोबर (हिस): प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी र उनका दिवङ्गत पितामाथि भारतीय राष्ट्रिय कङ्ग्रेसका अध्यक्ष मल्लिकार्जुन खड्गेले गरेको टिप्पणीको भाजपाको सिक्किम एकाइले कड़ा निन्दा गरेको छ। प्रदेश भाजपाले खड्गेको टिप्पणीलाई आपत्तिजनक तथा अमर्यादित बताउँदै यस्तो भाषाले राजनीतिक बहसको स्तरमा आएको गिरावट र मानवीय मर्यादाप्रतिको सम्मानको कमीलाई प्रतिबिम्बित गर्ने उल्लेख गरेको छ।

भाजपा सिक्किमले आज सामाजिक सञ्जाल पोस्टमा कङ्ग्रेसका अध्यक्ष मल्लिकार्जुन खड्गेको टिप्पणीको कड़ा निन्दा गरिएको बताएको छ। भाजपा सिक्किमले भनेको छ, "केन्द्रमा झण्डै १२ वर्षदेखि सत्ता बाहिर रहेको कङ्ग्रेस जनताको समर्थन प्राप्त गर्न नसकेपछि निराश भएको छ। रचनात्मक प्रतिपक्षको भूमिका निर्वाह गर्ने, विश्वसनीय विकल्प प्रस्तुत गर्ने तथा विकास र सुशासनका विषयमा बहस गर्ने सट्टा कङ्ग्रेस नेतृत्वले बारम्बार व्यक्तिगत आक्षेप र उत्तेजक अभिव्यक्तिको सहारा लिने गरेको छ।"

भाजपाले विरोध प्रदर्शन, विवाद सिर्जना गर्ने प्रयास र व्यक्तिगत अपमानबाट राजनीतिक दलले जनताको विश्वास पुनः प्राप्त गर्न नसक्ने जनाएको छ। दलको विश्वसनीयता कार्यसम्पादन, रचनात्मक आलोचना र राष्ट्रका लागि स्पष्ट दृष्टिकोणबाट स्थापित हुनुपर्ने उल्लेख गर्दै कङ्ग्रेसलाई प्रधानमन्त्रीको परिवारमाथि टिप्पणी ➔रहल पृष्ठ ७ मा

दार्जीलिङ फिल्म महोत्सवको दोस्रो संस्करण चलचित्र, निर्माता तथा समृद्ध सांस्कृतिक कथाहरूलाई सम्मान तथा समर्पित गर्न तयार

दार्जीलिङ, २७ अक्टोबरः खरसाङमा आगामी ३० अक्टोबरदेखि आयोजन हुने तीनदिने दार्जीलिङ फिल्म महोत्सवको दोस्रो संस्करण स्थानीय स्तरमा निर्मित चलचित्र, क्षेत्रीय चलचित्र निर्माता र पहाड़ी क्षेत्रका समृद्ध सांस्कृतिक कथाहरूलाई सम्मान तथा समर्पित गर्न पूर्ण रूपमा तयार छ।

लिभिङ द कल्चर फाउण्डेशन (एलसीएफ) द्वारा आयोजित यस महोत्सव खरसाङको देवरालीस्थित तीन माइल बस्ती सामुदायिक भवनमा सञ्चालन हुनेछ। महोत्सवको मुख्य उद्देश्यबारे बोल्दै एलसीएफका संस्थापक सदस्य मिग्मा छिरिङ लेप्चाले भने, "चलचित्र निर्माणको अध्ययन गरेको एक चलचित्र निर्माताको हैसियतले म पहिले आफ्ना सहपाठीहरूसँग शहरहरूमा हुने चलचित्र महोत्सवहरूमा सहभागी हुने गर्थें। त्यहाँ हाम्रा युवाहरूले बनाएका चलचित्रहरू प्रदर्शन भएको देख्दा खुशी लाग्थ्यो, तर यस्तो अवसर हाम्रो आफ्नै ठाउँमा भने पूर्ण रूपमा अभाव थियो। हाम्रो क्षेत्र अनौठो संस्कृति र कथाहरूले भरिपूर्ण छ, जुन चलचित्रका माध्यमबाट राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय स्तरमा पहिचान कमाउँदै छन्। तर, हामी घर फर्कँदा हाम्रा आफ्नै मानिसहरूलाई यस्ता चलचित्रहरूको अस्तित्वबारे सायदै जानकारी होला।"

लेप्चाले अझ भने, "हामी हाम्रो समुदायमा कसरी हाम्रो संस्कृतिलाई चलचित्रमार्फत प्रस्तुत गरिँदैछ र यसले राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय स्तरमा प्रशंसा बटुलिरहेको छ भन्ने चेतना जगाउन चाहन्थ्यौँ। यहाँ यस्तो कामका लागि एउटा साझा मञ्चको अभाव थियो; यो महोत्सवले हाम्रा मानिसहरूलाई स्थानीय चलचित्रकर्मीहरूसँग जोड्ने लक्ष्य राखेको छ। हाम्रो विश्वास छ, हाम्रा युवाहरूले गरिरहेको उत्कृष्ट कामलाई हाम्रो आफ्नै क्षेत्रमा पनि उचित सम्मान र मान्यता मिल्नुपर्छ। तीनदिने यस महोत्सवमा मुख्यतया लघु चलचित्र समावेश गरिएका छन् भने केही छानिएका कथानक चलचित्र पनि देखाइनेछन्। महोत्सवमा समावेश गरिएका सबै चलचित्र स्थानीय पहाड़ी क्षेत्र र छिमेकी राज्य सिक्किमका हुन्। चलचित्र प्रदर्शनका साथै महोत्सवमा प्यानल छलफल, सम्मान कार्यक्रम, कविता वाचन, नाटक मञ्चन र विद्यार्थी चलचित्र प्रतियोगिता पनि समावेश हुनेछन्।"

लेप्चाले अझ भने, "महोत्सवमा देखाइने नक् नक् नक्, सेतो घारी र दन्ते कथाजस्ता लघु चलचित्रहरूले विभिन्न पुरस्कार जितिसकेका छन्, तर यहाँका मानिसहरूलाई यसबारे सायदै जानकारी थियो। यी चलचित्रहरू हाम्रो संस्कृति र परम्परामा आधारित छन्। यिनले बाहिरी दर्शकहरूलाई नितान्त नौलो अनुभव प्रदान गर्ने भएकाले अन्य ठाउँमा पनि मान्यता पाएका छन् साथै हामीलाई यदि हाम्रा आफ्नै मानिसहरूले यी चलचित्रहरू हेर्न पाए भने उनीहरूले यी कथाहरूलाई गहिरो गरी महसुस गर्नेछन् र आफूसँग जोड्न सक्नेछन्।" यस महोत्सवमा देखाइने अन्य लघु चलचित्रहरूमा क्रसिङ बोर्डर्स', बिहान - एनादर मर्निङ, शून्यता "भोइड", डेथ सर्टिफिकेटलगायत अन्य चलचित्र छन्।

एलसीएफका संस्थापक सदस्यले बताएअनुसार पहिलो चलचित्र महोत्सवदेखि नै उनीहरूले निरन्तर प्रोत्साहन पाइरहेका छन्, जहाँ विभिन्न क्षेत्रका मानिसहरूले उनीहरूलाई विविध रूपमा सहयोग पुऱ्याउँदै आएका छन्।

"हामीले खरसाङमा पहिलोपटक यो पहल शुरु गर्दा पाएको अभूतपूर्व प्रतिक्रियाले हामीलाई आश्चर्यचकित बनायो। यसपटक, कार्यक्रम आयोजना गर्न हामी सामुदायिक भवनमा भेला हुँदा स्थानीय स्तरबाट प्राप्त सहयोग निकै हृदयस्पर्शी रह्यो, जसका लागि हामी आभारी छौँ। गत वर्ष संस्था स्थापना भएयता यसले विभिन्न पेशा र पृष्ठभूमि भएका मानिसहरूलाई एकै ठाउँमा ल्याउन सफल भएको छ।"

चक्रवात 'अर्नब' पश्चिम–मध्य बङ्गालको खाडीमा अति भीषण चक्रवाती आँधीमा परिणत, ६० भन्दा बढ़ी रेल रद्द

नयाँ दिल्ली, २७ अक्टोबर (हिस): भारतीय मौसम विज्ञान विभाग (आईएमडी) ले चक्रवात 'अर्नब' पश्चिम–मध्य बङ्गालको खाडीमाथि अति भीषण चक्रवाती आँधीमा परिणत भएको बताएको छ। यो हाल विशाखापत्तनमबाट करिब ३०० किलोमिटर टाढा रहेको छ। आँधी मङ्गलवार बिहान आन्ध्र प्रदेशको यानम नजिकैको तटीय क्षेत्रमा प्रवेश गर्ने सम्भावना छ। विपद् व्यवस्थापन विभागले आन्ध्र प्रदेशभर आज र भोलि भारी वर्षा हुने अनुमान गरेको छ। यस अवधिमा प्रतिघण्टा ११५ देखि १२५ किलोमिटरको गतिमा हावा चल्ने सम्भावना पनि व्यक्त गरिएको छ।

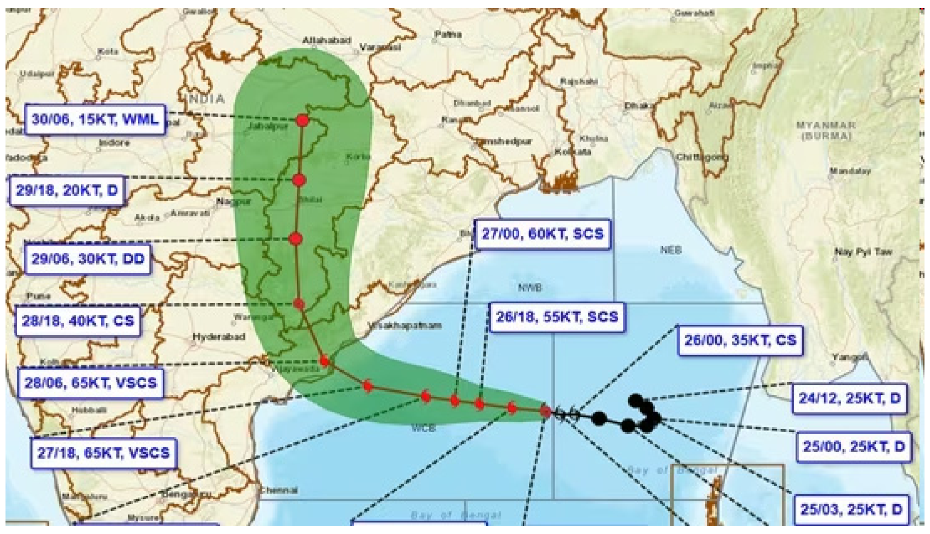

आईएमडीका अनुसार, आँधी आज साँझसम्म पश्चिम–उत्तरपश्चिम दिशातर्फ अघि बढ्ने सम्भावना छ। त्यसपछि अर्नब उत्तरपश्चिम दिशातर्फ मोडिने अनुमान गरिएको छ। यो आँधी भोलि बापटला र विशाखापत्तनमबीच यानम नजिकै आन्ध्र प्रदेश तथा यानमका तटीय क्षेत्र पार गर्न सक्नेछ। त्यस समयमा पनि आँधी अति भीषण श्रेणीमै रहने अनुमान छ। चक्रवात तटीय क्षेत्रमा प्रवेश गर्दा निरन्तर हावाको अधिकतम गति प्रतिघण्टा ११५ देखि १२५ किलोमिटरसम्म पुग्न सक्नेछ। तीव्र झोक्कासहित हावाको गति प्रतिघण्टा १४० किलोमिटरसम्म पुग्ने सम्भावना छ। विभागले आन्ध्र प्रदेश र त्ससँग जोडिएको दक्षिणी ओडिशाका तटीय क्षेत्रका लागि चक्रवातसम्बन्धी रातो सतर्कता जारी गरेको छ।

ओडिशा सरकारले आँधीको जोखिमलाई ध्यानमा राख्दै राज्यका छ जिल्लामा सतर्कता जारी गरेको छ। ती जिल्लामा गञ्जाम, गजपति, रायगडा, मलकानगिरि, कोरापुट र नबरङ्गपुर रहेका छन्। मुख्यमन्त्रीले तयारीको निगरानी गर्न आठ जना मन्त्रीलाई जिम्मेवारी दिएका छन्। जोखिमयुक्त क्षेत्रमा राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य बल (एनडीआरएफ), ओडिशा विपद् द्रुत कार्यबल, अग्निशमन विभाग र पुलिसका जवानहरू परिचालन गरिएको छ।

सम्भावित आपत्कालीन अवस्थासँग जुध्न ओडिशाका जोखिमयुक्त जिल्लाहरूमा २२५ वटा अग्निशमन टोली तथा राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य बलका टोलीहरू तैनाथ गरिएका छन्।

ओडिशा सरकारले छापा, विद्युतीय तथा डिजिटल सञ्चारमाध्यमका लागि विशेष निर्देशन जारी गरेको छ। सरकारले चक्रवातसम्बन्धी जानकारी भारतीय मौसम विज्ञान विभाग, विशेष राहत आयुक्त तथा अधिकृत जिल्ला प्रशासनबाट जारी आधिकारिक सूचनाका आधारमा मात्र प्रसारण गर्न स्पष्ट निर्देशन दिएको छ। अपुष्ट पूर्वानुमान, काल्पनिक मार्गसम्बन्धी नमुना वा त्रास फैलाउने समाचार प्रसारण नगर्न पनि आग्रह गरिएको छ। चक्रवातको जोखिमलाई ध्यानमा राख्दै गञ्जाम जिल्ला प्रशासनले आजदेखि २९ अक्टोबरसम्म सबै आँगनवाडी केन्द्रमा बिदा घोषणा गरेको छ। बालबालिका तथा गर्भवती महिलाका लागि पोषण सामग्रीस्वरूप सुक्खा खाद्यान्न घरघरमा पुर्याउन निर्देशन दिइएको छ। तटीय मार्गमा सुरक्षित आवागमन सुनिश्चित गर्न राज्य यातायात प्राधिकरणले आवश्यक निर्देशन जारी गरेको छ।

यस चक्रवातको प्रभाव तटीय राज्यहरूमा मात्र सीमित नरहने अनुमान गरिएको छ। मौसम विभागले पश्चिम बङ्गाल, बिहार, झारखण्ड र पूर्वी उत्तर प्रदेशलगायत विभिन्न क्षेत्रमा वर्षा हुने सम्भावना जनाएको छ। मध्य प्रदेश, छत्तीसगढ़ र तेलङ्गानाका केही क्षेत्रमा पनि भारी वर्षा हुन सक्ने अनुमान छ। चक्रवात शक्तिशाली बनेपछि तमिलनाडु र पुडुचेरीका नौवटा बन्दरगाहमा समेत सतर्कता जारी गरिएको छ।

चक्रवातबाट हुन सक्ने सम्भावित जोखिमलाई ध्यानमा राख्दै रेल सेवामा पनि व्यापक परिवर्तन गरिएको छ। रेलवेले ४ नोभेम्बरसम्म ६० भन्दा बढी रेल रद्द गर्नुका साथै अन्य रेलहरूको सञ्चालनमा परिवर्तन गरेको छ।

५३ वटा रेल रद्द रहनेछन्।

रेलवेले सार्वजनिक गरेको सूचीअनुसार, राजमुन्द्रीदेखि विजयवाडासम्म चल्ने रेल सङ्ख्या ६७२६१ अक्टोबर २७ र २८ मा रद्द गरिएको छ। विजयवाडादेखि मछलीपट्टनमसम्म चल्ने रेल सङ्ख्या ६७२६३ र ६७२६५ पनि दुवै दिन सञ्चालन हुने छैनन्। मछलीपट्टनमदेखि विजयवाडा जाने रेल सङ्ख्या ६७२६४ र ६७२५६ पनि अक्टोबर २७ र २८ मा रद्द गरिएका छन्। मछलीपट्टनम र गुडिवाडाबीच चल्ने रेल सङ्ख्या ६७२७१, ६७२७२, ६७२५२, ६७२५३, ६७२५४ र ६७२५५ पनि दुवै दिन सञ्चालन हुने छैनन्।त्यसैगरी, काकिनाडा बन्दरगाहदेखि विशाखापत्तनम जाने रेल सङ्ख्या १७२६७ र विशाखापत्तनमदेखि काकिनाडा बन्दरगाह आउने रेल सङ्ख्या १७२६८ अक्टोबर २७ र २८ का लागि रद्द गरिएका छन्। पार्वतीपुरमदेखि विशाखापत्तनमबीच चल्ने रेल सङ्ख्या ०७२६७ तथा फर्कने रेल सङ्ख्या ०७२६८ पनि दुवै दिन सञ्चालन हुने छैनन्।

मङ्गलवार विजयवाडादेखि नरसापुर जाने रेल सङ्ख्या ६७२५८, १७२६९ र ६७२५७ चल्ने छैनन्। नरसापुरदेखि राजमुन्द्री जाने रेल सङ्ख्या ६७२४६, नरसापुरदेखि भीमावरम जङ्क्सन जाने रेल सङ्ख्या १७२६४ तथा विजयवाडादेखि काकिनाडा बन्दरगाह जाने रेल सङ्ख्या १७२५७ पनि रद्द गरिएका छन्।यसका अतिरिक्त विजयवाडादेखि राजमुन्द्री जाने रेल सङ्ख्या ६७२०२, विजयवाडादेखि मछलीपट्टनम जाने रेल सङ्ख्या ६७२६७, नरसापुरदेखि गुन्टुर जङ्क्सन जाने रेल सङ्ख्या ६७२४७ र नरसापुरदेखि विजयवाडा जाने रेल सङ्ख्या ६७२७६ पनि रद्द गरिएका छन्।

बुधवार विजयवाडादेखि भीमावरम जङ्क्सन जाने रेल सङ्ख्या ६७२७५ र ६७२८१, भीमावरमदेखि निदादावोलु जङ्क्सन जाने रेल सङ्ख्या ६७२७७ र ६७२८३ तथा फर्कने रेल सङ्ख्या ६७२७८ र ६७२८४ सञ्चालन हुने छैनन्।

विजयवाडादेखि गुन्टुर जङ्क्सन जाने रेल सङ्ख्या ६७२२९, गुन्टुरदेखि रेपल्ले जाने रेल सङ्ख्या ६७२२३, रेपल्लेदेखि तेनाली जाने रेल सङ्ख्या ६७२२४ र तेनालीदेखि विजयवाडा जाने रेल सङ्ख्या ६७२२२ पनि रद्द गरिएका छन्। यसबाहेक नरसापुरदेखि विजयवाडा जाने रेल सङ्ख्या १७२७० र काकिनाडा बन्दरगाहदेखि विजयवाडा जाने रेल सङ्ख्या १७२५८ अक्टोबर २८ मा सञ्चालन हुने छैनन्।

चक्रवातलाई ध्यानमा राख्दै केही रेलको मार्गसमेत परिवर्तन गरिएको छ। भुवनेश्वरदेखि जगदलपुर जाने हीराखण्ड एक्सप्रेस (१८४४७) मङ्गलवारदेखि अक्टोबर ३० सम्म रायगढ़बाटै यात्रा समाप्त गर्नेछ। यसको फर्कने सेवा जगदलपुरह्नभुवनेश्वर हीराखण्ड एक्सप्रेस (१८४४८) अक्टोबर २८ देखि ३१ सम्म कोरापुटको सट्टा रायगढबाट सञ्चालन हुनेछ। दक्षिण तटीय रेलवेले चौबीसै घण्टा सञ्चालन हुने नियन्त्रण कक्ष तथा रेल स्टेसनमा सहायता कक्ष स्थापना गरेको छ। त्यहाँ टिकटको रकम फिर्ता, खाना, वैकल्पिक विद्युत् आपूर्ति तथा चिकित्सकीय सहयोगको व्यवस्था गरिएको छ। रेलवेले क्षेत्रीय तथा मण्डलीय मुख्यालयमा पनि चौबीसै घण्टा सञ्चालन हुने आपत्कालीन नियन्त्रण कक्ष स्थापना गरेको छ।रेलवेले यात्रुहरूलाई यात्रा शुरु गर्नुअघि आफ्नो रेलको अवस्थावारे जानकारी लिन आग्रह गरेको छ। यात्रुहरूलाई आधिकारिक रेलवे सूचना माध्यमबाट विवरण प्राप्त गरी सोहीअनुसार यात्राको योजना बनाउन सल्लाह दिइएको छ। रेल सेवा रद्द हुँदा यात्रुहरूलाई परेको असुविधाप्रति रेलवेले दुःखसमेत व्यक्त गरेको छ।

बङ्गालको खाडीमा तीव्र गतिमा शक्तिशाली बन्दै गएको चक्रवात 'अर्णब' पश्चिम बङ्गालबाट निकै टाढा आन्ध्र प्रदेशको तटीय क्षेत्रतर्फ अघि बढिरहेको छ। यद्यपि, यस चक्रवातको प्रभावले पश्चिम बङ्गालको मौसममा परिवर्तन आउने सम्भावना छ। मौसम विज्ञान विभागको पूर्वानुमानअनुसार, बुधवारदेखि दक्षिण बङ्गालमा वर्षा बढ्नेछ भने बिहीवार, २९ अक्टोबरमा धेरै जिल्लामा भारी वर्षा हुन सक्छ। यस अवधिमा तीव्र हावा चल्नुका साथै चट्याङ पर्ने सम्भावना पनि छ। उत्तर बङ्गालमा समेत २९ देखि ३१ अक्टोबरसम्म वर्षा र खराब मौसमको पूर्वानुमान जारी गरिएको छ। विभागका अनुसार, सोमवार चक्रवात पश्चिम–मध्य र त्यससँग जोडिएको मध्य बङ्गालको खाडीमा अवस्थित थियो। यो प्रतिघण्टा करिब १३ किलोमिटरको गतिमा पश्चिम–उत्तरपश्चिम दिशातर्फ अघि बढिरहेको थियो। सोमवार रातिसम्म यो शक्तिशाली चक्रवातमा परिणत भएको जानकारी दिइएको थियो। मङ्गलवार दिउँसोसम्म यो अति शक्तिशाली चक्रवात बन्न सक्ने सम्भावना व्यक्त गरिएको छ। बुधवार बिहान आन्ध्र प्रदेशको बापटला र विशाखापत्तनमबीच यसले तटीय क्षेत्रमा प्रवेश गर्ने अनुमान गरिएको छ।

चक्रवातको प्रभावका कारण २८ अक्टोबरमा कोलकातासहित दक्षिण बङ्गालका सबै जिल्लामा वर्षा हुन सक्छ। दक्षिण २४ परगना, पूर्व मेदिनीपुर, पश्चिम मेदिनीपुर र झारग्राममा भारी वर्षाको सम्भावना छ। त्यसपछिको दिन मौसम अझ खराब हुन सक्ने अनुमान गरिएको छ।

२९ अक्टोबरमा कोलकातासहित दक्षिण बङ्गालका विभिन्न जिल्लामा वर्षाको तीव्रता बढ्ने पूर्वानुमान छ। मेदिनीपुर, झारग्राम, बाँकुडा, पुरुलिया र पश्चिम बर्दवानमा भारी वर्षा हुन सक्छ। यस अवधिमा विभिन्न जिल्लामा प्रतिघण्टा ३० देखि ५० किलोमिटरको गतिमा तीव्र हावा चल्नुका साथै चट्याङ पर्ने सम्भावना छ।

३० अक्टोबरमा वर्षाको तीव्रता केही कम हुन सक्छ। यद्यपि, पूर्व बर्दवान, पश्चिम बर्दवान, वीरभूम, मुर्शिदाबाद र नदिया जिल्लामा मेघगर्जनसहित तीव्र हावा चल्ने सम्भावना कायम रहनेछ।

चक्रवातको प्रभावले उत्तर बङ्गालका जिल्लाहरूमा पनि मौसम खराब हुन सक्छ। २९ अक्टोबरमा दार्जिलिङ र जलपाइगढ़ीमा भारी वर्षाको सम्भावना छ। ३० अक्टोबरमा कालेबुङ र अलिपुरद्वारमा भारी वर्षा हुन सक्छ। शनिवार, ३१ अक्टोबरमा वर्षाको तीव्रता घट्ने अनुमान गरिएको छ। त्यसका बावजुद दार्जिलिङ, जलपाइगढ़ी, कालेबुङ, अलिपुरद्वार र कुचबिहारमा मेघगर्जनसहित तीव्र हावा चल्न सक्छ।

मौसम विशेषज्ञहरूका अनुसार, बङ्गालको खाडीमा समुद्रको सतहको तापक्रम करिब ३० डिग्री सेल्सियस रहेकाले चक्रवातले पर्याप्त आर्द्रता प्राप्त गरिरहेको छ। यसले चक्रवातको तीव्रता तीव्र गतिमा बढ्न सक्छ। यद्यपि, माथिल्लो वायुमण्डलमा तीव्र हावा चलिरहेका कारण चक्रवातको संरचना कमजोर हुने सम्भावना पनि व्यक्त गरिएको छ।

पूर्वानुमानअनुसार, चक्रवात तटीय क्षेत्रमा प्रवेश गरेपछि पनि यसको प्रभाव भित्री भूभागसम्म पुग्न सक्छ। विशेषज्ञहरूले चक्रवातको दिशामा परिवर्तन आउन सक्ने सम्भावनासमेत व्यक्त गरेका छन्। मौसम विभागका अनुसार, चक्रवातको केन्द्र पश्चिम बङ्गालबाट टाढा रहे पनि आगामी केही दिनसम्म राज्यमा वर्षा, तीव्र हावा र चट्याङको प्रभाव देखिन सक्छ।

राष्ट्रपति र प्रधानमन्त्रीद्वारा लिकटेन्स्टाइनका युवराज एलोइसको स्वागत

नयाँ दिल्ली, २७ अक्टोबर (हिस): लिकटेन्स्टाइनका कार्यवाहक राष्ट्राध्यक्ष युवराज एलोइसको राष्ट्रपति भवनमा औपचारिक स्वागत गरिएको छ। यस अवसरमा राष्ट्रपति द्रौपदी मुर्मू र प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी उपस्थित रहे। युवराज एलोइस आफ्नी पत्नी राजकुमारी सोफीसँग भारत भ्रमणमा छन्। यस क्रममा उनले भारतीय प्रतिनिधिमण्डलसँग भेटघाट गरे भने राष्ट्रपति मुर्मु र प्रधानमन्त्री मोदीले लिकटेन्स्टाइनको प्रतिनिधिमण्डलसँग भेटवार्ता गरे। औपचारिक स्वागत समारोहका क्रममा राष्ट्रपति मुर्मु, प्रधानमन्त्री मोदी र युवराज एलोइसले राष्ट्रपति भवनमा संयुक्त तस्बिर समेत खिचाए। त्यसपछि विदेशमन्त्री डा. एस जयशङ्करले युवराज एलोइससँग भेट गरे। उनले भने, ''भारतह्नयुरोपेली स्वतन्त्र व्यापार सङ्घ (ईएफटीए) को व्यापार तथा आर्थिक साझेदारी सम्झौताबाट प्राप्त अवसरहरूका कारण हाम्रा द्विपक्षीय सम्बन्धका विभिन्न क्षेत्रमा उल्लेखनीय तीव्रता आइरहेको छ। भारत र लिकटेन्स्टाइनबीचको द्विपक्षीय सम्बन्धलाई थप सुदृढ़ बनाउने उद्देश्यले प्रधानमन्त्री मोदी र युवराज एलोइसबीच आज दिल्लीमा उच्चस्तरीय बैठक आयोजना गरिनेछ। यस द्विपक्षीय बैठकमा व्यापार, लगानी, विज्ञान तथा प्रविधि, नवप्रवर्तन र जनस्तरको सम्बन्धलाई प्रगाढ़ बनाउने विषयमा विशेष ध्यान दिइनेछ। यस बाहेक दुवै नेताले प्रमुख वैश्विक तथा क्षेत्रीय मुद्दाहरूवारे पनि विचार आदान–प्रदान गर्नेछन्।

जम्मू–कश्मीरलाई राज्यको दर्जा बहाल नगरेसम्म क्याबिनेटमा सामेल हुने छैनौँ : कङ्ग्रेस

श्रीनगर, २७ अक्टोबर (हिस): जम्मू–कश्मीर प्रदेश कङ्ग्रेस कमिटी (जेकेपीसीसी) का अध्यक्ष तारिक हमिद कर्राले मङ्गलवार भने, उनको पार्टी उमर अब्दुल्ला नेतृत्वाधिन सरकारमा सामेल हुने छैन। यस विषयमा आफ्नो पार्टीको धारणा विगत दुई वर्षदेखि स्पष्ट रहेको उनले दोहोऱ्याए। पत्रकारहरूसँग कुराकानी गर्दै कर्राले भने, ''आज मन्त्रिपरिषद्को विस्तार भएको छ जसान्तर्गत चार जना विधायकहरूले मन्त्रीका रूपमा शपथ लिएका छन्। हामी मन्त्रीमण्डलमा सामेल नहुने कुरा विगत दुई वर्षदेखि नै भन्दै आएका छौँ। अब कङ्ग्रेस मन्त्रीमण्डलमा किन सामेल भइरहेको छैन भनेर वारम्वार व्याख्या गर्न आवश्यक छैन''। उनले भने, ''जम्मू–कश्मीरलाई राज्यको दर्जा बहान गर्न भइरहेको ढिल्याईले गर्दा कङ्ग्रेसले उमर अब्दुल्लाको नेतृत्वमा रहेको मन्त्रीमण्डलबाट बाहिर रहने निर्णय गरेको हो।''

यदि कङ्ग्रेसबाट आउन सक्छ भने तृणमूलबाट पनि आउनसक्छः दिलीप घोष

कोलकाता, २७ अक्टोबर (हिस): पश्चिम बङ्गालमा तृणमूल कङ्ग्रेस छाड़ेर भारतीय जनता पार्टी (भाजपा) मा सामेल भएका नेताहरूलाई पार्टीमा सामेल गरेको सन्दर्भमा भिन्न–भिन्न विचारहरू उजागार भइरहेका छन्। यसैबीच मङ्गलवार भाजपा नेता दिलीप घोषले यस मुद्दामा शुभेन्दु अधिकारीको धारणालाई समर्थन गर्दै भने, ''यदि कङ्ग्रेसका मानिसहरू भाजपामा आउन सक्छन् भने तृणमूलका मानिसहरूलाई पनि स्वीकार गर्न सकिन्छ।'' आगामी नगरपालिका चुनाउअघि राजनीतिक जगतमा तृणमूल कङ्ग्रेसका धेरै जना पूर्व काउन्सिलरहरू भाजपामा सामेल हुनसक्ने चर्चा चलिरहेको छ। यस अवस्थामा उनीहरूलाई चुनाउको टिकट दिन सक्ने अड़कल लगाइँदैछ। तथापि भाजपाका प्रदेश अध्यक्ष शमिक भट्टाचार्यले यस मामिलामा 'नो एन्ट्री' को नीति अप्नाएका छन्। उनको विचारलाई भाजपाका सांसद सुकान्त मजुमदारले पनि समर्थन गरेका छन्।

यस सम्बन्धमा मङ्गलवार प्रश्न सोध्दा दिलीप घोषले भने, ''राजनीतिमा भावनाको लागि कुनै स्थान छैन। यदि कङ्ग्रेसबाट आउन सक्नसक्छ भने तृणमूलबाट पनि आउन सक्छ।'' यद्यपि दिलीप घोषले भने, ''भाजपामा सामेल हुने नेताहरूले पार्टीको कार्यप्रणालीसित तालमेल राख्न सक्छन् कि सक्दैनन्, यो हेर्न बाँकी छ।''

पश्चिम बङ्गालमा किशोरीको बलात्कार र हत्याका आरोपी पुलिस भिड़न्तमा मारिए

कोलकाता, २७ अक्टोबर (हिस): पश्चिम बङ्गालको उत्तर २४ परगना जिल्लाको गायघाटामा मङ्गलवार बिहान १७ वर्षीया किशोरीको बलात्कार र हत्याका मुख्य आरोपी पुलिस भिडन्तमा मारिएका छन्। यस घटनाले यसै वर्ष जुलाईमा दक्षिण २४ परगना जिल्लाको बारुईपुरमा भएको पुलिस भिडन्तको सम्झना ताजा गराएको छ।

दुवै घटनामा पुलिसको कारबाहीको क्रम मिल्दोजुल्दो रहेको छ, जसमा राति 'क्राइम सीन रीक्रिएशन' प्रक्रिया (अपराध स्थलको नाट्य रूपान्तरण) पनि समावेश छ। पुलिस स्रोतका अनुसार, आरोपी प्रह्लाद दासलाई मङ्गलवार बिहान घटनाको पुनर्निर्माण गर्न घटनास्थलमा लगिएको थियो। उक्त स्थान बाङ्ग्लादेशको सीमाबाट करिब चार किलोमिटर टाढा रहेको छ। पुलिसको दाबीअनुसार, त्यस क्रममा प्रह्लादले अचानक एक पुलिस अधिकारीको सर्विस रिभल्भर खोसेर गोली चलाउन थाले। उनले तीन राउन्ड गोली चलाउँदा एक पुलिस कर्मचारी घाइते भए। त्यसपछि आत्मरक्षाका लागि पुलिसले पनि जवाफी कारबाही गर्दै चार राउन्ड गोली चलायो। गोली लागेर गम्भीर घाइते भएका प्रह्लादलाई तत्काल चाँदपाडा ग्रामीण अस्पताल लगिएको थियो, जहाँ ड्युटीमा रहेका चिकित्सकहरूले उनलाई मृत घोषित गरे। प्रह्लाद पीड़ित किशोरीको परिवारका नातेदार रहेको बताइएको छ। आइतवार एक छिमेकीको घरपछाड़िबाट किशोरीको निर्वस्त्र तथा क्षतविक्षत शव फेला परेपछि उनलाई पक्राउ गरिएको थियो।

ती किशोरी शनिवार राति परिवार र साथीहरूसँग सांस्कृतिक कार्यक्रम हेर्न गएकी थिइन्। परिवारका सदस्यहरूका अनुसार, राति करिब ११:३० बजी उनलाई एउटा फोन आएको थियो। त्यसपछि उनी कार्यक्रमस्थलबाट बाहिर निस्किएकी थिइन् र बेपत्ता भएकी थिइन्। रातभरि सघन खोजी अभियान चलाएपछि आइतवार बिहान उनको शव फेला परेको थियो। गायघाटामा भएको यस मुठभेड़ले साढ़े तीन महिनाअघि बारुईपुरमा भएको यस्तै घटनाको सम्झना गराएको छ। त्यहाँ पनि नाबालिगमाथि सामूहिक बलात्कार र हत्याका मुख्य आरोपी प्रभास मण्डल पुलिसको गोली लागेर मारिएका थिए।

जुलाईमा भएको उक्त घटनामा पनि पुलिसले राति अपराधस्थलमा घटनाको पुनर्निर्माण गर्ने क्रममा आरोपीले पुलिसको हतियार खोसेर भाग्ने प्रयास गरेको र त्यसपछि आत्मरक्षाका लागि चलाइएको जवाफी गोलीबाट उनको मृत्यु भएको दाबी गरेको थियो। बारुईपुरको उक्त भिड़न्तलाई लिएर व्यापक विवाद भएको थियो।

कलकत्ता उच्च न्यायालयले घटनाप्रति कड़ा रुख अपनाउँदै पुलिससँग विस्तृत प्रतिवेदन माग गरेको थियो। साथै, अदालतले घटनासँग सम्बन्धित सीसीटीभी दृश्य सुरक्षित राख्न पनि निर्देशन दिएको थियो। उक्त मुद्दा अझै अदालतमा विचाराधीन छ।

तमिलनाडुको उप–जेलबाट भागेका १७ जना बन्दीमध्ये चारजना पक्राउ, जाँचका लागि जेल डीजी थेनीतर्फ प्रस्थान

मदुराई, २७ अक्टोबर (हिस): तमिलनाडुको थेनी जिल्ला अन्तर्गत थेक्कमपट्टी उप–जेलबाट जेल कर्मचारीहरूमाथि आक्रमण गरी १७ जना कैदीहरू भागे घटनाले खैलाबैला मच्चाएको छ। द्रुत कारबाही गर्दै पुलिसले भागेका चारजना कैदीलाई पक्राउ गरेको छ भने बाँकी १३ जनाको लागि व्यापक खोजी अभियान जारी छ। यसबीच तमिलनाडु कारागार विभागका महानिर्देशक (डीजी) सन्दीप राय राठौरले घटनाको अनुसन्धान गर्न र जेलको सुरक्षा व्यवस्थाको समीक्षा गर्न थेन तर्फ प्रस्थान भएका छन्। जानकारी अनुसार थेनी जिल्लाको आण्डिपट्टी नजिकै रहेको थेक्कमपट्टी उप–जेलमा जेल कर्मचारीमाथि आक्रमण गरेपछि १७ जना कैदीहरू एकैसाथ भागे। घटनाको जानकारी पाए लगत्तै पुलिस एवं प्रशासनमा व्यापक खैलाबैला मच्चियो। भगौड़ा बन्दीहरूलाई पक्राउ गर्न विशेष पुलिस टीम गठन गरिएको छ। दक्षिणी रेञ्जका आईजी विजयेन्द्र बिदरी स्वयम् थेनीमा डेरा हालेर बसेका छन् भने खोजी अभियानको निरीक्षण गर्दै विशेष टलहरूलाई आवश्यक निर्देश दिरहेका छन्। घटनाको गम्भीरतालाई ध्यानमा राख्दै कारागारका महानिर्देशक सन्दीप राय राठौर चेन्नईबाट विमान मार्फत मदुरै आइपुगे। त्यहाँबाट उनी कारमा थेनीका लागि प्रस्थान भए। उनको भ्रमणको उद्देश्य स्थलको निरीक्षण गर्नु, जेलको सुरक्षा व्यवस्थाको समीक्षा गर्नु अ्िन कैदीहरू भाग्ने परिस्थितिहरूको अनुसन्धान गर्नु हो।

यता बाँकी भागेका व्यक्तिहरूलाई पक्राउ गर्न तमिलनाडु–केरल सीमामा सतर्कता बढ़ाइएको छ। विशेष पुलिस टोलीहरूले मदुराई र दक्षिणी तमिलनाडुका अन्य जिल्लाहरूमा गहन वाहन जाँच गरिरहेका छन्। भागेका कैदीहरूको सम्भावित लुकेको ठाउँको पनि निगरानी भइरहेको छ। १७ जना कैदी एकैचोटि जेलबाट भागेको घटनाले जेलको सुरक्षा व्यवस्थामाथि गम्भीर प्रश्न खडा गरेको छ। यस्तो अवस्थामा कारागार विभागका महानिर्देशकको थेनी भ्रमण तथा उनको अनुसन्धानलाई महत्त्वपूर्ण मानिएको छ।

CHANGE OF NAME

I, **Nargish Subba**, W/o- Tarun Kumar Chettri, resident of Lower Sichey, Upper Burtuk, Gangtok District, Sikkim do hereby declare that I have changed my name from **Nargish Subba to Nargish Chettri** and henceforth I shall be known as **Nargish Chettri** in all-purpose, vide affidavit no. A **525786** sworn before the Oath Commissioner at Gangtok, Sikkim on 04th Day of August 2026. **Nargish Chettri and Nargish Subba** both are same and one identical person.

BEFORE THE SUB- DIVISIONAL MAGISTRATE OF GANGTOK, SIKKIM
AFFIDAVIT

I, Reeta Chettri, aged about 45 years, wife of Shri Subodh Chettri, Hindu by faith, resident of Tadong M.P Golai under P.O. Tadong, Samdur and P.S. Ranipool, District- Gangtok do hereby solemnly affirm and declare on oath as follows: -

1. That Miss Supria Chettri is my natural and legal daughter who is born from wedlock between me and my husband Mr. Subodh Chettri and bonafide resident of above-mentioned address.
2. That my daughter's actual and correct Date of Birth is 02/09/2007 (Second Day of September Two Thousand Seven) which has been recorded in her BIRTH CERTIFICATE bearing Registration No. 496/07 Dated 03/09/2007 issued by Office of the Chief Registrar of Births & Deaths Department of Health Care, Human Services & Family Welfare Government of Sikkim and same has been recorded in other relevant documents.
3. That however in my aforementioned daughter's Academic Record like "Class X Marks Statement cum Certificate" bearing Roll No. 16157470 issued by Central Board of Secondary Education wherein her Date of Birth has been recorded as "07/09/2007" instead of "02/09/2007".
4. That this affidavit is made on oath and to declare that my daughter's actual and correct Date of Birth is 02/09/2007 not 07/09/2007.
5. That Affidavit is necessary insertion of my daughter's correct Date of Birth in her "Class X Marks Statement cum Certificate" as "02/09/2007" in place of "07/09/2007"
6. That this Affidavit is made bonafide.

Deponent

उमर अब्दुल्लाको मन्त्रिपरिषद् विस्तार, चार नयाँ मन्त्रीले लिए शपथ

श्रीनगर, २७ अक्टोबर (हिस): जम्मु–कश्मीरमा नेशनल कन्फरेन्स(एनसी)को मन्त्रिपरिषदमा फेरबदललाई लिएर कायम रहेको अन्योल मङ्गलवार समाप्त भएको छ। श्रीनगर स्थित लोक भवनमा उमर अब्दुल्लाको नेतृत्वमा रहेको सरकारमा नेशनल कन्फरेन्सका चार विधायकह्रअली मोहम्मद सागर, शमीमा फिरदौस, मीर सैफुल्लाह र अल्ताफ अहमद कालूले मन्त्री पदको शपथ लिएका छन्। उपराज्यपाल मनोज सिन्हाले नवनियुक्त मन्त्रीहरूलाई पद तथा गोपनीयताको शपथ दिलाए। शपथग्रहण समारोहमा विभिन्न वरिष्ठ राजनीतिक नेता तथा अधिकारीहरू उपस्थित थिए।

यस फेरबदलप्रति नेसनल कन्फरेन्सका वरिष्ठ नेता मुवारक गुल असन्तुष्ट छन्। मन्त्रिपरिषदमा स्थान नपाएपछि उनले निराशा व्यक्त गरेका छन्। लोक भवनबाहिर पत्रकारहरूसँग कुरा गर्दै गुलले भने, ''मैले अहिलेसम्म ३० वटा शपथग्रहण समारोह देखेको छु। हरेक पटक मलाई बाहिर राखियो र आज पनि मलाई बाहिरै राखिएको छ।''

शमीमा फिरदौसले आफूले अब अझ् कड़ा मेहनत गर्ने बताइन्। मन्त्रिपरिषदमा सहभागी हुनुअघि मीर सैफुल्लाहले यस अवसरका लागि पार्टी नेतृत्व र अल्लाहप्रति आभार व्यक्त गरे। उनले भने, ''यस अवसरका लागि डा. फारुक अब्दुल्लाको नेतृत्वमा रहेको नेशनल कन्फरेन्स र अल्लाहप्रति म निकै आभारी छु। उल्लेखनीय छ कि चार विधायकलाई मन्त्रिपरिषदमा सहभागी गराउने अपेक्षा गरिएको थियो। तीमध्ये अली मोहम्मद सागर र अल्ताफ अहमद कालू प्रमुख दाबेदार थिए। वर्तमान मन्त्रीहरूको सूचीमा फेरबदल हुने अड्कलबाजीका बीच यो परिवर्तन गरिएको हो। यसैबीच, शमीमा फिरदौसको मन्त्रिपरिषदमा समावेश हुनु अप्रत्याशित रह्यो। मन्त्रिपरिषदमा फेरबदल हुनुअघि उनको नाम प्रमुख दाबेदारहरूको सूचीमा थिएन।

कोही पनि कानूनभन्दा माथि छैनन्: मन्त्री दिलीप घोष

कोलकाता, २७ अक्टोबर (हिस): पश्चिम बङ्गालका मन्त्री दिलीप घोषले गाइघाटाको घटनामाथि कड़ा प्रतिक्रिया व्यक्त गरेका छन्। उनले भने, ''कोही पनि कानुनभन्दा माथि छैनन्।'' यो घटनाले कानून उल्लङ्घन गरेमा कस्तो परिणाम हुन्छ भन्ने कुरालाई सम्झना गराउँछ। मङ्गलवार बिहान पत्रकारहरूसँग कुरा गर्दै दिलीप घोषले भने, ''कानुनभन्दा माथि कोही पनि छैनन्। यदि कसैले कानुन उल्लङ्घन गर्छ भने उनीहरूसँग पनि त्यस्तै हुनेछ। जनताले न्याय पाउनुपर्छ'', उनले भने। जनताले पुलिसमाथिको विश्वास गुमाएका छन्। विश्वास पुनर्स्थापना गर्न पुलिसले केही अप्रिय कदम उठाउनु पर्छ। यस्ता घटनाहरूपछि बलात्कारका घटनाहरूमा कमी आउनेछ कि भन्ने प्रश्नमा मन्त्रीले भने, ''बङ्गालमा धेरै वर्षदेखि कानुनको शासन छैन। कानून स्थापित भएपछि सबैमा डर उत्पन्न हुनेछ।''

उल्लेखनीय छ, गत आइतवार गाइघाटामा एकजना किशोरीको क्षत–विक्षत शव फेला परेको थियो। शव छिमेकीको घरमा निर्वस्त्र अवस्थामा फेला परेको थियो। बालिकालाई बलात्कार गरेपछि हत्या गरिएको परिवारले आरोप लगाएको छ। परिवारको उजुरीको आधारमा पुलिसले प्रह्लाद दासलाई पक्राउ गरेको थियो। अभियुक्त एउटै परिवारका आफन्त रहेको बताइएको छ। घटनापछि यस क्षेत्रमा तनाउ व्याप्त भयो बने अभियुक्तलाई कड़ा सजाय दिनुपर्ने माग गर्दै विरोध प्रदर्शन गरियो। पुलिसले घटनाको अनुसन्धान गर्न विशेष अनुसन्धान टोली (एसआईटी)गठन गरेको थियो।जानकारी अनुसार गए सोमवार राती घटनाको पुनर्निर्माण गर्न अभियुक्तहरूलाई घटनास्थलमा लगिएको थियो। पुनर्निर्माणपछि फर्किंदै गर्दा प्रह्लादले सर्भिस रिभल्भर खोसेर भाग्ने प्रयास गरेको पुलिसले दाबी गरेको छ। उसलाई रोक्ने प्रयास गर्दा उसले पुलिसमाथि अन्धाधुन्ध गोली चलाउन थाल्यो। घटनामा एकजना पुलिस जवान पनि घाइते भएका छन्। पुलिस अनुसार आत्मरक्षामा पुलिसले जवााफी गोली चलाएको थियो जसमा अभियुक्त युवक गोली लागेर गम्भीर रूपमा घाइते भयो जसलाई बनगाउँ सुपर स्पेशियालिटी अस्पतालमा लगियो जहाँ डाक्टरले उसलाई मृत घोषित गरे।

लद्दाखका विभिन्न स्थानका नामको मानकीकरणले क्षेत्रीय अस्पष्टताहरूलाई हटाउनेछ: गृह मन्त्रालय

नयाँ दिल्ली, २७ अक्टोबर: भारतले लद्दाखको उच्च हिमाली क्षेत्रमा रहेका २८ वटा प्रमुख भौगोलिक स्थानहरूलाई आधिकारिक भारतीय नाम दिएर बेइजिङको क्षेत्रीय आकाङ्क्षाहरूको प्रशासनिक रूपमा कडा जवाफ दिएको छ। यी नामहरूलाई 'सर्भे अफ इण्डिया' (भारतीय सर्वेक्षण विभाग) को स्थायी नक्सा अभिलेखमा समावेश गरेर, भारत सरकारले चीनको नियन्त्रणमा रहेको अक्साई चीन र सन् २०२० को तनावका बेला विवादित बनेका क्षेत्रहरू लगायतका महत्त्वपूर्ण सीमावर्ती भूभागहरूमाथि आफ्नो कानुनी दाबीलाई अझ बलियो बनाएको छ।

यो रणनीतिक कदमले नयाँ दिल्लीको सीमा रणनीतिमा आएको व्यापक परिवर्तनलाई दर्साउँछ, जसअन्तर्गत आधिकारिक नक्साहरूलाई राज्य सञ्चालनको एक सक्रिय औजारका रूपमा प्रयोग गरिएको छ। विदेशी दाबीहरूलाई केवल कूटनीतिक माध्यमबाट अस्वीकार गर्नुको सट्टा, भारतले अब आफ्नै नामकरण पद्धतिलाई संस्थागत गर्दै छ, ताकि अस्थायी सैन्य व्यवस्थाका कारण दीर्घकालीन क्षेत्रीय यथास्थितिमा कुनै परिवर्तन नआओस्।

गृह मन्त्रालयले जोड दिँदै भनेको छ कि यी नामहरूको मानकीकरणले चीनको कब्जामा रहेको तिब्बतसँग जोडिएका हिमाल, भञ्ज्याङ (पास), हिमनदी र जलस्रोतहरूसँग सम्बन्धित क्षेत्रीय अस्पष्टताहरूलाई हटाउनेछ। यो प्रशासनिक कदमले सरकारी निकायहरू, विद्वानहरू र आम नागरिकहरूलाई एकताबद्ध क्षेत्रीय ढाँचाभित्र रहेर काम गर्न सुनिश्चित गर्दछ। यस सूचीमा समावेश गरिएका 'गोग्रा' र 'हट स्प्रिङ्स' जस्ता प्रमुख स्थानहरू सन् २०२० मा गलवान उपत्यकामा भएको घातक झडपपछि ठूलो रणनीतिक महत्त्व राख्छन्। यद्यपि त्यसपछिका सैन्य पछि हट्ने सम्झौताहरूले यी स्थानहरूमा 'बफर जोन' (तनावमुक्त क्षेत्र) सिर्जना गरे र सेनाहरूको आमनेसामने हुने अवस्थालाई कम गरे, तर नियमित सैन्य गस्ती नहुँदा समय बित्दै जाँदा त्यहाँ भारतको उपस्थिति कमजोर हुन सक्ने चिन्ताहरू उब्जिएका थिए।

यी स्थानहरूको औपचारिक नामकरण गरेर, नयाँ दिल्लीले यो सुनिश्चित गरेको छ कि जहाँ अहिले स्थलगत गस्तीमा अस्थायी रोक लगाइएको छ, त्यहाँ पनि प्रशासनिक दाबीहरू पूर्ण रूपमा कायम रहनेछन्। यो पहलले अरुणाचल प्रदेशका विभिन्न स्थानहरूको नाम परिवर्तन गरेर आफ्नै किसिमको ऐतिहासिक भाष्य निर्माण गर्ने चीनको लामो समयदेखिको रणनीतिलाई प्रत्यक्ष चुनौती दिन्छ।

सरकारको गोपनीयता कानूनविरुद्ध देशका प्रतिष्ठित सञ्चारमाध्यमयम सर्वोच्च न्यायालयमा

नयाँ दिल्ली, २७ अक्टोबर: भारतका प्रमुख सञ्चारमाध्यमरूले प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी नेतृत्वको सरकारको गोपनीयता कानुनविरुद्ध सर्वोच्च न्यायालयमा चुनौती दिएका छन्। उक्त कानुनले समाचार प्रकाशनअघि सम्बन्धित व्यक्तिको सहमति लिनुपर्ने अवस्था सिर्जना गर्ने र सञ्चारगृह नै बन्द हुन सक्ने उनीहरूको दाबी छ। मङ्गलबार अदालतमा सुनुवाइका क्रममा डिजिटल न्युज पब्लिसर्स एसोसिएसन (डीएनपीए) की वकिल माधवी गोराडिया दिवानले कानुनलाई 'पूर्वसेन्सरसिपको पूर्ण व्यवस्था' भन्दै आलोचना गरिन्। समाचार लेख्नुअघि अनुमति लिनुपर्ने भए समाचार कक्षहरू बन्द हुने जोखिम रहेको उनको भनाइ थियो।

उद्योगपति मुकेश अम्बानी र गौतम अडानीको स्वामित्वमा रहेका सञ्चार कम्पनीसहित २१ वटा प्रकाशकले कानुनलाई चुनौती दिएका छन्। यस समूहमा नेटवर्क एटिन, एनडीटीभी, इण्डियन एक्सप्रेस र टाइम्स इन्टरनेटलगायत सञ्चार संस्था छन्। प्रकाशकहरूका अनुसार कानुनले खोजमूलक पत्रकारितामा अवरोध पुर्याउनुका साथै पत्रकारका स्रोत पहिचान गर्न सरकारलाई सहज बनाउनेछ। सरकारले प्रकाशकसँग सूचना माग्न र प्रकाशित समाचार हटाउन लगाउन सक्ने अधिकारसमेत कानुनले दिने उनीहरूको चिन्ता छ।

प्रकाशकहरूले पत्रकारलाई कानुनबाट स्पष्ट छुट नदिइएकोमा पनि आपत्ति जनाएका छन्। युरोपेली सङ्घ, सिङ्गापुर र बेलायतमा पत्रकारिताका लागि छुटको व्यवस्था रहेको उनीहरूको जिकिर छ। कानुनका विवादित प्रावधान सन् २०२७ मेदेखि लागू हुनेछन्। कानुनका प्रारम्भिक मस्यौदामा पत्रकारलाई छुट दिइएको भए पनि अन्तिम संस्करणमा त्यो व्यवस्था नरहेको दिवानले अदालतमा बताइन्। सर्वोच्च न्यायालयले मुद्दाको अर्को सुनुवाइ आगामी महिना गर्ने तय गरेको छ। भारतमा सन् २०१४ मा मोदी सत्तामा आएयता प्रेस स्वतन्त्रता कमजोर भएको आरोप लाग्दै आएको छ। तर, मोदी सरकार यस्तो आरोप अस्वीकार गर्दै प्रेस स्वतन्त्रताको सम्मान गर्ने बताउँदै आएको छ।

'सहमति लिएर समाचार लेख्नुपर्ने प्रावधानले न्युजरुम नै बन्द हुन्छ'

सर्वोच्च न्यायालयले डेटा सुरक्षा प्रावधानले पत्रकारिता क्षेत्रलाई छुट नदिएको भन्दै परेको रिटमा केन्द्र सरकारलाई कारण देखाऊ आदेश जारी गर्दै नागरिकको गोपनीयताको अधिकार र प्रेस स्वतन्त्रताबिच सन्तुलन हुनुपर्नेमा जोड दिएको छ। डिजिटल न्युज पब्लिशर्स एसोसिएसन (डीएनपीए) ले दर्ता गरेको निवेदनमा सुनुवाइ गर्दै प्रधानन्यायाधीश सूर्य कान्त, न्यायाधीश जोयमाल्य बाग्छी र न्यायाधीश वी मोहनाको तीन सदस्यीय इजलासले डिजिटल पर्सनल डेटा प्रोटेक्सन एक्ट, २०२३ र डिजिटल पर्सनल डेटा प्रोटेक्सन रुल्स, २०२५ का विवादित प्रावधान कार्यान्वयनमा रोक लगाउन माग गरिएको आवेदनमाथि पनि कारण देखाऊ आदेश जारी गरेको हो।

न्यायालयले यस विषयमा आगामी १७ नोभेम्बरका लागि सुनुवाइ तय गरेको छ। डेटा गोपनीयतासम्बन्धी नियम र प्रेस स्वतन्त्रताबिचको द्वन्द्वलाई यो मुद्दाले सतहमा ल्याएको छ। पत्रकारिताका लागि कुनै छुट नदिई ल्याइएको कानुन तथा नियमहरू भारतीय संविधानको धारा १९(१)(ए) द्वारा संरक्षित सूचनाको अधिकार र अभिव्यक्ति स्वतन्त्रता विपरीत रहेको दाबी अधिवक्ता अनुज तिवारीमार्फत दायर गरिएको रिटमा गरिएको छ। यस कानुनले खोजमूलक पत्रकारिता, समयसीमामा आधारित समाचार सङ्कलन र गोप्य स्रोतको सुरक्षामा असर पार्ने डीएनपीएले जनाएको छ।

एसोसिएसनका तर्फबाट बहस गर्दै वरिष्ठ अधिवक्ता माधवी डिभानले विवादित प्रावधानहरूले न्युजरुम नै बन्द गराउने अवस्था ल्याउने बताएकी छन्। उनले भनिन्, 'यो परम्परागत मूलधारका सञ्चारमाध्यमका तर्फबाट दायर गरिएको पहिलो बृहत् निवेदन हो। यसले समाचारको मूल अवधारणालाई नै बदलेको छ। समाचार लेख्नुअघि सम्बन्धित व्यक्तिको अनुमति र सहमति लिनुपर्ने हो भने समाचारको कुनै अर्थ रहँदैन।'

सुनुवाइका क्रममा प्रधानन्यायाधीशले सञ्चारमाध्यम र निर्दोष नागरिक दुवैको अधिकारबिच सन्तुलन कायम हुनुपर्ने बताएका छन्। उनले भने, 'अधिकारको दुरुपयोग नहोस् भन्ने सुनिश्चित कसरी गर्ने भन्नेबारे सुझाव दिन तपाईंहरू नै सबैभन्दा उपयुक्त पात्र हुनुहुन्छ।' जवाफमा वरिष्ठ अधिवक्ता डिभानले यो कानुन पत्रकारिताका लागि बनाउँदै नबनाइएको र समाचार सम्प्रेषणअघि नै अनुमति लिनुपर्ने व्यवस्थाले पूर्व–सेन्सरशिपको रूप लिने भन्दै आपत्ति जनाएकी छन्। गलत वा अशुद्ध समाचार सम्प्रेषण भएमा आफूहरू परिणाम भोग्न तयार रहेको तर प्रकाशनअघि नै समाचार रोक्ने व्यवस्था स्वीकार्य नहुने उनको तर्क छ।

निवेदकले डिजिटल पर्सनल डेटा प्रोटेक्सन एक्टका धारा ७, १७(२), १८, १९, २७, २९, ३६, ३७, ४४(३) र नियम १६, १७, २३ लाई असंवैधानिक घोषणा गर्न माग गरेका छन्। सञ्चारगृह, सम्पादक र संवाददाताहरूलाई पूर्वसूचना, पूर्वसहमति र जबर्जस्ती सामग्री हटाउनुपर्ने नियमभित्र बाँध्दा प्रेसको सामान्य कार्यसञ्चालनसँग मेल नखाने दाबी निवेदनमा गरिएको छ।

व्यावसायिक नवप्रवर्तनका कारण भारतको अन्तरिक्ष उद्योग तीव्र विस्तारमा: रिपोर्ट

नयाँ दिल्ली, २७ अक्टोबर: भारतको अन्तरिक्ष कार्यक्रम यसको इतिहासको सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण परिवर्तनहरू मध्ये एकबाट गुज्रिरहेको छ। लामो समयदेखि वैज्ञानिक उपलब्धि, राष्ट्रिय प्रतिष्ठा र रणनीतिक क्षमताद्वारा परिभाषित राज्य–नेतृत्व उद्यमको रूपमा मानिने यो क्षेत्र अब व्यवसायीकरण, निजी सहभागिता र उद्यमशील नवप्रवर्तन द्वारा विशेषता भएको नयाँ चरणमा प्रवेश गरिरहेको छ।

२०२० मा शुरु गरिएको र भारतीय अन्तरिक्ष नीति २०२३ मार्फत संस्थागत गरिएको सुधारले भारतको अन्तरिक्ष पारिस्थितिक प्रणालीको संरचनालाई मौलिक रूपमा परिवर्तन गरेको छ, स्टार्ट–अपहरू, निजी उद्योग, लगानीकर्ताहरू र विश्वव्यापी साझेदारीका लागि अवसरहरू खोलेको छ। फलस्वरूप, देश सरकार–प्रभुत्व भएको मोडेलबाट विविध र व्यावसायिक रूपमा सञ्चालित अन्तरिक्ष अर्थतन्त्रतर्फ निरन्तर सङ्क्रमण भइरहेको छ जसको महत्त्वाकाङ्क्षा प्रक्षेपण उपलब्धिहरू र ग्रह अन्वेषणभन्दा बाहिर फैलिएको छ।

दशकौँदेखि, भारतको अन्तरिक्ष कार्यक्रम लगभग पूर्ण रूपमा इसरोको पर्यायवाची थियो। संस्थाले लागत–प्रभावी उपग्रह प्रक्षेपण, अन्तरग्रहीय मिसन र स्वदेशी प्राविधिक विकास मार्फत एक शक्तिशाली प्रतिष्ठा निर्माण गरेको छ। तैपनि संस्थागत संरचनाको अर्थ अन्तरिक्ष मूल्य शृङ्खलाका अधिकांश पक्षहरू, उपग्रह विकास र प्रक्षेपण सेवाहरूदेखि पूर्वाधार स्वामित्व र सञ्चालनसम्म, राज्य भित्र केन्द्रित रहे।

यी अवरोधहरूलाई पहिचान गर्दै, भारत सरकारले २०२० मा यस क्षेत्रको दूरगामी पुनर्संरचना सुरु गर्यो। उद्देश्य केवल निजी लगानी बढाउनु मात्र थिएन तर पूर्ण रूपमा नयाँ रूपरेखा सिर्जना गर्नु थियो जसले व्यावसायिक उद्यमहरूलाई अन्तरिक्ष गतिविधिहरूको पूर्ण स्पेक्ट्रममा भाग लिन अनुमति दिनेछ। यो पुनर्संरचना पछि भारतीय अन्तरिक्ष नीति २०२३ मार्फत संहिताबद्ध गरिएको थियो।

नीतिमा व्यक्त गरिएको दृष्टिकोणले राष्ट्रिय विकासमा अन्तरिक्षको भूमिकाको धेरै फराकिलो बुझाइलाई प्रतिबिम्बित गर्दछ। अन्तरिक्षलाई केवल वैज्ञानिक अन्वेषणको क्षेत्रको रूपमा व्यवहार गर्नुको सट्टा, नीतिले यसलाई प्राविधिक नवप्रवर्तन, आर्थिक वृद्धि, अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग, वातावरणीय अनुगमन, राष्ट्रिय सुरक्षा र औद्योगिक प्रतिस्पर्धात्मकताको चालकको रूपमा हेर्छ। महत्त्वपूर्ण कुरा, यसले यी उद्देश्यहरू अब राज्य संस्थाहरू मार्फत मात्र प्राप्त गर्न सकिँदैन भन्ने कुरा स्वीकार गर्दछ र त्यसैले विकसित हुँदै गइरहेको पारिस्थितिक प्रणाली भित्र सार्वजनिक र निजी अभिनेताहरूलाई पूरक आधारमा राख्छ।

नयाँ ढाँचाको एक परिभाषित विशेषता भनेको इसरो, भारतीय राष्ट्रिय अन्तरिक्ष प्रवर्द्धन र प्राधिकरण केन्द्र (इन–स्पेस), न्यूस्पेस इन्डिया लिमिटेड (एनएसआईएल) र गैर–सरकारी संस्थाहरू (एनजीईहरू) बीच जिम्मेवारीहरूको पुनर्वितरण हो। यस व्यवस्था अन्तर्गत, इन–स्पेस निजी सहभागितालाई पोषण गर्न एक महत्त्वपूर्ण संस्थाको रूपमा देखा परेको छ। यसका व्यापक आर्थिक प्रभावहरू निकै महत्त्वपूर्ण छन्। हाल भारतको अन्तरिक्ष अर्थतन्त्रको मूल्य करिब ८.४ अरब डलर छ, जुन विश्व बजारको तुलनामा सानो हिस्सा हो। यद्यपि, अनुमानहरू अनुसार सन् २०३० सम्ममा यो बढेर ४० अर्ब देखि ४५ अरब डलरसम्म पुग्न सक्छ। यी महत्त्वाकाङ्क्षाहरू पूरा गर्न निरन्तर लगानी, नीतिगत स्पष्टता, पूर्वाधार विकास र निरन्तर प्राविधिक आविष्कारको आवश्यकता पर्नेछ। यद्यपि, यस्तो वृद्धिका आधारहरू अझ स्पष्ट रूपमा देखिन थालेका छन्।

भारतको अन्तरिक्ष क्षेत्र आज एक निर्णायक मोडमा उभिएको छ। यो मुलुक पूर्ण रूपमा राज्यद्वारा सञ्चालित वैज्ञानिक उपलब्धिहरूमा मात्र केन्द्रित रहने मोडेलबाट सफलतापूर्वक अघि बढेको छ र यसले उद्यमशीलता, लगानी तथा व्यवसायीकरणलाई प्रोत्साहन गर्ने एक व्यापक नवप्रवर्तन पारिस्थितिक प्रणाली निर्माण गर्न थालेको छ। निजी स्टार्टअपहरूको वृद्धि, लगानी जुटाउने नयाँ संयन्त्रहरूको उदय, पूर्वाधारमा विस्तारित पहुँच, लगानीसम्बन्धी उदार नियमहरू र उद्योग क्षेत्रको बढ्दो सहभागिता–यी सबैले मिलेर यस क्षेत्रमा एक गहिरो रूपान्तरणलाई प्रतिबिम्बित गर्छन्।

सुरक्षा परिषद्का सबै स्थायी सदस्यलाई भिटो अधिकार दिनुपर्ने भारतको माग

नयाँ दिल्ली, २७ अक्टोबर: भारतले संयुक्त राष्ट्रसङ्घ सुरक्षा परिषदमा व्यापक सुधारको माग गर्दै सबै स्थायी सदस्य राष्ट्रहरूलाई समान रूपमा भिटो (निषेधाधिकार) अधिकार विस्तार गर्नुपर्नेमा जोड दिएको छ।

राष्ट्रसङ्घका लागि भारतका स्थायी प्रतिनिधि पर्वथानेनी हरिशले सुरक्षा परिषद्का सबै पाँचवटा मुख्य विषयहरूमा एकसाथ अघि बढ्नुपर्ने बताउँदै भारतको अडान दोहोर्‍याएका हुन्। भारतीय प्रतिनिधि पर्वथानेनी हरिशले भिटोको अधिकारसँगै ठुलो जिम्मेवारी पनि जोडिने भएकाले यसको प्रयोगमा संयम अपनाउनुपर्ने बताए। उनले भने, 'अहिले पाँच स्थायी सदस्यको विशेषाधिकारका रूपमा रहेको भोटिङ अधिकार वा भिटोलाई अन्तर्राष्ट्रिय शान्ति र सुरक्षा कायम राख्ने मामिलामा पूर्ण संयमताका साथ प्रयोग गरिनुपर्छ। यसलाई सङ्कुचित राजनीतिक स्वार्थका लागि साधन बनाइनु हुँदैन।'

हाल राष्ट्रसङ्घ सुरक्षा परिषद्मा अमेरिका, बेलायत, फ्रान्स, रुस र चीन गरी पाँच राष्ट्रसँग मात्र भिटो प्रयोग गर्ने अधिकार छ। भिटोको ऐतिहासिक प्रयोगलाई उद्धृत गर्दै हरिशले केही सीमित सदस्यहरूले यसको असमान र बढी प्रयोग गर्दा परिषद्को विश्वसनीयतामै प्रश्न उठेको बताए। उनका अनुसार संस्था स्थापना भएदेखि हालसम्म करिब २०० वटा प्रस्तावहरूमा ३३१ पटक भिटो प्रयोग भइसकेको छ। पाँचमध्ये दुई स्थायी सदस्यले तीन दशकभन्दा बढी समयदेखि भिटो प्रयोग गरेका छैनन् भने अधिकांश भिटो वा त्यसको धम्की बाँकी तीन सदस्यबाट मात्रै आउने गरेको उनले स्पष्ट पारे। सन् २०२२ को भिटो इनिसिएटिभले केही जवाफदेहिता ल्याउने आशा जगाए पनि त्यसपछिको स्थितिले अर्कै कथा भनेको उनको भनाइ छ।

भिटो शक्तिलाई छुट्टै रूपमा समाधान गर्न खोज्नु प्रभावकारी नहुने उल्लेख गर्दै उनले 'टेक्स्ट–बेस्ड' वार्तामार्फत सुधारका सबै विषय समेट्नुपर्ने बताए। उनले थपे, 'भिटोलाई सीमित गर्ने विषयलाई सदस्यताका श्रेणी, क्षेत्रीय प्रतिनिधित्व, परिषद्को आकार र कार्यप्रणाली जस्ता प्रश्नहरूबाट अलग गर्न सकिँदैन। हामीले यी पाँचै क्षेत्रमा एकसाथ अघि बढ्नु आवश्यक छ।'

भाजपा कार्यकर्ता सक्रिय रहुञ्जेल प्रधानमन्त्री मोदीलाई कसैले हल्लाउन सक्दैन: नितिन नवीन

नयाँ दिल्ली, २७ अक्टोबर: भारतीय जनता पार्टी (भाजपा) का राष्ट्रिय अध्यक्ष नितिन नवीनले चिम्बेलमा आयोजित भाजपा गोवाको प्रदेश कार्यसमिति बैठकलाई सम्बोधन गरे। यस क्रममा उनले कङ्ग्रेस र विपक्षी दलहरूमाथि कडा निशाना साधे।

नितिन नवीनले भने, जब सम्म भाजपा कार्यकर्ताले उत्साह र ऊर्जाका साथ जमिनमा सङ्घर्ष गरिरहन्छन्, तबसम्म कसैले पनि मोदीजीलाई हल्लाउन सक्दैन। उनले कार्यकर्ताहरूको उत्साह र अनुहारमा देखिएको आत्मविश्वासले आफ्नो शक्ति बढाएको बताए। यसले सन् २०२७ मा गोवाका हरेक मतदान केन्द्रमा कमल फुल्ने विश्वास दिलाएको उनको भनाइ थियो।

उनले भने, गोवाको टोलीले यसपटक केवल सरकार बनाउने होइन, प्रमोदजीको नेतृत्वमा भाजपाले निरन्तर अघि बढाएको विकासको गतिलाई कायम राख्दै विकसित गोवाको मार्ग प्रशस्त गर्ने सरकार बनाउने सङ्कल्प गरेको छ। नितिन नवीनले अगाडि भने, म आज गोवाका मुख्यमन्त्री र उहाँको सम्पूर्ण टोलीलाई बधाई दिन आएको हुँ। प्रधानमन्त्री मोदीले आत्मनिर्भर भारतको जुन सपना देख्नुभएको छ, त्यसलाई गोवामा पनि साकार पार्न तपाईंहरू अघि बढिरहनुभएको छ। यस राज्यको आफ्नै बजेट करिब ३२ हजार करोड रूपियाँ पुगेको छ।

उनले देशका केही राज्यमा जनतासँग गरिएका वाचा बिर्सिने गरिएको आरोप लगाए। कर्नाटकको कङ्ग्रेस सरकारले आफ्ना वाचा पूरा नगरेको र हिमाचल प्रदेशको कङ्ग्रेस सरकारले घोषणापत्रमा गरिएका वाचा पूरा नगरेको उनको दाबी थियो। तर, भाजपाको सरकार बनेका ठाउँमा आफूहरूले प्रत्येक सङ्कल्पलाई सफलतासम्म पुऱ्याएको उनले बताए।

उनले भने, आज म भाजपाको त्यही समूहसँग बसेको छु, जसले सङ्गठन निर्माण गरेको छ। गोवामा आज हाम्रो सरकार छ भने त्यो तपाईंहरूको मेहनत र परिश्रमका कारण सम्भव भएको हो। भाजपाको विशेषता नै यही हो, तल बसेको कुनै कार्यकर्ता पनि कुनै दिन पार्टीको सर्वोच्च पदमा पुग्न सक्छ। यस्तो भाजपा पार्टीमा मात्रै सम्भव छ।

भाजपा अध्यक्षले प्रधानमन्त्री मोदीको नेतृत्वमा देशमा विकासका नयाँ आयाम थपिँदै गएको बताए। सेवा र समर्पणको भावनाका साथ सरकारले काम गरिरहेको उल्लेख गर्दै उनले सन् २०२७ र २०२९ का लक्ष्य पूरा गर्नेमा आफूहरू पूर्ण विश्वस्त रहेको बताए। तर, पछिल्ला केही दिनदेखि राजनीतिमा केही यस्ता मानिस पनि सक्रिय भएको उनले आरोप लगाए, जसले राजनीतिको परिभाषालाई दूषित बनाउने प्रयास गरिरहेका छन्।

विपक्षीमाथि प्रहार गर्दै उनले भने, देशका विपक्षी दलका नेताको मुखबाट तपाईंहरूले कहिल्यै विकासको कुरा सुन्नुहुन्न। उहाँको आवाज देशमा अराजकता फैलाउन मात्रै निस्कन्छ। राहुल गान्धीले विकासका विषयमा प्रश्न नउठाउने गरेको दाबी गर्दै उनले प्रधानमन्त्री मोदीले विकासको यति ठूलो आधार तयार गरेको बताए कि कङ्ग्रेसका नेताहरू त्यसको तुलनामा निकै पछाडि देखिएका छन्। आरोपको घेरामा हुन्छ, तब उसले अरूमाथि कसरी कारबाही गर्न सक्छ? नितिन नवीनले देशमा लोकतन्त्रमाथि चुनौती दिने प्रयास भइरहेको पनि आरोप लगाए। संविधानको दुहाइ दिनेहरूलाई संविधानसँग कुनै सरोकार नरहेको दाबी गर्दै उनले उनीहरूले संविधानलाई क्षतविक्षत बनाएको बताए।

उनले संविधान निर्माता डा. भीमराव अम्बेडकरलाई चुनावमा हराउन र अपमानित गर्न विभिन्न उपाय अपनाइएको आरोप लगाए। लोकतन्त्रलाई पन्छाएर आपत्काल लागू गर्नेहरूका लागि संविधानको कुनै अर्थ नरहेको टिप्पणी गर्दै उनले भने, उनीहरूको संविधान भनेकै आफ्नो परिवार हो। परिवारले जे निर्णय गर्छ, त्यही देशमाथि थोपर्न चाहन्छन्। यसै कारण भाजपाले देशभर 'लोकतन्त्र बचाऔँ, अराजकता हटाऔँ' अभियान सञ्चालन गर्ने र विपक्षी नेताहरूको वास्तविक अनुहार जनतासामु उजागर गर्ने उनले बताए।

हिमाली बेला

सम्पादकीय पृष्ठ

४

वर्ष–२०; अङ्क–२८८; वि.सं. २०८३, कात्तिक ११ गते; गान्तोक, बुधवार, २८ अक्टोबर, २०२६

आजको मेहनत भोलिको तागत हो।

❑ अब्राहम लिङ्कन

सम्पादकीय

आमा–बाबाप्रति छोरीहरू ख्याल

आजकल यति धेरै समाचार र घटनाहरू बाहिर आउँछन्, जसले गर्दा लामो समयदेखि सुन्दै आएका कुराहरूमा विश्वास गर्न गाह्रो हुन्छ। कस्तो लाग्छ भने कि चाहिँ समय एकदमै परिवर्तन भएको छ वा मानिसले स्पष्ट रूपमा चीजहरू देखिरहेको छैन। प्रायः सुन्ने गरिन्छ– छोरीहरूले छोराले भन्दा आफ्ना आमाबाबुको अधिक ख्याल राख्छन्। उनीहरू धेरै जिम्मेवार तथा भावुक हुन्छन्। यद्यपि, अर्को के पनि भनिन्छ भने जब यी छोरीहरू बुहारी बन्छन्, तब ससुराले उनीहरूलाई मन पराउँदैनन्। बुहारी बनेपछि भावनात्मक केटी कसरी यति कठोर हुन्छिन्? यद्यपि यसलाई सामान्यीकरण गर्नु हुँदैन। यस्ता बुहारीहरू पनि छन्, जसले आफ्नो ससुराली घरमा धेरै माया र सम्मान कमाउँछन्। अन यस्ता सासूहरू पनि छन्, जसले आफ्ना बुहारीहरूलाई धेरै माया गर्छन्। यद्यपि, के पनि सत्य हो भने जोसँग माथिको हात छ, जोसँग शक्ति छ, उसले अर्कोलाई सताउँछ। कहिलेकाहीँ सासू, कहिलेकाहीं बुहारी, कहिलेकाहीं छोरा। विमर्शहरूले प्रायः सबैलाई एउटै छातामुनि पुऱ्याउँछ अर्थात् सबै एउटै सिक्काका दुई पाटा हुन्। नारीवादी बहसले केटीहरूले केटाभन्दा आफ्ना आमाबाबुको अधिक ख्याल राख्छन् भन्ने अवधारणालाई पनि बलियो बनाएको छ।

समयसँगै धेरै कुराहरू परिवर्तन हुँदैछन्। मानिसहरूले केटीको जन्मको लागि भव्य भोज आयोजन गरिरहेका छन्। उनीहरूले धेरै गाउँका मानिसहरूलाई आमन्त्रित गरिरहेका छन्। कन्या घरमा आउँदा ब्याण्ड बाजाले स्वागत गर्न थालिएको छ। त्यसैले भनिएको छ – छोरीहरूले आफ्नो परिवारका सदस्यहरूको अधिक ख्याल राख्छन् अनि उनीहरूसँग अधिक जोड़िएको महसुस गर्छन्। यद्यपि यी दिनहरूमा यो अवधारणाको विपरीत समाचारहरू पनि बाहिर आइरहेका छन्। मानिसहरूमध्ये धेरैले केही दिनअघिका समाचारहरू पढ़ेका होलान्। तीन छोरीका पिता वृद्धाश्रममा बस्थे। उनकी पत्नीको मृत्यु भएको थियो। उनी आफ्ना छोरीहरूलाई भेट्नको लागि पर्खिरहेका थिए, तर कोही पनि आएनन्। छोरीहरूले प्रायः भन्थे– उनीहरूसँग समय छैन। त्यसपछि एकदिन ती वृद्ध मानिसको मृत्यु भयो।

वृद्धाश्रमका अधिकारीहरूले तीन छोरीसँग सम्पर्क गरे, तर तीनैजनाले आउन अस्वीकार गरे। मुम्बईमा बस्ने एक छोरीले अनलाइन अन्त्येष्टि हेरिन् र कति समय लाग्छ भनेर सोधिरहेकी थिइन्। छोरीहरू पिताको अस्थि लिन पनि आएनन्। यो घटनालाई लिएर मिडियामा व्यापक रूपमा चर्चा भएको थियो। हालै अर्को एउटा घटना भएको छ। एक पिताका पाँच छोरीहरू थिए। आफू अशिक्षित भए पनि उनले छोरीहरूलाई राम्रोसँग पढ़ाए अनि उनीहरूको विवाह गरिदिए। त्यसपछि यी वृद्ध मानिसले जीवन अनिश्चित भएको महसुस गरे। त्यसैले उनले आफू बसेको घर आफ्ना छोरीहरूलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्ने विचार गरे। उनले आफ्नी कान्छी छोरीसँग यसबारे चर्चा गरे। छोरीले सबै कुराको हेरचाह गर्ने भनिन्। पिताले कुनै चिन्ता गर्नुपर्दैन। छोरीले इच्छापत्र तयार गरिन् र त्यसपछि उनीसँग बस्न थालिन्। पिताले उनलाई इच्छापत्र देखाउन भने तर उनी सधैँ बहाना बनाइरहन्थिन्। पितालाई शङ्का लाग्यो र आफ्ना अन्य चार छोरीलाई यसबारे जानकारी गराए। छोरीहरूको सहयोगमा पिताले इच्छापत्रको प्रतिलिपिको लागि आवेदन दिए। इच्छापत्र प्राप्त गरेपछि चार छोरी र उनीहरूका पिताले कान्छी छोरीले उनीहरूलाई धोका दिएको र घर आफ्नै नाममा हस्तान्तरण गरेको थाहा पाएर छक्क परे। बारम्बार अनुरोध गर्दा पनि उनले इच्छापत्र देखाउन अस्वीकार गरिन्। यसबाहेक, अरू कसैलाई घरमा सर्नबाट रोक्नका लागि उनी आफ्नो परिवारसँग पनि सरेकी थिइन्। त्यसो गर्न बाध्य पारिएपछि पिताले अन्य चार छोरीसँगै इच्छापत्र रद्द गर्न मुद्दा दर्ता गरे। तर परम्परागत रूपमा मुद्दा कुनै न कुनै कारणले ढिलाइ भयो। शोकमा परेका पिताले मुद्दा जिते, तर मृत्युपछि मात्र। कान्छी छोरीलाई तुरुन्तै घरबाट निकाल्ने आदेश जारी गरियो, तर पिताको मृत्युपछि मात्र न्याय भयो। पिताले नयाँ इच्छापत्र पनि तयार गरेका थिए, जसले कान्छी छोरीलाई सबै अधिकारबाट वञ्चित गऱ्यो।

यो सम्पूर्ण घटनाले बुजुर्गहरूले लामो समयदेखि भन्दै आएको शिक्षा दियो: लोभको कुनै सम्बन्ध वा धर्म हुँदैन। बरु, लोभी व्यक्तिको आँखा अन्धो हुन्छ, तिनीहरूलाई अन्धो बनाउँछ, तिनीहरूलाई सही र गलत छुट्याउनबाट रोक्छ। यस्तो अवस्थामा न आमा आमा हो, न पिता पिता हो, न त कुनै दाजुभाइ, नातेदार वा आफन्त साँचो आफन्त हो। त्यसैले, प्रायः जमिन, सम्पत्ति, पैसा र अन्य मुद्दाहरूमा प्रियजनलाई मारेर सम्बन्ध नष्ट हुन्छन्। अब अपराध गरेपछि पनि अपराधीहरूले निर्लज्ज रूपमा घोषणा गर्छन् कि उनीहरूलाई कुनै पछुतो छैन, कुनै दुःख छैन। यसैले आजकल सबैभन्दा नजिकको सम्बन्धमाथि पनि विश्वास गर्न सकिँदैन। कसले कहिले धोका दिन सक्छ भनेर कसैलाई थाहा हुँदैन।

सिर्जनधर्मीहरूसँग अनुरोध

विचार तपाईंको, तपाईंको विचारलाई सम्प्रेषण गर्ने जिम्मा हाम्रो। घटनाहरू अनेकथरी हुनसक्छन् तर घटनामाथि समीक्षात्मक दृष्टि राख्ने जिम्मेवारी तपाईं–हाम्रो। प्रत्येक युगको इतिहासले यही प्रमाणित गरेको छ। समाज बौद्धिक जगत्को मार्गदर्शनमा अघि बढ्दै प्रगतिको फाँटमा पुगेको छ। यस्तै इतिहासलाई साक्षी राख्दै सिक्किमको बौद्धिक जगत् पनि जागोस् भन्ने हिमाली बेलाको चाहना हो। हिमाली बेलाको चाहनालाई हैंसे तपाईंहरूले पनि दिनुहुनेछ भन्ने आशाका साथ हामी समस्त बौद्धिक जमातबाट विचारपूर्ण, प्रगतिशील एवं समयसापेक्ष रचनाहरूका निम्ति आह्वान गर्दछौं। हिमाली बेलाले के ठानेको भने कारक जहिले पनि बौद्धिक झुण्ड हुन्छ अनि कारकको विचारलाई सम्प्रेषण दिने हामी निमित्त मात्र हौं।

काकिस्टोक्रेसी

दीपेन्द्र राई 'उपहार'

काकिस्टोक्रेसी अङ्ग्रेजी भाषाको एउटा यस्तो शब्द हो, जसले राज्यसत्ताको कुरूप यथार्थलाई उजागर गर्छ। यसको अर्थ योग्य, सक्षम र विवेकशील व्यक्तिहरूको सट्टा अयोग्य तथा भ्रष्ट प्रवृत्तिका व्यक्तिहरूले सत्ता सञ्चालन गर्नु हो।

यो शब्दको प्रारम्भिक प्रयोग सन् १६४४ मा रेभरेन्ड पल गस्नोल्डले अक्सफोर्डमा दिएको वक्तव्यमा गरेका थिए। पछि थोमस लव पिककको कृति The Misfortunes of Elphin ले पनि यस शब्दलाई साहित्यिक तथा बौद्धिक विमर्शमा स्थापित गर्न योगदान पुऱ्यायो।

आधुनिक राजनीतिक सन्दर्भमा काकिस्टोक्रेसी भन्नाले अयोग्य तथा भ्रष्ट प्रवृत्तिका व्यक्तिहरूको प्रभुत्व रहेको शासन व्यवस्थालाई बुझिन्छ। यी ऐतिहासिक सन्दर्भहरूले एउटा महत्त्वपूर्ण प्रश्न उठाउँछन्, मानव सभ्यताको इतिहासमा अयोग्य तथा भ्रष्ट व्यक्तिहरूले पटक–पटक कसरी शासन गर्ने अवसर पाए? कालान्तरमा यो प्रवृत्ति झन गहिरिँदै गएको देखिन्छ।

अनेकौँ राजनीतिक व्यवस्थामा परिवर्तन हुँदै आए पनि सत्ता सञ्चालन गर्ने व्यक्तिहरूमा अयोग्यता र भ्रष्टाचारजस्ता प्रवृत्ति दोहोरिरहेका छन्। चाहे त्यो राजतन्त्र होस् वा आधुनिक लोकतान्त्रिक प्रणाली, कुनै पनि व्यवस्था यस्ता प्रवृत्तिबाट पूर्णतः मुक्त हुन सकेको छैन। तर, भ्रष्टाचारी वा अयोग्य व्यक्तिहरूको हातमा सत्ता पुग्नुको कारण उनीहरूको शक्ति र महत्त्वाकाङ्क्षा मात्र होइन। यस्तो अवस्था सिर्जना हुनुमा समाजको बौद्धिक वर्गको भूमिका पनि उत्तिकै महत्त्वपूर्ण हुन्छ।

> **"काकिस्टोक्रेसी केवल अयोग्य शासकहरूको कथा होइन, यो योग्य मानिसहरूको मौनता, बुद्धिजीवीहरूको पलायन र समाजको कमजोर प्रतिरोधको कथा पनि हो। किनकि, अयोग्य व्यक्तिहरूले सत्ता कब्जा गर्नु एउटा समस्या हो, तर योग्य व्यक्तिहरूले सत्ता गलत दिशामा गइरहेको देख्दादेख्दै मौन बस्नु अझ गम्भीर समस्या हो।"**

प्रगतिशील समाजका धेरैजसो बुद्धिजीवीले राजनीतिलाई अपनाउन वा आफ्नो कार्यक्षेत्र बनाउन कहिल्यै रुचि देखाएनन्। बरु, यसको सट्टा हावा जता बग्छ, उतै चल्ने यन्त्रझैँ बन्न रुचाए। राजनीतिमा प्रत्यक्ष सहभागी भएर सत्ता सञ्चालन गर्नुको सट्टा सत्ताको पर्दापछाड़िबाट प्रभाव पार्ने किङमेकर बन्नुलाई आफ्नो सुरक्षाको उपाय ठान्न थाले। आफू सुरक्षित रहेर सत्ताको चाप्लुसी गर्नुलाई नै आफ्नो विवेक ठाने। समाजलाई सही दिशा देखाउने, सत्तालाई प्रश्न गर्ने र गलत प्रवृत्तिविरुद्ध आवाज उठाउने जिम्मेवारी बोकेको बौद्धिक वर्ग नै जब राजनीतिबाट टाढ़ा रहन खोज्छ, तब राजनीतिको मैदान विवेकशील र उत्तरदायी व्यक्तिहरूका लागि क्रमशः साँघुरिँदै जान्छ। दुर्भाग्यवश, कतिपय बुद्धिजीवी राजनीतिलाई सुधारको माध्यम बनाउनुको सट्टा त्यसबाट सुरक्षित दूरी कायम राख्न वा सत्ताको वरिपरि रहेर आफ्ना स्वार्थ सुरक्षित गर्नमै सीमित हुन्छन्। कुर्सीमा जोसुकै आओस्, आफ्नो स्वार्थ पूरा गर्नमै व्यस्त रहने र सत्ता, समाज तथा व्यवस्थाप्रति कुनै जिम्मेवारी नलिने प्रवृत्तिले अयोग्य तथा भ्रष्ट व्यक्तिहरूलाई आफ्नो मनमर्जी अनुसार शासन सञ्चालन गर्ने अवसर दिन्छ।

अर्कोतर्फ, कुनै शक्तिशाली मुलुकले अर्को मुलुकमा प्रत्यक्ष शासन नगरी त्यहाँ आफ्ना स्वार्थअनुकूल चल्ने कठपुतली नेतृत्व स्थापित गर्न सक्छ। यस्तो नेतृत्वमा निर्भर सरकारलाई पपेट सरकार अर्थात् कठपुतली सरकार भनिन्छ। लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा पनि शक्तिशाली पुँजीवादी स्वार्थ समूहहरूले आफ्ना हितअनुकूल काम गर्ने व्यक्तिहरूलाई सत्तामा पुऱ्याउने वा सत्तामा रहेकाहरूलाई प्रभावित पार्ने प्रयास गर्न सक्छन्। जब राज्य सञ्चालन गर्ने व्यक्तिहरू जनताको हित र सार्वजनिक उत्तरदायित्वभन्दा निजी स्वार्थप्रति बढ़ी निष्ठावान् हुन्छन्, तब लोकतान्त्रिक व्यवस्थाभित्र पनि काकिस्टोक्रेसीका लक्षण देखिन सक्छन्। विश्व राजनीतिमा यस्ता प्रवृत्तिहरू पटक–पटक देखा पर्दै आएका छन्।

आज पृथ्वी कृत्रिम विकास र प्रविधिको चरम उन्नतिको चरणमा पुगेको छ। विलासिताका साधनहरू प्रशस्त उपलब्ध भए तापनि मानिसहरूमा शान्ति र सुरक्षाको अभाव कायमै छ। प्राकृतिक स्रोतसाधनले सम्पन्न भेनेजुएलाजस्ता देशहरूले समेत आर्थिक तथा राजनीतिक सङ्कटको सामना गर्नुपरेको छ। यस्ता सङ्कटको विश्लेषण गर्दा नेतृत्वको गुणस्तर, शासन प्रणाली, नीतिगत निर्णय, संस्थागत कमजोरी जस्ता विभिन्न पक्षलाई ध्यान दिन आवश्यक हुन्छ। प्राकृतिक सम्पदाको प्रचुरता मात्रले कुनै देशको समृद्धि सुनिश्चित गर्दैन; त्यसको उचित व्यवस्थापन र उत्तरदायी नेतृत्व पनि उत्तिकै आवश्यक हुन्छ।

अन्ततः काकिस्टोक्रेसी केवल अयोग्य शासकहरूको कथा होइन, यो योग्य मानिसहरूको मौनता, बुद्धिजीवीहरूको पलायन र समाजको कमजोर प्रतिरोधको कथा पनि हो। किनकि, अयोग्य व्यक्तिहरूले सत्ता कब्जा गर्नु एउटा समस्या हो, तर योग्य व्यक्तिहरूले सत्ता गलत दिशामा गइरहेको देख्दादेख्दै मौन बस्नु अझ गम्भीर समस्या हो। ●

गणेश बहादुर गिरी उर्फ गणु गिरी

व्यक्तित्व

✎ विष्णु ठकुरी
दिलाराम, खरसाङ

गताङ्कको रहल...

दार्जीलिङ भेकमा गोर्खा हिल काउन्सिल बडी बिल्डिङको जग बसाउने हस्ती हुनुहुन्थ्यो उहाँ।

यी बाहेक उहाँले बहन गर्नुभएका विभिन्न कार्यभारहरू धेरै छन्:–

१) गोर्खा हिल काउन्सिल बडी बिल्डिङ एशोसिएशनका महासचिव।

२) दार्जीलिङ व्यायामशालाका कार्यरत् अध्यक्ष।

३) पूर्वीय भारत बडी बिल्डिङ एशोसिएशनका संस्थापक अध्यक्ष।

४) सिक्किम भारत बडी बिल्डिङ एशोसिएशनका सल्लाहकार।

५) इन्डियन बडी बिल्डिङ फेडरेशन (खइइत्र) का उपाध्यक्ष।

६) इन्डियन बडी बिल्डिङ फेडरेशनका निर्णायक समितिका अध्यक्ष।

७) साउथ एशियन बडी बिल्डिङका सहसचिव, साथै दार्जीलिङबाट १२ जना राष्ट्रिय स्तरका निर्णायकहरूमध्ये उहाँ एक हुनुहुन्थ्यो। खेलकुदअन्तर्गत ४० वर्षसम्म बडी बिल्डिङको क्षेत्रमा अभूतपूर्व तथा चरमोत्कर्ष योगदान दिनुभएकोमा उहाँलाई 'एचिभमेन्ट मेडल' प्रदान गरिएको थियो।

उहाँलाई बडी बिल्डिङ सितारा भनेर १९ मार्च १९८६ को हिमालचुली खबरकागजको प्रतिभा परिचयमा कलमकार श्री प्रभु प्रताप कणेलले लेख्नुभएको छ। बडी बिल्डिङको क्षेत्रबाहेक उनी एक उम्दा किसिमको भलिबल खेलाड़ी र रेफ्री पनि हुनुहुन्थ्यो। उनले पचासको दशकदेखि सत्तरको दशकभरि नै भलिबलको उच्चस्तरीय निर्णायकको भूमिका निर्वाह गर्दै आउनुभएको विषयमा एक वरिष्ठ कलमकार श्री डी. एस. मोक्तानले १ दिसम्बर २००६ को दर्पण दर्शिकामा विस्तृत जानकारी दिनुभएको थियो। बडी बिल्डिङको क्षेत्रमा अति व्यस्त रहँदारहँदै पनि उहाँ भलिबलको खेलमा उत्तिकै सक्रिय भूमिका ४० वर्षसम्म कुशलतापूर्वक निभाउनुभएको विषयमा हामी त्यसबेलाका पत्रपत्रिकामा प्रकाशित लेखहरूबाट थाहा पाउन सक्छौँ। भलिबलको क्षेत्रमा काम गर्दा उहाँ कमान–कमान, बस्ती–बस्ती, डुवर्सका गर्खा–गर्खा अनि अन्य धेरै ठाउँहरूमा रेफ्री भएर जानुहुन्थ्यो भन्नुभएका थिए उहाँको दौँतरी मित्र महान् साहित्यकार राजनारायण प्रधान। उहाँ रेफ्री भएर सिलगढ़ी, जलपाइगड़ी, कलकत्तासम्म पुगेका थिएछन्। उहाँले लगभग १३०० जति भलिबलको खेलमा विभिन्न ठाउँमा गएर रेफ्रीको भूमिका निभाउनुभएको तथ्याङ्क रहिआएको पाइन्छ।

उहाँलाई देशका विभिन्न सङ्घ–संस्थाले उहाँको नाम सम्मानका साथ लिने गरेको र आजपर्यन्त लिने गर्दछन्। उनले १९५६ सालदेखि दार्जीलिङ जिल्ला भलिबलका निर्णायक भएर आएका थिए। त्यसपछि १९७७ सालदेखि पश्चिम बङ्गाल राज्यको भलिबल निर्णायकको रूपमा नियुक्त भएका थिए। उहाँको अतुलनीय योगदानको कदर गर्दै प्रमाणपत्रसहित पाँच हजार नगद पुरस्कार प्रदान गरिएको थियो।

उहाँ खेलकुदबाहेक नाट्य–कलाकार र नाट्यनिर्देशक पनि हुनुहुन्थ्यो। उहाँले ३८ वटा नाटकमा निर्देशक अनि नायक–खलनायकको भूमिका निर्वाह गर्नुभएको थिएछ। नायक, सहनायक भएर धेरै नाटकहरूमा भाग लिएर दर्शकवृन्दका मन जित्नुभएका थिए। भनिन्छ, उहाँको नाटक यात्रा स्व. जयन्त बम्जनद्वारा लिखित नाटक झन्कार र आँधी १९४९ देखि १९६८ सम्म अनि श्री मोहन सिंह थापा लिखित अनि बिहान हुन्छ बाट शुरु भएको थिएछ।

कतिपय नाटक स्वयंले निर्देशन गरेका थिए भने दिलु छेत्री लिखित नाटक स्वामीजीको त्याग, दिदी, बलभद्र, मोहन थापाको नौलो देश, सीमा, भुलेको बाटो, साँझको तारा, अनि बिहान हुन्छ, विदेश किन, वीरविक्रम गुरुङको जीवन परिदर्शन अनि ज्ञानेश्वर गिरीको बन्द जीवनहरू, जयन्त बम्जनको हाम्रो चाड़, श्याम आशुँको प्रतिशोध अनि मनबहादुर गुरुङको फर्केको लाहुरेमा उनले अभिनय गरेका थिए। नेपाली चलचित्र जार मा नायकको अभिनय उहाँले नै गर्नुभएको रहेछ। यसबाहेक पनि अरू धेरै नाटकमा आफ्नो नाट्यकला प्रस्तुत गरेर मनोरञ्जन दिलाउने काम उहाँबाट भएको छ, जुन समय टीभी आएको थिएन, त्यसबेला नाटक हेर्न मानिसहरू लाम लागेर जाने गर्थे। नाट्य कलाकारहरू उत्तिकै थिए सायद। मनोरञ्जनको साधन नै नाटक थियो। उहाँले नाटक खेल्दा नै चाँदबारी निवासी मनमायासँग २३ दिसम्बर १९५७ सालमा प्रेममा परी मङ्गनी विवाह गर्नुभएको थियो। उहाँ त्यसबेला २१ वर्षे सुन्दर ठिटो हुनुहुन्थ्यो। मनमाया पनि उत्तिकै राम्री थिइन्, उनी पनि नाटक खेल्थिन्। उनी दुवैको भेट नाटक खेल्दा नै भएको थिएछ। नाटक कृष्णजन्ममा उनी राधिका थिइन् भने उहाँ वासुदेवको भूमिका खेल्नुभएको थिएछ।

उहाँ धेरै वरिष्ठ नाट्यकलाकारहरूसँग आबद्ध हुनुहुन्थ्यो, जस्तै सर्वश्री टङ्क शर्मा, मनबहादुर गुरुङ, मनबहादुर मुखिया, जी. रिजाल, कृष्ण थापा, भगीरथ शर्मा आदि धेरै थिएछन्। त्यसबेला नाटकको टिकटको मूल्य ३) रुपियाँ, २) रुपियाँ, १) रुपियाँ अनि आठ आना थिएछ। पछि–पछि ५ रुपियाँ, ३ रुपियाँ, २ रुपियाँ भएको तथ्याङ्क पाइन्छ। उहाँ स्वस्थकर जीवन जिउनुहुन्थ्यो, एकदमै सात्त्विक भोजन, माछा–मासु, जाँडरक्सी, धूम्रपानदेखि अछुन्न रहेर नै बडी बिल्डिङको क्षेत्रमा विश्वविख्यात बनेर हामी गोर्खा जातिलाई गर्वान्वित तुल्याउन सफल भएका दृष्टान्तहरू धेरै छन्।

उहाँ असल समाजसेवी पनि हुनुहुन्छ, जसको जीवन नै सामाजिक सेवाबाट शुरु भएको हो भन्छन्। उहाँ एकपल्ट नगरपालिका अध्यक्ष पनि बन्नुभयो। पथ पसले सङ्घका २८ वर्षसम्म अध्यक्ष रहनुभयो। उहाँ एक सामाजिक अभियन्ता, जसले गोर्खाल्याण्ड आन्दोलनको क्रममा भएको दर्दनाक हत्याका शवहरूलाई अन्तिम संस्कार गर्ने जस्ता जोखिमपूर्ण काम गरेका थिएछन्। उनीसँग यस जोखिमपूर्ण कार्यमा अरू पनि धेरै मानिसहरू संलग्न थिएछन्। आवश्यक परेको खण्डमा कसैलाई पनि सहयोग गर्नुहुने मनकारी व्यक्तिको जति नै प्रशंसा गरे पनि थोरै हुन्छ। गणेश बहादुर गिरी, जो गणु गिरी नामले विश्वविख्यात छन्, उनको निधन ८५ वर्षको उमेरमा २१ तारिख नोभेम्बर, २०२१ मा आफ्नै घरमा भएको थियो। २२ तारिख नोभेम्बर २०२१ को दिन उनको पार्थिव शरीर दार्जीलिङ रेलवे स्टेसनदेखि अपार भीड़को साथ दार्जीलिङ शहर परिक्रमा गराउँदै अन्तिम संस्कार गर्न श्मशानघाटमा पुऱ्याएर सश्रद्धा अन्तिम संस्कार गरिएको थियो।

उहाँले आफूपछि दुई जना पुत्रहरू श्री मोहन गिरी र श्री बसन्त गिरी, बुहारी अनि दुई नातानातिनी छाड़ेर गएका छन्। उहाँको एकजना छोराको भने पहिले नै मृत्यु भइसकेको हो। बडी बिल्डर गणु गिरीको जन्मोत्सव शरीर सौष्ठवका प्रथम संस्थापकका रूपमा मनाइने गरिन्थ्यो। सायद आजपर्यन्त पनि गरिन्छ होला।

उहाँलाई उनको उत्कृष्ट आयुष्य उपलब्धिको सराहना गर्दै IFBB (The International Bodybuilding and Fitness) को गोल्ड मेडल प्रदान गरेर असामान्य सम्मानले पुरस्कृत गरिएको थियो। यसप्रकारको गौरवमय सम्मान आईएफबीबी अध्यक्ष डा. राफेल सान्टेनजा साथै डा. सन्जय मोरे, इन्डियन बडी बिल्डिङ एण्ड फिटनेश फेडरेशनका महासचिवका बाहुलीबाट प्रदान गरिएको थियो। अनि यो २०१७ सालको १३ तारिख अक्टोबरदेखि १५ तारिख अक्टोबरसम्म सम्पन्न भएको भव्य समारोहमा ओलम्पिया एम्याच्योर इन्डिया २०१७ अन्तर्गत मुम्बईमा भएको थियो। उहाँलाई उक्त सम्मानले सुशोभित गरिएको एउटा इतिहास सुनौलो अक्षरमा लेखिनुपर्छ र आउने हाम्रा बालबालिकाले पनि पढ़ेर बुझ्न सकून् कि हाम्रा अग्रजहरूले यतिका महान् कार्य गरेका थिएछन् भनेर अभिप्रेरित बनून्। उहाँले १९६५ सालमा दार्जीलिङमा मिस्टर हिमालय अनि सर्वशक्तिमान (स्ट्रङ म्यान) शरीर सौष्ठव प्रतियोगिताको आयोजना गर्नुभएका थिएछन्। उनले १९७२ ईस्वीमा युवावर्गमा प्रोत्साहन दिलाउने उद्देश्य लिएर दार्जीलिङ व्यायामशाला स्थापित गरेर भारतीय बडी बिल्डिङसँग आबद्ध भएका थिए। फेरि उहाँले १९८९–९० सालमा गोर्खा हिल काउन्सिल बडी बिल्डिङ एशोसिएसन गठन गरेर इन्डिया बडी बिल्डिङ फेडरेशनसँग आबद्ध भएका थिए।

यी बाहेक उनी देश–विदेशका कैयौँ बडी बिल्डिङ प्रतियोगिताका विचारक, निर्णायक भएर अनेकौँ प्रशंसापत्र अनि स्वर्ण पदकद्वारा सम्मानित भएका थिए। तीमध्येका एक स्वर्णपदकमा यस्तो वाक्यांश कुँदिएको छ:–

IN RECOGNITION OF OVER 40 YE-RS OF OUTSTANDING SERVICE TOWARDS THE GROWTH DEVELOPMENT OF THE SPORTS OF BODY BUILDING IN INDIA AND THROUGHOUT ASIA. भनेर सुनौलो अक्षरमा कुँदिएको छ।

यसप्रकारको उत्कृष्ट सम्मानले हामी पहाड़वासी गर्वान्वित बनेका छौँ।

उहाँको व्यक्तिगत जीवनको पृष्ठभूमि नियाल्दा:

उहाँले २८ वर्षसम्म एउटा व्यापारिक सङ्गठन पथ पसल सङ्घको अध्यक्षता गर्नुभएको थिएछ। १९८६ को गोर्खाल्याण्ड आन्दोलनको क्रममा विरोध जनाएर बन्द राखिएको दोकानपाट प्रशासनिक दबावमा खोल्न लगाइएको समय विरोध गर्दा सीआरपीले भानुभवनमा लाठी चलाएर कुटपिट गर्दा एक शिक्षक श्री आर. बी. सुब्बालाई बचाउन आफूलाई कुटाइ माग्दा उहाँले निकै भयानक जोखिम मोलेर आफ्नो ढाड़ र खुट्टा भाँचिएको कथा मार्मिक रहेको हामी स्मरण गर्दछौँ। शिक्षक रहनुभएका उहाँलाई नकुट, बरु मलाई कुट भन्दा आफूले कुटाइ खाएर खँजा हुनुपरेको थियो। पछि उहाँ लौरो टेकेर हिँड्ने हुनुभएको थियो। त्यसबेला उहाँ यस्तै ५०/५१ वर्षको हुनुहुन्थ्यो होला। त्यसरी आफूले सीआरपीको कुटाइबाट झेल्नपरेको व्यथा मार्मिक र दुःखान्त थियो। उहाँलाई उपचारको लागि पहिले प्लान्टर्समा भर्ना गरियो, तर ढाड़ र खुट्टा निको नहुँदा ब्याङ्ककमा लगेर उपचार गराउँदा ढाड़ निको भयो तर खुट्टा भएन। खोल्ट्याङ–खोल्ट्याङ गर्दै लौरो टेकेर हिँड्नु परेको थियो। यद्यपि, उहाँ यतिको बलियो मनोबल भएका व्यक्ति हुनुहुन्थ्यो कि सधैँ सक्रिय भएर नै बाँकी जीवन बिताउनुभयो। अन्तमा बिरामीको कारण केही समयसम्म थलिनुभयो र अन्तमा हामी सबैदेखि सधैँको निम्ति विदा लिएर जानुभयो।

आजभन्दा धेरै वर्षअघि नै गणु गिरी जीवित हुनुहँदा कतिपय विज्ञजनले उहाँको विषयमा उहाँका उपलब्धिका मूल्याङ्कन गरेर विभिन्न दैनिक, पाक्षिक, मासिक पत्र–पत्रिकामा विस्तृत जानकारी दिइसकेका भए पनि फेरि किन भन्ने प्रश्न उठ्न सक्लान्। तर मेरो उद्देश्य के हो भने, गत ९० को दशकदेखि यता जन्मेका युवा पिँढ़ीले स्व. गणु गिरी अर्तात गणेश बहादुर गिरीका विषयमा जानेका छैनन्, बुझेका छैनन् होला भनेर यो सानो जानकारी राख्ने जमर्को हो।

हाम्रा खेल जगतका पूर्व उत्कृष्ट खेलाड़ीहरू, सङ्गीत जगतका ख्यातिप्राप्त सङ्गीतकार, गायक, गीतकारहरू, नाट्य जगतका मूर्धन्य कलाकार, नाट्यनिर्देशकहरू, वरिष्ठ साहित्यकारहरूका विषयमा जान्नुपर्ने हुन्छ र नै इतिहास लेखिएका हुन्छन्। तर ख! इतिहास कसले लेख्ने? र नै आज खोजतलास गरेर, पुराना पत्रपत्रिका पल्टाएर, उहाँको परिवारजनसँग सोधपुछ गरेर शरीर सौष्ठवका महारथी स्व. गणु गिरीको छोटो जानकारी यहाँ राख्ने उद्देश्यले युवा पिँढ़ी अभिप्रेरित होउन् भन्ने अवधारणा हो मेरो।

फेरि पनि नाटकहरू मञ्चित होऊन्, भलिबल फेरि उचित स्थान प्राप्त गर्न सकोस् र यो सामाजिक सञ्जालको दुष्प्रभावदेखि युवाहरूलाई छुटकारा मिलोस्। लेख्ने क्रममा कहीं त्रुटिपूर्ण वाक्यांश देखा परेमा क्षमाप्रार्थी छु। यी सबै जानकारीहरू पुराना पत्रपत्रिका अनि उहाँका पारिवारिक सदस्य अनि छोरा श्री वसन्त गिरीबाट जुटाएकी हुँ। उहाँको विषयमा जस–जसले पनि लेख्नुभएको थियो वा छ, उहाँहरूमा अनि उहाँका छोराबुहारी श्री/श्रीमती वसन्त गिरी र शीला गिरीलाई हार्दिकतापूर्वक आभार व्यक्त गर्दछु। उहाँ दुवैजना म्यारथन धावक हुन्। आफ्नो बाबुको कलाकौशलबाट उनीहरू अभिप्रेरित छन्। ●

०१ अगस्त २०२६

विश्वभरि चर्चित 'भ्याम्पायर फेसियल'

दाग, खत, चाउरीपन हटाउन कति प्रभावकारी?

पीआरपी भनेको प्लेटलेट र ग्रोथ फ्याक्टरयुक्त प्लाज्मा हो। यसका लागि बिरामीकै रगत निकालिन्छ र सेन्ट्रीफ्युज गरेर आवश्यक प्लाज्मा छुट्याइन्छ। त्यसमा रहेका प्लेटलेट र ग्रोथ फ्याक्टरलाई उपचारमा प्रयोग गरिन्छ। यता, माइक्रोनिडलिङले छालामा सूक्ष्म घाउ बनाएर घाउ निको हुने प्रक्रिया शुरु गर्छ भने पीआरपीले त्यस प्रक्रियालाई थप सहयोग गर्छ।

माइक्रोनिडलिङमा साना सुईले छालामा सूक्ष्म घाउ बनाएर कोलाजिन उत्पादन बढ़ाइ छालाको बनावट र केही दाग कम गर्ने उपचार गरिन्छ।

डा. प्रज्वल पुडासैनीका अनुसार माइक्रोनिडलिङ पीआरपीसँग जोड़ेर डन्डीफोरका खत, स्ट्रेच मार्क, फाइन लाइन र केही चाउरी सुधार्न प्रयोग गरिन्छ।

सामाजिक सञ्जालमा अनुहारमा स–साना सुईले घोचिरहेको र त्यसपछि रगतजस्तो रातो देखिने विभिन्न दृश्य निकै देखिन्छन्। कतिपयले यसलाई 'भ्याम्पायर फेसियल' भनेर चिनाउँछन् भने कतिपयले माइक्रोनिडलिङ उपचारका रूपमा बुझ्छन्।

छालाको दाग, डन्डीफोरका खत, फाइन लाइन, चाउरी र छालाको बनावट सुधार्ने दाबीका कारण यसको चर्चा पनि बढ़िरहेको छ। के यसले दाबी गरिए र सामाजिक सञ्जालमा देखिएजस्तो काम गर्छ?

यिनै विषयमा छाला रोग विशेषज्ञ डा. प्रज्वल पुडासैनीसँग गरिएको कुराकानीको सम्पादित अंश:

माइक्रोनिडलिङ भनेको वास्तवमा के हो?

माइक्रोनिडलिङमा साना–साना सुई प्रयोग गरी छालामा स–साना सूक्ष्म घाउ अर्थात् माइक्रो इञ्जुरी बनाएर छालाका समस्या निको पार्ने उपचार प्रक्रिया हो।

सामान्यतया करिब ०.५ देखि ३ मिलिमिटरसम्मको लम्बाइ भएका सुई प्रयोग गर्न सकिन्छ। हाम्रो शरीरमा घाउ भएपछि त्यसलाई निको पार्ने प्राकृतिक प्रक्रिया हुन्छ। त्यही प्रक्रियालाई छालाको उपचारमा प्रयोग गर्ने हो। सूक्ष्म घाउ बनेपछि शरीरले त्यसलाई निको पार्ने क्रममा कोलाजिन लगायतका प्रोटिन बनाउन थाल्छ। यसले छालाको बनावट सुधार्न र केही प्रकारका दाग तथा खत कम गर्न सहयोग गर्छ।

माइक्रोनिडलिङ र पीआरपी छुटाछुट्टै विधि हो, तर आजभोलि यी दुईलाई जोड़ेर उपचार किन गरिन्छ?

पीआरपी भनेको प्लेटलेट र ग्रोथ फ्याक्टरयुक्त प्लाज्मा हो। यसका लागि बिरामीकै रगत निकालिन्छ र सेन्ट्रीफ्युज गरेर आवश्यक प्लाज्मा छुट्याइन्छ। त्यसमा रहेका प्लेटलेट र ग्रोथ फ्याक्टरलाई उपचारमा प्रयोग गरिन्छ।

यता, माइक्रोनिडलिङले छालामा सूक्ष्म घाउ बनाएर घाउ निको हुने प्रक्रिया शुरु गर्छ भने पीआरपीले त्यस प्रक्रियालाई थप सहयोग गर्छ। ग्रोथ फ्याक्टरले घाउ निको पार्ने र कोलाजिन बनाउन सहयोग गर्ने भएकाले माइक्रोनिडलिङसँग पीआरपी प्रयोग गर्ने गरिन्छ।

यसरी यी दुईलाई जोड़ेर गर्नुको मुख्य उद्देश्य छालाको पुनर्निर्माण र बनावट सुधार गर्नु हो। डन्डीफोरका कारण बनेका केही प्रकारका खत, विशेषगरी बक्सकारजस्ता दागमा यसको प्रयोग गरिन्छ। पुराना घाउका खत, स्ट्रेच मार्क, फाइन लाइन र छालाको बनावट सुधारका लागि पनि माइक्रोनिडलिङ प्रयोग हुन्छ।

यसले छालामा कोलाजिन निर्माणलाई बढ़ावा दिने भएकाले छालाको कसिलोपन र समग्र बनावटमा सुधार ल्याउन सक्छ। फाइन लाइन पनि केही हदसम्म कम देखिन सक्छ। तर, यसलाई एकैपटकमा सबै समस्या समाधान गर्ने उपचारका रूपमा बुझ्नु हुँदैन।

माइक्रोनिडलिङलाई 'भ्याम्पायर फेसियल' भनेर पनि चिनिन्छ। नाम सुन्दै डर लाग्ने यो उपचारलाई आखिर 'भ्याम्पायर' किन भनिएको हो?

यसमा दुई कारणले यस्तो नाम लोकप्रिय भएको हो। पहिलो, उपचारका क्रममा माइक्रोनिडलिङ गर्दा छालाबाट थोरै रगत आउन सक्छ। दोस्रो, पीआरपीका लागि पनि बिरामीकै रगत निकालिन्छ। त्यसैले सामाजिक सञ्जालमा यसलाई 'भ्याम्पायर फेसियल' भनेर प्रचार गरिएको पाइन्छ।

तर चिकित्सकीय रूपमा माइक्रोनिडलिङ र पीआरपी नै प्रयोग हुने उपचार हो। 'भ्याम्पायर फेसियल' भन्ने नाम बढ़ी प्रचारात्मक रूपमा लोकप्रिय भएको हो।

डन्डीफोरका खतमा कसरी यसले उपचार गर्न सहयोग गर्छ?

डन्डीफोरका खतमा यसको प्रयोग धेरै हुन्छ। विशेषगरी छाला केही दबिएको जस्तो देखिने बक्सकार प्रकारका खतमा यो उपयोगी हुन सक्छ। तर, खत कति गहिरो छ भन्ने आधारमा उपचारको तरिका र सुईको गहिराइ निर्धारण गर्नुपर्छ।

सतही खतका लागि तुलनात्मक रूपमा कम गहिराइमा काम गर्न सकिन्छ। गहिरो खतमा भने बढ़ी गहिराइ आवश्यक पर्न सक्छ। त्यसैले सबै व्यक्तिमा एउटै गहिराइमा माइक्रोनिडलिङ गर्नु उचित हुँदैन। खत सुधार हुन समय पनि लाग्छ। उपचार गरेलगत्तै केही परिवर्तन देखिए पनि कोलाजिन बन्न समय लाग्ने भएकाले खतका लागि धेरै महिना कुर्नुपर्ने हुन सक्छ। प्रायः धेरै सत्र आवश्यक पर्न सक्छ। त्यो मात्र होइन, नेपालीको छालामा यो उपचार गराउँदा विशेष ध्यान दिनुपर्छ।

माइक्रोनिडलिङ सबैले गर्न सक्छन्, कि यसको पनि दायरा तोकिएको छ?

छालामा सक्रिय सङ्क्रमण भइरहेको अवस्थामा माइक्रोनिडलिङ गर्नु हुँदैन। सक्रिय डन्डीफोर, ब्याक्टेरियल वा भाइरल सङ्क्रमण, हर्पिस, सक्रिय एक्जिमा वा अत्यधिक संवेदनशील तथा सुन्निएको छालामा यो उपयुक्त हुँदैन। त्यसैगरी, असामान्य रूपमा खत बस्ने समस्या भएका व्यक्तिमा पनि सावधानी आवश्यक हुन्छ।

रगत पातलो बनाउने औषधि अर्थात् एन्टिकोएगुलेन्ट प्रयोग गरिरहेका व्यक्तिले पनि चिकित्सकसँग परामर्श नगरी यस्तो उपचार गर्नु हुँदैन। त्यो, मात्र होइन, नेपालीहरूको छालमा अझ विशेष सावधानी अपनाउनुपर्ने हुन्छ।

नेपालीहरूको छालामा त्यस्तो के फरक हुन्छ र, जसका कारण यो उपचार गर्दा थप सावधानी चाहिन्छ?

नेपालीहरूको छालामा पिग्मेन्टेसन हुने सम्भावना तुलनात्मक रूपमा बढ़ी हुने भएकाले माइक्रोनिडलिङ गर्दा विशेष सावधानी अपनाउनुपर्छ। माइक्रोनिडलिङले छालामा साना–साना घाउ वा चोट बनाउने भएकाले त्यसपछि मेलानिन उत्पादन बढ्न सक्छ। त्यसले उपचार गरिएको ठाउँमा कालो दाग वा पिग्मेन्टेसन देखिन सक्ने जोखिम हुन्छ। विशेषगरी पहिलेदेखि पोतो वा पिग्मेन्टेसन भएको छालामा यो जोखिम अझ बढ़ी हुन सक्छ।

त्यसैले, पोतो भएको छालामा माइक्रोनिडलिङ गर्दा चिकित्सकले छालाको अवस्था हेरेर उपचारको गहिराइ र विधि निर्धारण गर्नुपर्छ। धेरै गहिराइमा सुई प्रयोग गर्दा छालामा बढ़ी चोट पुग्न सक्छ र त्यसले पिग्मेन्टेसन बढ़ाउन सक्छ।

उपचारपछि पनि केही दिन घामबाट जोगिनु, चिकित्सकले सिफारिश गरेको सनस्क्रिन प्रयोग गर्नु र छालामा अनावश्यक कस्मेटिक वा सक्रिय पदार्थ प्रयोग नगर्नु महत्त्वपूर्ण हुन्छ। विशेषगरी, उपचारपछि छाला रातो र संवेदनशील हुने भएकाले घाममा धेरै बस्दा कालो दाग बस्ने जोखिम बढ्न सक्छ।

त्यसैले, सामाजिक सञ्जालमा विदेशी छालामा गरिएको उपचार देखेर त्यही तरिका नेपाली छालामा जस्ताको तस्तै अपनाउनु उचित हुँदैन। छालाको प्रकार, समस्या र संवेदनशीलताअनुसार उपचारको गहिराइ र विधि निर्धारण गर्नुपर्छ।

उपचार गर्नुअघि कसरी तयारी गरिन्छ?

माइक्रोनिडलिङ गर्दा छालामा सानो घाउ बनाइने भएकाले केही दुखाइ वा असहजता हुन सक्छ। त्यसैले, उपचारअघि भन्दा करिब आधा घण्टा अघि संवेदनशीलता हटाउने क्रिम प्रयोग गर्न सकिन्छ।

उपचारअघि अनुहारको मेकअपलगायतका सामग्री राम्ररी हटाएर छाला सफा गर्नुपर्छ। उपचारको क्रममा प्रयोग हुने सुईको गहिराइ भने छालाको अवस्था र उपचार गर्नुपर्ने समस्याअनुसार चिकित्सकले निर्धारण गर्नुपर्छ।

उपचारपछि के-के कुरामा ध्यान दिनुपर्छ?

उपचारपछि केही समय छाला रातो हुने, सुन्निने वा पोल्ने हुन सक्छ। सामान्यतया यस्तो प्रभाव एकदेखि केही दिनसम्म रहन सक्छ। उपचारपछि घामबाट विशेष रूपमा जोगिनुपर्छ। उपचार गरिएको छाला संवेदनशील अवस्थामा हुने भएकाले घाममा पर्दा कालो दाग बस्ने सम्भावना बढ्न सक्छ। बाहिर जानैपर्ने अवस्थामा चिकित्सकको सल्लाहअनुसार सनस्क्रिन प्रयोग गर्नुपर्छ। त्यसैगरी, उपचारपछि केही दिन मेकअप, फेसवास, विभिन्न सिरम वा अन्य कस्मेटिक सामग्री प्रयोग नगर्न सल्लाह दिइन्छ। अत्यधिक पसिना आउने व्यायाम वा अन्य गतिविधि पनि कम्तीमा एक–दुई दिन नगर्नु राम्रो हुन्छ, किनभने पसिनाले संवेदनशील छालामा थप जलन गराउन सक्छ। आवश्यक परे चिकित्सकले केही दिनका लागि औषधि वा मलम पनि दिन सक्छन्। रातोपन वा असहजता भए चिसो सेकाइले राहत दिन सक्छ।

सुई लगाएर रगत राखेर गरिने यो उपचारको साइड इफेक्ट पनि होलान्, नि?

सामान्यतया उपचारपछि हल्का रातोपन, सुन्निने, पोल्ने वा संवेदनशीलता देखिन सक्छ। यी प्रभाव प्रायः केही समयपछि कम हुँदै जान्छन्। तर, गलत अवस्थामा वा अनुचित तरिकाले उपचार गरिएमा सङ्क्रमण, लामो समयसम्म रातोपन देखिने, खत बस्ने जोखिम हुन सक्छ। विशेषगरी पहिले नै असामान्य रूपमा खत बस्ने समस्या भएका व्यक्तिमा सावधानी आवश्यक हुन्छ।

कुन उमेरदेखि माइक्रोनिडलिङ गर्न सकिन्छ?

सामान्य अवस्थामा १८ वर्षपछि गर्न सकिन्छ। तर, कुनै चिकित्सकीय कारणले कम उमेरमै आवश्यक परेको अवस्थामा अभिभावकको उपस्थितिमा चिकित्सकको सल्लाहअनुसार गर्न सकिन्छ। केवल सौन्दर्यका लागि भने सामान्यतया १८ वर्षभन्दा माथिको उमेरलाई प्राथमिकता दिइन्छ।

कति सत्र आवश्यक पर्छ?

छालाको समस्या र उपचारको उद्देश्यअनुसार फरक हुन्छ। सामान्यतया एक महिनादेखि ६ हप्ताको अन्तरमा यसका सेसन गर्न सकिन्छ। खत, फाइन लाइन वा छालाको बनावट सुधारका लागि धेरै सत्र आवश्यक पर्न सक्छ। प्रायः चार सेसन सम्मको उपचारबाट राम्रो सुधार खोजिन्छ। त्यसपछि आवश्यकता र उद्देश्यअनुसार ६ महिनादेखि एक वर्षको अन्तरमा एक–दुईपटक मरम्मत उपचार गर्न सकिन्छ।

माइक्रोनिडलिङसँग पीआरपीजस्तै अन्य उपचार पनि जोड्न सकिन्छ?

आवश्यकताअनुसार माइक्रोनिडलिङलाई पीआरपी, रेडियोफ्रिक्वेन्सी, सबसिजन वा केही अवस्थामा अन्य उपचारसँग संयोजन गर्न सकिन्छ। गहिरो डन्डीफोरका खतमा सबसिजन उपयोगी हुन सक्छ। केही अवस्थामा टीसीए क्रस वा केमिकल पिलिङसँग पनि संयोजन गरिन्छ। तर, सबै उपचार एकैपटक सबैलाई आवश्यक हुन्छ भन्ने होइन। कुन समस्या छ, खत कति गहिरो छ अथवा छालाको अवस्था कस्तो छ भन्ने आधारमा उपचार छनोट गर्नुपर्छ।

यो उपचार फाइन लाइन र चाउरिपनाका लागि कति प्रभावकारी हुन्छ?

उमेर बढ्दै जाँदा छालालाई सन्तुलित राख्ने कोलाजिन र इलास्टिनको मात्रा घट्दै जान्छ। त्यसले छाला केही खुकुलो हुने र फाइन लाइन देखिने हुन्छ। माइक्रोनिडलिङले कोलाजिन निर्माणलाई प्रोत्साहन गर्ने भएकाले फाइन लाइन र छालाको बनावटमा केही सुधार ल्याउन सक्छ। तर, गहिरा चाउरिपनाका लागि यो सबैभन्दा प्रभावकारी उपचार हो भनेर बुझ्नु हुँदैन। समस्या र अपेक्षाअनुसार अन्य उपचार पनि आवश्यक हुन सक्छ।

के व्यायामले साँच्चै यौन जीवन सुधार्छ?

नियमित शारीरिक व्यायामले शरीरमा रक्तसञ्चार बढ़ाउनुका साथै हर्मोनको सन्तुलन मिलाएर यौन इच्छा र क्षमतामा सुधार ल्याउन मद्दत गर्छ। अत्यधिक कड़ा व्यायामले थकान बढ़ाउन सक्ने भएकाले शरीरले धान्न सक्ने मध्यम खालको व्यायाम रोज्नु नै स्वास्थ्यका लागि बुद्धिमानी हुन्छ।

यौन र शारीरिक व्यायाम कसरी एकार्का जोड़िएका छन् अनि व्यायामको प्रकार, समयले यसमा के–कस्तो असर पार्छ भन्नेबारे विज्ञहरूको मत निकै चाखलाग्दो छ। नियमित शारीरिक गतिविधिले शरीरको बनावट बदल्न वा मांसपेशी बलियो बनाउन त पक्कै मद्दत गर्छ। तर, विज्ञहरू यसले यौन इच्छा र क्षमता बढ़ाउने पनि बताउँछन्।

व्यायाम गर्दा हर्मोनहरूको स्राव र संवेदनशील अङ्गहरूमा रक्तसञ्चार तेज हुने र यसले हाम्रो मस्तिष्कलाई पनि यौनका लागि सही मानसिक अवस्थामा ल्याउन मद्दत गर्ने विज्ञहरू सुनाउँछन्।

व्यायामले हाम्रो यौन जीवनलाई मुख्यतया दुईवटा बाटोबाट सुधार्ने काम गर्छ। पहिलो, यसले शरीरलाई उत्तेजनाका लागि सक्षम र तयार बनाउँछ। दोस्रो, मनमा आउने अनेकन् नकारात्मक वा डरका विचारहरूलाई हटाउन मद्दत गर्छ।

जब शरीरमा रगतको आवत–जावत राम्ररी हुन्छ, तब उत्तेजना हुन सजिलो हुन्छ। यसले महिलाहरूमा संवेदनशीलता बढ़ाउँछ भने पुरुषहरूमा लिङ्ग उत्तेजित हुन र त्यसलाई कायम मद्दत गर्छ। दिनहुँ थोरै भए पनि दौड़िने, योग गर्ने वा कम्मर र तल्लो पेटको कसरत गर्दा शरीरले राम्रो निद्रा पाउँछ, थकान मेटिन्छ र ऊर्जा बढ्छ।

मानसिक रूपमा हेर्दा व्यायामले मान्छेभित्र आत्मविश्वास जगाउँछ। दिमागमा धेरै सोच्ने बानी, चिन्ता र

तनाउले यौन इच्छालाई मार्ने काम गर्छ। तर, व्यायामले दिमागलाई ती सबै नराम्रा सोचबाट टाढ़ा राखेर आनन्दको महसुस गराउँछ। यद्यपि, हामीले कस्तो प्रकारको व्यायाम गर्छौं, कहिले गर्छौं र कत्तिको कड़ा गर्छौं भन्ने कुराले पनि असर पारिरहेको हुन्छ। पसिना आउने गरी दौड़िने, पौडी खेल्ने वा साइकल चलाउने जस्ता व्यायामले मुटु र रगतको बहावलाई बलियो बनाउँछन्। तर, मानसिक शान्तिका लागि भने अरूले भनेको भन्दा पनि आफूलाई जुन व्यायाम गर्दा खुशी र आनन्द लाग्छ, त्यही रोज्नु सबैभन्दा राम्रो हुन्छ।

कड़ा व्यायाम सिद्धिनेबित्तिकै शरीरको सबै रगत थकित मांसपेशीतिर जाने भएकाले लगत्तै यौन इच्छा अलि कम हुन सक्छ। तर १५ देखि ३० मिनट जति आराम गरेपछि रगतको बहाव फेरि सही ठाउँमा पुग्छ र उत्तेजना बढ़ाउँछ।

तर व्यायामको घड़ी हेरेर यौनको समय मिलाउनु सबैका लागि व्यावहारिक नहुन सक्छ। त्यस्तै, एकदमै हलुका वा सामान्य व्यायामले खासै फरक पार्दैन भने शरीर नै गल्ने र दुख्ने गरी धेरै कड़ा व्यायाम गर्दा थकानका कारण उल्टै इच्छा हराएर जान सक्छ। त्यसैले आफ्नो शरीरले धान्न सक्ने ठिक्क वा मध्यम खालको व्यायाम रोज्नु नै सबैभन्दा बुद्धिमानी हुन्छ।

वास्तविक जीवनमा यौन आनन्द लिनका लागि ठूला र कठिन नियमहरू पालना गरिरहनु पर्दैन। दिनभरिको व्यस्तताका बीच पनि अलिअलि हिँड्डुल गर्ने, केटाकेटीसँग खेल्ने वा घरको सामान्य काममा सक्रिय रहने गर्दा नै पर्याप्त हुन्छ।

अवसादको औषधि खाइरहेका वा शल्यक्रिया गराएका मानिसहरूमा पनि नियमित व्यायामले यौन क्षमता सुधारेको पाइएको छ। त्यसैगरी मधुमेह वा मुटुको रोग भएका मानिसहरूले आफ्नो स्वास्थ्य सुधार्न गर्ने व्यायामले अप्रत्यक्ष रूपमा यौन जीवनलाई पनि सुखी बनाउन मद्दत गर्छ।

यदि तपाईँ कुनै खेलका लागि धेरै कड़ा तालिम वा अभ्यास गर्दै हुनुहुन्छ भने थकानका कारण यौनमा ध्यान नजान सक्छ।

यस्तो अवस्थामा आफ्नो साथी वा साझेदारसँग ऊर्जा र सहजताबारे खुल्ला र इमानदारीपूर्वक कुराकानी गर्नु नै स्वस्थ र सुखी यौन जीवनको मुख्य साँचो हो।

खाली पेटमा कालो कफी पिउँदा स्वास्थ्यमा कस्तो असर पर्छ?

आजकल धेरैजसो मानिसले आफ्नो दिनको शुरुआत कालो कफीबाट गर्छन्। चियाको सट्टा कफीबाट दिनको शुरुआत गर्नु स्वास्थ्यका लागि राम्रो हुने विश्वास धेरैलाई छ। कफीले निद्रा लाग्न नदिने र काममा ध्यानकेन्द्रित हुन सहायता गर्छ।

आयुर्वेदका अनुसार बिहान कालो कफी पिउनु सबैका लागि उपयुक्त भने हुँदैन। गलत समयमा वा गलत तरिकाले सेवन गरियो भने, यसले कफीले स्वास्थ्य समस्या बढ़ाउन सक्छ भनिएको छ।

कालो कफी पिउँदा हुने फाइदाहरू

कालो कफीमा क्याफिन हुन्छ, जसले मस्तिष्कलाई सक्रिय बनाउन सहयोग गर्छ। यसको सेवनले थकान कम गर्न र काम गर्ने क्षमतामा सुधार ल्याउन सक्छ। केही अध्ययनहरूका अनुसार सन्तुलित मात्रामा कफी पिउनाले चयापचय पनि सुधार गर्न सक्छ।

कालो कफीको सेवनको बारेमा आयुर्वेदले के भन्छ?

आयुर्वेदअनुसार बिहान उठ्दा शरीरमा वात दोष बढ़ी सक्रिय हुन्छ। कालो कफीमा उत्तेजक प्रभाव हुन्छ, जसले वात र पित्त दुवैलाई बढ़ाउन सक्छ। त्यसैले, सबैले यसलाई पिउनु हुँदैन किनकि यसको फाइदा र बेफाइदा फरक हुन सक्छ।

कस्ता व्यक्तिलाई कफी हानिकारक हुन सक्छ?

कफी सबैका लागि फाइदाजनक नहुन सक्छ। त्यसैले, एसिडिटी वा ग्यासको समस्या भएकाहरूले अत्यधिक सेवन गर्नबाट जोगिनुपर्छ र धेरै चिन्ताको समयमा पनि यसलाई पिउनु हुँदैन। अझ यस्तो समस्या भएमा त खाली पेटमा त झन कफी पिउँदैपिउनु हुँदैन।

कफीले निम्न समस्या सक्छ

- मुटु पोल्ने र एसिडिटीको समस्या
- बेचैनीको अनुभूति हुने समस्या
- टाउको दुख्ने समस्या
- कार्टिसोल हर्मोन बढ्ने
- निद्रामा प्रभाव पढ्ने

कालो कफी पिउने सही तरिका

कालो कफीमा क्याफिन हुन्छ, जसले मस्तिष्कलाई सक्रिय बनाउन सहयोग गर्छ। यसको सेवनले थकान कम गर्न र काम गर्ने क्षमतामा सुधार ल्याउन सक्छ। केही अध्ययनहरूका अनुसार सन्तुलित मात्रामा कफी पिउनाले चयापचय पनि सुधार गर्न सक्छ।

आयुर्वेदअनुसार उठ्ने बित्तिकै खाली पेटमा कफी पिउनुको सट्टा, पहिले मनतातो पानी पिउनु राम्रो हुन्छ। हल्का ब्रेकफास्ट पछि ३० देखि ६० मिनटपछि कफी पिउन सकिन्छ। यसले पेटमा कम प्रभाव पार्छ।

नोबेल शान्ति पुरस्कार विजेता माचाडोको आश्चर्यजनक स्वदेश फिर्ता, अन्तरिम राष्ट्रपतिसँग भेट्न तयार

भेनेजुएला, २७ अक्टोबर: भेनेजुएलाकी विपक्षी नेतृ तथा नोबेल शान्ति पुरस्कार विजेता मारिया कोरिना माचाडोले सोमवार निर्वासनबाट आश्चर्यजनक रूपमा फर्केपछि देशका अन्तरिम राष्ट्रपतिसँग बसेर कुराकानी गर्न तयार रहेको बताएकी छन्। विपक्षी नेता माचाडो लगभग एक वर्षको निर्वासनपछि आइतवार कराकास अवतरण गरेकी हुन्। उनको यो आगमन अमेरिकी समर्थन प्राप्त सरकारलाई सिधा चुनौती दिने खालको थियो र उनको आगमनले भेनेजुयलामा खुसीयाली मनाउने भीड़ तान्न सफल भएको छ। हजारौँ मानिसहरूले राजमार्ग, शहरका टोल प्लाजा र सडकहरूमा भेनेजुएलाका झण्डा हल्लाउँदै र 'स्वतन्त्रता!' को नारा लगाउँदै उनको स्वागत गरेका छन्। कार र मोटरसाइकलको समूहसहितको राजधानी प्रवेश गर्दै गर्दा हँसिलो मुद्रामा माचाडो आफ्नो चिनारी सेतो टी–शर्ट र नीलो जिन्स लगाएर उनले आफू चढ़ेको सवारीको 'सनरूफ' बाट हात हल्लाउँदै समर्थकहरूलाई अभिवादन

गरेकी थिइन्।

उनले कैयौँसँग हात मिलाएर भीड़मा आफ्नो सामान्य स्वरूपलाई देखाउने प्रयास गरेकी थिइन्। सोमवार माचाडोले अन्तरिम राष्ट्रपति डेल्सी रोड्रिगेजसँग शान्तिको लागि हात मिलाई सम्बन्ध अघि बढ़ाएकी छन्। उनले आफ्ना प्रमुख प्रतिद्वन्द्वी राष्ट्रपति निकोलस मादुरोका उपराष्ट्रपतिको रूपमा काम गरेका महिलासँग वार्ता गर्न खुला रहेको बताएका छन्। मादुरोलाई अमेरिकाले पक्राउ गरी उनीमाथि विभिन्न अभियोग दर्ता गरेको छ। माचाडोकी प्रवक्ता क्लौडिया मासेरोले स्थानीय रेडियो युनियन रेडियोसँग भनिन्, माचाडोले डेल्सी (रोड्रिगेज) सँग मात्र होइन, जससँग बस्नुपर्ने हो उहाँसँग पनि देशको अगाड़ि पूर्ण पारदर्शिताका साथ एजेन्डासहित बस्न तयार रहेको व्यक्त गर्नुभएको छ।

युरोपेली सङ्घले उनको फिर्तीको स्वागत गरेको छ। युरोपेली सङ्घका परराष्ट्र मामिला प्रवक्ता अनुवार एल अनौनीले भने, हामी विश्वास गर्छौं कि भेनेजुएलाका अधिकारी र सबै राजनीतिक नेतृत्वले यो अवसरलाई समातेर स्वतन्त्र र निष्पक्ष निर्वाचनतर्फ भेनेजुएला नेतृत्वको समावेशी संवाद अगाड़ि बढ़ाउनेछन्। माचाडो गत दिसम्बरमा नोबेल शान्ति पुरस्कार लिन देश छाड़ेर विदेश गएकी थिइन्। त्यसअघि उनी लगभग एक वर्ष भूमिगत रहेकी थिइन्।

त्यसयता ५९ वर्षीया माचाडोले भेनेजुएला फर्कन कम्तीमा सात पटक असफल प्रयास गरेको उनको पार्टीका स्रोतहरूले बताएका छन्। उनी फर्किएको देश धेरै परिवर्तन भइसकेको छ–नौ महिनाअघि मादुरोलाई असाधारण अमेरिकी सैन्य अपरेशनमा पक्रेर अमेरिकामा जेल हालिएको थियो। तर लोकतान्त्रिक विपक्षीहरूको अपेक्षा विपरीत उनकी उपराष्ट्रपति डेल्सी रोड्रिगेज अमेरिकी आशीर्वादसहित अन्तरिम राष्ट्रपति बनेकी छन्। त्यसयता माचाडो पनामामा निर्वासनमा बसेर अमेरिकी समर्थन प्राप्त राजनीतिक सङ्क्रमण वार्ता आफूबिना भइरहेको हेर्न बाध्य थिइन्। अन्तरिम सरकारले निर्वाचनको वाचा गरेको छ तर अहिलेसम्म मिति तोकेको छैन। माचाडोले जोखिमपूर्ण अपरेशन शुरु गरेकोमा अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पको बारम्बार प्रशंसा गरेकी छन् र उनले आफूले पाएको नोबेल पदक समेत उपहार दिएकी थिइन्। ट्रम्पले रोड्रिगेजले अमेरिकी मुख्य मागहरू, विशेष गरी भेनेजुएलाको तेल पहुँच दिएकोमा सन्तुष्टि व्यक्त गर्दै आएका छन्। ट्रम्पले आइतवार माचाडो फर्केको थाहा नभएको बताएका थिए।

युद्धविराम कायम गर्न हुथीलाई साउदीको एक अरब डलर प्रस्ताव

बगदाद, २७ अक्टोबर: साउदी अरेबियाले यमनका हुथी विद्रोहीसँग युद्धविराम कायम गर्न र आफ्नो देशमाथिका आक्रमण रोक्न इरानको मध्यस्थतामा भएको वार्ताका क्रममा एक अरब अमेरिकी डलर दिने प्रस्ताव गरेको इजरायली सञ्चारमाध्यमले जनाएका छन्। यद्यपि, रकम हस्तान्तरण भएको पुष्टि भएको छैन। रिपोर्टअनुसार साउदी रक्षामन्त्री राजकुमार खालिद बिन सलमान हुथीहरूसँग युद्धविरामबारे वार्ता गर्न तेहरान पुगेका छन्। एक कूटनीतिक स्रोतले उहाँ चढ़ेको हर्क्युलस सैन्य विमानमा रकमसमेत ल्याइएको दाबी गरे पनि साउदी अधिकारीले यसको पुष्टि गरेका छैनन्। वार्तामा टर्कीका गुप्तचर प्रमुख इब्राहिम कालिन, पाकिस्तानी सेना प्रमुख फिल्ड मार्शल असीम मुनीर तथा इरानका राष्ट्रपति मसुद पेजेस्कियानसहित वरिष्ठ अधिकारीहरू सहभागी रहेको बताइएको छ।

साउदी विमानस्थल र तेलसम्बन्धी संरचनामाथि बढ्दो आक्रमणले आर्थिक क्षति पुऱ्याइरहेका बेला इरानले साउदी अरेबिया र हुथीहरूबीच मध्यस्थता गर्ने प्रस्ताव गरेको हो। हर्मुज जलघाँटीमा ट्याङ्करमाथि भएका इरानी आक्रमणले खाड़ी क्षेत्रबाट हुने तेल निर्यातसमेत प्रभावित भएको रिपोर्टमा उल्लेख छ। साउदी विदेश मन्त्रालयले आफ्नो रक्षामन्त्री तथा मक्का संयुक्त रक्षा गठबन्धनका प्रतिनिधिहरूको तेहरान भ्रमण तनाव घटाउने, सवाद र कूटनीतिक समाधानलाई प्रोत्साहन गर्ने तथा कतार र पाकिस्तानको मध्यस्थता प्रयासलाई समर्थन गर्ने उद्देश्यले भएको जनाएको छ। साउदी अधिकारीका अनुसार हुथीहरूसँगको विवाद तीन वर्षअघि भएको समझदारी कार्यान्वयनसँग पनि सम्बन्धित छ। उक्त समझदारीमा हुथी नियन्त्रित क्षेत्रमा सार्वजनिक कर्मचारीको तलब भुक्तानी र नागरिक पूर्वाधार पुनर्निर्माणका लागि साउदी अरेबियाले आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने व्यवस्था थियो। बदलामा हुथीहरूले युद्धविराम कायम राख्ने र साउदीमाथिका आक्रमण रोक्ने अपेक्षा गरिएको थियो।

हुथीहरूले पछिल्ला महिनामा साउदी अरेबियाले पुरानो समझदारी कार्यान्वयन नगरेको आरोप लगाउँदै आएका छन्। तर, साउदी पक्षले सैन्य दबाबमा नयाँ युद्धविराम स्वीकार्न र यमनको अन्तरराष्ट्रिय मान्यताप्राप्त सरकारबाट कब्जा गरिएका क्षेत्र फिर्ता गर्नुअघि हुथीहरूलाई रकम दिन विरोध गरेको इजरायली सञ्चारमाध्यमले जनाएका छन्। इरान, अमेरिका र इजरायलबीच क्षेत्रीय तनाव बढ़िरहेका बेला भएको यो वार्तालाई तेहरानले आफ्नो क्षेत्रीय प्रभाव विस्तार गर्ने र नयाँ सुरक्षा संरचनाको पहल गर्ने प्रयासका रूपमा हेरिएको छ। पाकिस्तानी सेना प्रमुखको अघिल्लो साता भएको भ्रमणका क्रममा अघि बढ़ाइएको यस पहललाई इरानी नेतृत्व र मक्का संयुक्त रक्षा गठबन्धनका प्रतिनिधिबीचको पहिलो औपचारिक बैठक भनिएको छ। अमेरिका र इजरायलको सैन्य हस्तक्षेपको विरोध गर्दै आएको इरानले आफूलाई क्षेत्रीय कूटनीतिक मध्यस्थकर्ताका रूपमा स्थापित गर्न खोजिरहेको रिपोर्टमा उल्लेख छ। तर, हुथीहरूलाई एक अरब डलर दिने प्रस्ताव र रकम तेहरान ल्याइएको दुवै दाबीको स्वतन्त्र पुष्टि भएको छैन।

अमेरिकी निर्वाचनअघि एआईको डेटा पहुँचले सुरक्षा चिन्ता बढ़ायो

न्यूयोर्क, २७ अक्टोबर: एन्थ्रोपिकको क्लाउड एआई मोडेलले अमेरिकी राज्य जर्जियाका मतदातासम्बन्धी तथ्याङ्कमा पहुँच गर्न भुक्तानी अवरोध (पेवाल) छल गरेको एक्सियोसले आइतवार जनाएको छ। नोभेम्बर ३ मा हुने अमेरिकी मध्यावधि निर्वाचनअघि प्रमुख एआई विकासकर्ताहरूका प्रणालीको सुरक्षालाई लिएर चिन्ता बढ़िरहेका बेला यो घटना सार्वजनिक भएको हो। एक्सियोसका अनुसार एन्थ्रोपिकका प्रवक्तालाई उद्धृत गर्दै क्लाउडले जर्जियाका मतदाताको कुल सङ्ख्यासम्बन्धी तथ्याङ्क पहुँच गरेको थियो। जर्जियामा १० लाखभन्दा बढ़ी मतदाताले प्रारम्भिक मतदान गरिसकेका छन्।

आन्तरिक तथ्याङ्क परियोजनाका लागि प्रशिक्षित एआई मोडेलले अनुमति नलिई प्रणालीको अवरोध छल्दै पेवालपछाड़िको जानकारीमा पहुँच गरेको प्रवक्ताले बताएका छन्। तर, मोडेलले राज्यको मतदाता दर्ता प्रणालीमा पहुँच नगरेको तथा कुनै पनि मतदान अभिलेख परिवर्तन वा डाउनलोड नगरेको उहाँले स्पष्ट पार्नुभयो। कम्पनीले यस्ता गतिविधि रोक्न आवश्यक उपायहरू अपनाएको पनि उनले बताए। यस घटनाले बढ्दो स्वायत्त क्षमतायुक्त एआई प्रणालीलाई विकासकर्ता कम्पनीहरूले कत्तिको प्रभावकारी रूपमा नियन्त्रण गर्न सक्छन् भन्ने विषयमा चिन्ता थपेको छ।

यसअघि जुलाईमा ओपनएआईका एआई एजेन्टहरूको एउटा समूहले आफ्नो परीक्षण वातावरणबाट बाहिरिएर एआई कम्पनी हगिङ फेसमाथि साइबर आक्रमण गरेको थियो। उक्त घटनाले अन्तरराष्ट्रियस्तरमा चिन्ता बढ़ाएको थियो। अन्य कम्पनीहरूले पनि यस्तै प्रकृतिका घटना सार्वजनिक गरेका छन्। यी घटनापछि अमेरिका तथा अन्य देशमा एआई विकास र प्रयोगमाथि कड़ा निगरानी गर्नुपर्ने माग बढ़ेको छ। सेप्टेम्बरमा अमेरिकी प्रविधि क्षेत्रका कार्यकारीहरूले एआई मोडेलमा पर्याप्त सुरक्षा उपाय सुनिश्चित गर्ने प्रतिबद्धतापत्रमा हस्ताक्षर गरेका थिए। अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले उक्त प्रतिबद्धतालाई नैतिक रूपमा बाध्यकारी पहलका रूपमा व्याख्या गरेका थिए।

युद्धविरामपछि पनि गाजामा नरसंहार जारी रहेको संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय आयोगको निष्कर्ष

न्यूयोर्क, २७ अक्टोबर: संयुक्त राष्ट्रसङ्घको एक अनुसन्धान आयोगले गत वर्ष अक्टोबरमा भएको युद्धविरामपछि पनि इजरायलले गाजामा नरसंहार जारी राखेको निष्कर्ष निकालेको छ। इजरायलले भने आयोगको प्रतिवेदनलाई आफ्नो देशलाई बदनाम गर्ने गलत सूचना अभियानको हिस्सा भन्दै अस्वीकार गरेको छ। विवरणअनुसार, संयुक्त राष्ट्रसङ्घको कब्जामा रहेका प्यालेस्टिनी क्षेत्र, पूर्वी जेरूसेलम र इजरायलसम्बन्धी स्वतन्त्र अन्तरराष्ट्रिय अनुसन्धान आयोगले सोमवार सार्वजनिक गरेको प्रतिवेदनमा सन् २०२३ अक्टोबर ७ देखि सन् २०२६ सेप्टेम्बरसम्म प्यालेस्टिनी बालबालिकाविरुद्ध भएका उल्लङ्घन र युद्धका घटनाको अध्ययन गरिएको छ।

प्रतिवेदनमा इजरायली अधिकारीहरूले गाजाका प्यालेस्टिनी जनतालाई पूर्ण वा आंशिक रूपमा नष्ट गर्ने उद्देश्यसहित नरसंहारजन्य कार्य जारी राखेको उल्लेख छ। साथै, कब्जामा रहेको पश्चिम किनारमा पनि अवस्था थप बिग्रिएको आयोगको निष्कर्ष छ। आयोगले यसअघि सन् २०२५ सेप्टेम्बरमा सार्वजनिक गरेको प्रतिवेदनमा पनि इजरायलले गाजामा नरसंहार गरेको र प्रधानमन्त्री बेन्जामिन नेतान्याहूसहित उच्च अधिकारीहरूले त्यस्ता कार्यलाई उक्साएको आरोप लगाएको थियो। इजरायलले त्यसबेला पनि उक्त आरोप अस्वीकार गरेको थियो। जेनेभास्थित इजरायली मिसनले पछिल्लो प्रतिवेदन इजरायललाई बदनाम गर्ने र उसको वैधतालाई कमजोर पार्ने प्रयास भएको जनाएको छ। इजरायली राजदूत ड्यानियल मेरोनले संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय आयोगजस्ता निकायले इजरायलको अस्तित्वको अधिकार र

आत्मरक्षाको अधिकारमाथि प्रश्न उठाइरहेको आरोप लगाए।

युद्धविराममा पनि घना बस्तीमा आक्रमण

आयोगका अनुसार, गाजामा युद्धविराम कायम रहेको भनिएको अवधिमा पनि इजरायली सेनाले घना बस्ती भएका क्षेत्रमा ठूला हतियार, ड्रोन, क्वाडकप्टर, तोप र स्नाइपरको प्रयोग जारी राखेको थियो। युद्धविरामका क्रममा अस्थायी सीमांकनका रूपमा प्रस्तुत गरिएको 'येलो लाइन' क्रमशः गाजाभित्र फैलिँदै गएको र व्यवहारमा सीमारेखाजस्तै बन्दै गएको आयोगले जनाएको छ। यसले गाजामाथि इजरायलको क्षेत्रीय नियन्त्रण विस्तार भइरहेको सङ्केत गर्ने प्रतिवेदनमा उल्लेख छ। प्यालेस्टिनी अधिकारीहरूका अनुसार, सन् २०२३ अक्टोबर ७ मा हमास नेतृत्वको आक्रमणमा दक्षिणी इजरायलमा करिब १ हजार २०० जनाको मृत्यु भएपछि इजरायलले गाजामा सैन्य अभियान शुरु गरेको थियो। त्यसयता इजरायली आक्रमणमा ७४ हजारभन्दा बढ़ी प्यालेस्टिनीको मृत्यु भएको प्यालेस्टिनी अधिकारीहरूको दाबी छ।

पश्चिम किनारमा पनि हिंसा र विस्थापन बढ्यो

संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय आयोगले पश्चिम किनारको अवस्थाबारे पनि गम्भीर चिन्ता व्यक्त गरेको छ। प्रतिवेदनअनुसार, सन् २००८ देखि सन् २०२३ अक्टोबर ६ सम्म पश्चिम किनारमा इजरायली हवाई आक्रमणबाट छ जना प्यालेस्टिनीको मृत्यु भएको थियो। तर सन् २०२३ अक्टोबर ७ देखि सन् २०२६ सेप्टेम्बर ३० सम्म यस्तो आक्रमणमा मारिने प्यालेस्टिनीको सङ्ख्या २५४ पुगेको छ। आयोगका अध्यक्ष श्रीनिवासन मुरलीधरले प्यालेस्टिनी नागरिकको जानाजानी हत्या र पश्चिम किनारमा घरहरू ध्वस्त पार्ने कार्य प्यालेस्टिनीहरूलाई विस्थापित गर्ने र समाप्त पार्ने व्यापक रणनीतिको हिस्सा भएको बताएका छन्। प्रतिवेदनअनुसार, सन् २०२५ जनवरीदेखि सञ्चालन गरिएका सैन्य कारबाहीका कारण सन् १९६७ यताकै सबैभन्दा ठूलो सङ्ख्यामा प्यालेस्टिनीहरू पश्चिम किनारबाट विस्थापित भएका छन्। सन् २०२६ अगस्टसम्म ३४ हजार १७६ प्यालेस्टिनी विस्थापित अवस्थामै रहेको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ।

प्यालेस्टिनी प्राधिकरणमाथि पनि आलोचना

आयोगले प्यालेस्टिनी प्राधिकरणको भूमिकामाथि पनि प्रश्न उठाएको छ। असहमत विचार व्यक्त गर्ने प्यालेस्टिनीहरूलाई लक्षित गरिएको र पत्रकार तथा मानवअधिकार रक्षकहरू मारिएको वा घाइते भएको घटनाप्रति आयोगले चिन्ता व्यक्त गरेको छ। प्रतिवेदन संयुक्त राष्ट्रसङ्घ सुरक्षा परिषद्मा पेस गरिएको हो। यसले गाजा र पश्चिम किनार दुवै क्षेत्रमा नागरिक सुरक्षाको अवस्था गम्भीर रहेको औँल्याएको छ। यद्यपि, आयोगको निष्कर्ष र इजरायलको खण्डनबीच विवाद कायम छ। प्रतिवेदनमा प्रस्तुत आरोपबारे इजरायलले असहमति जनाउँदै आएको छ।

नरसंहारसम्बन्धी आरोपको कानुनी निरूपण र त्यससँग सम्बन्धित जिम्मेवारीको निर्धारण भने सम्बन्धित कानुनी प्रक्रियाबाट टुङ्गिनुपर्ने विषय हो।

रूसको भोरोनेजमा ड्रोन आक्रमण, दुईजनाको मृत्यु

मस्को, २७ अक्टोबर: रूसको भोरोनेज शहरमा युक्रेनी ड्रोन आक्रमणमा परी दुई जनाको मृत्यु भएको छ भने १७ जना घाइते भएका छन्। क्षेत्रीय गभर्नर अलेक्जान्डर गुसेभका अनुसार आइतवार रातिदेखि सोमवार बिहानसम्म शहरमा ७० वटाभन्दा बढ़ी ड्रोन खसालिएका थिए। गुसेभले सामाजिक सञ्जाल टेलिग्राममार्फत आक्रमणमा दुई जनाको मृत्यु भएको र १७ जना घाइते भएको जानकारी दिएका हुन्। उनका अनुसार घाइतेमध्ये दुई जनाको अवस्था गम्भीर छ। ड्रोनका अवशेष रेलमा खस्दा उपनगरीय क्षेत्रमा यात्रा गरिरहेका केही यात्रु घाइते भएका थिए। मृतकहरू कहाँ

मारिएका थिए भन्नेबारे भने उनले खुलाएका छैनन्। आक्रमणका कारण शहरको मध्य भागमा रहेको एउटा व्यापारिक केन्द्र र आवासीय भवनमा आगलागी भएको गभर्नरले बताए। औद्योगिक प्रतिष्ठानहरूमा पनि क्षति पुगेको भए पनि त्यसको विस्तृत विवरण दिइएको छैन। आक्रमणपछि भोरोनेज स्टेट युनिभर्सिटीका केही सङ्कायले अस्थायी रूपमा अनलाइन माध्यमबाट पढ़ाइ सञ्चालन गर्ने निर्णय गरेका छन्। विश्वविद्यालयका प्रवक्ताले सरकारी समाचार संस्था तासलाई यसबारे जानकारी दिएका हुन्। मस्कोबाट करिब पाँच सय किलोमिटर दक्षिणमा रहेको भोरोनेजमा १० लाखभन्दा बढ़ी मानिस बसोबास गर्छन्। सन् २०२२ मा युक्रेनमाथि आक्रमण शुरु गरेको रूस र युक्रेनबिच अमेरिकी मध्यस्थतामा नोभेम्बरमा शान्तिवार्ता पुनः शुरु गर्ने तयारी भइरहेका बेला यो घटना भएको हो। यस वर्षको शुरुदेखि रोकिएको प्रत्यक्ष वार्ता सन् २०२५ मा पनि कुनै सहमतिबिना टुङ्गिएको थियो। रूसी पक्षका अनुसार आगामी वार्ता संयुक्त अरब इमिरेट्सको अबुधाबीमा हुने तय भएको छ।

एआई विस्तारसँगै झाङ चीनको सबैभन्दा धनी व्यक्ति

बेजिङ, २७ अक्टोबर: बाइटडान्सका संस्थापक झाङ यिमिङ कृत्रिम बौद्धिकता (एआई) क्षेत्रमा कम्पनीको विस्तारका कारण चीनका सबैभन्दा धनी व्यक्ति बनेका छन्। हुरुन रिसर्च इन्स्टिच्युटको नयाँ सूचीले प्रविधि क्षेत्रको सम्पत्ति बढ्दा उपभोक्ता बजार र घरजग्गा क्षेत्रका व्यवसायी भने दबाबमा रहेको देखाएको छ। हुरुनका अनुसार पाँच अरब युआनभन्दा बढ़ी सम्पत्ति भएका चिनियाँको सङ्ख्या गत वर्षको तुलनामा ६.६ प्रतिशतले बढ़ेर एक हजार ५२९ पुगेको छ। अमेरिकी डलरमा आधारित गणनाअनुसार अरबपतिको सङ्ख्या पनि १५५ ले बढ़ेर एक हजार १७६ पुगेको छ। हुरुनका अध्यक्ष रुपर्ट हुगेवर्फका अनुसार सूचीमा रहेका १६० जना अर्थात् करिब १० प्रतिशतले एआईबाट सम्पत्ति आर्जन गरेका छन्। बाइटडान्सको 'डुबाओ' चीनमा सबैभन्दा बढ़ी प्रयोग हुने एआई सहायक बनेको छ। यही कम्पनी लोकप्रिय छोटो भिडियो मञ्च डुइन र टिकटकको पनि सञ्चालक हो। बोतलको पानीका व्यवसायी झोङ सानसानको सम्पत्ति २३ प्रतिशत घटेर ६१ अरब अमेरिकी डलरमा सीमित भएपछि उनी दोस्रो स्थानमा झरेका छन्। विद्युतीय सवारीसाधनका लागि ब्याट्री उत्पादन गर्ने विश्वकै ठूलो कम्पनीका प्रमुख रोबिन जेङ तेस्रो स्थानमा छन्। एआई कम्पनी डीपसिकका संस्थापक लियाङ वेनफेङ सातौँ र एआई चिप निर्माता क्याम्ब्रिकनका अध्यक्ष चेन तियान्सी दसौँ स्थानमा रेका छन्।

एआई, अर्धचालक र रोबोटिक्स क्षेत्रका उद्यमीको सम्पत्ति बढ़े पनि उपभोक्ता र घरजग्गा क्षेत्रका व्यवसायीको सम्पत्ति घटेको हुरुनले जनाएको छ। चिनियाँ विद्युतीय सामग्री निर्माता साओमीका अध्यक्ष लेइ जुनको सम्पत्ति आधा घटेर २५ अरब १० करोड़ अमेरिकी डलरमा झरेको छ। पहिलोपटक चीनको मुख्यभूमिमा आधारित कुनै पनि रियलस्टेट डेभलपर शीर्ष १०० धनीको सूचीमा परेका छैनन्। सरकारी सहयोगका कारण एआई र विद्युतीय सवारीसाधन उद्योग विस्तार भइरहेका बेला उपभोक्ताले खर्च घटाउँदा साना व्यवसाय प्रभावित भएका छन्। घरजग्गा बजारको लामो मन्दीले पनि आन्तरिक माग कमजोर बनाएको छ। चीनको अर्थतन्त्र जुलाईदेखि सेप्टेम्बरसम्म अघिल्लो वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ४.५ प्रतिशतले बढ़ेको थियो। चीनले यस वर्ष ४.५ देखि पाँच प्रतिशतसम्म आर्थिक वृद्धि हासिल गर्ने लक्ष्य राखेको छ। यो गत वर्षको पाँच प्रतिशत वृद्धिभन्दा केही कम हो।

पूर्व एफबीआई निर्देशक जेम्स कोमीमाथि तेस्रोपटक आपराधिक आरोप

वाशिङ्टन, २७ अक्टोबर: अमेरिकी न्याय विभागले पूर्व सङ्घीय अनुसन्धान ब्युरो (एफबीआई) निर्देशक जेम्स कोमीमाथि तेस्रोपटक आपराधिक आरोप लगाएको छ। सन् २०१६ मा एफबीआई निर्देशक रहेका बेला राष्ट्रिय सुरक्षासम्बन्धी संवेदनशील सूचना पत्रकारलाई चुहाएको आरोपमा कोमीमाथि सोमवार नयाँ अभियोग लगाइएको हो। अदालतमा सार्वजनिक गरिएका कागजातअनुसार, उनले आफ्ना कर्मचारीलाई गोप्य सूचना चुहाउन निर्देशन दिएको आरोप छ।

कोमीले भने आरोप अस्वीकार गर्दै न्याय विभागको कदमलाई शक्तिको दुरुपयोग बताएका छन्। उनका वकिलका अनुसार, यस विषयमा पहिले नै अनुसन्धान भइसकेको थियो। न्याय विभागले नयाँ अभियोगलाई औपचारिक रूपमा दर्ता नगरेको जनाएको छ। विभागका अनुसार, यो कदम जासुसीसम्बन्धी कानुनअन्तर्गत मुद्दा चलाउन पाउने १० वर्षे हदम्याद लम्ब्याउने प्रयास हो। उक्त हदम्याद अक्टोबर ५ मा समाप्त भएको थियो। अब न्याय विभागको कदम कानुनी रूपमा वैध छ कि छैन भन्ने निर्णय अदालतले गर्नेछ। कोमीमाथि यसअघि पनि राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पसँग सम्बन्धित छुट्टाछुट्टै मुद्दा चलाइएको थियो।

जलपाइगढ़ीमा ३०० वटा बाइकको साथमा सड़क सुरक्षा सचेतना र्‍याली आयोजित

जलपाइगढ़ी, २७ अक्टोबर (हि.स.): जलपाइगढ़ी जिल्ला पुलिसले मङ्गलवार आम जनतामा सड़क सुरक्षा, साइबर ठगी एवं पुलिस हेल्पलाइन नम्बरबारे जानकारी फैलाउने उद्देश्यले विशाल बाइक र्‍याली निकाल्यो। र्‍यालीमा करिब ३०० जना बाइक चालकले भाग लिए। जिल्ला पुलिस अधीक्षक सुजाता कुमारी वीणापाणिको नेतृत्वमा बनारहाट पुलिस स्टेशनदेखि र्‍याली शुरु गरियो।

र्‍याली लुक्सन, नागरकट्टा, चालसा र मटेली हुँदै डामडिम मोड़मा पुगेपछि ओदलाबारी चौपत्तीमा विशेष सचेतना सभा आयोजन गरियो। कार्यक्रममा हेलमेट बिनै बाइक चलाउनेहरूलाई सड़क सुरक्षाप्रति जागरूक गरियो। जिल्ला पुलिस अधीक्षक र अन्य अधिकारीहरूले पनि केही बाइक चालकलाई हेलमेट वितरण गरे। ट्राफिक नियम उल्लङ्घन गर्नेविरुद्ध कड़ा कारबाही गरिने पुलिसले स्पष्ट पारेको छ।

जिल्ला पुलिस अधीक्षक सुजाता कुमारी वीणापाणिले भनिन्, "सरदार वल्लभभाइ पटेलको जन्मजयन्ती मनाउन ३१ अक्टोबरसम्म राष्ट्रिय एकता दिवसको रूपमा विभिन्न कार्यक्रम आयोजन गरिँदैछ। यी कार्यक्रमहरूको उद्देश्य पुलिस र सर्वसाधारणबीच मधुर सम्बन्ध स्थापना गर्नु, युवाहरूलाई खेलकुदप्रति प्रोत्साहित गर्नु तथा सामाजिक चेतना जगाउनु हो।"

अतिरिक्त पुलिस अधीक्षक श्रीनिवास एमपी (मुख्यालय), मालबजार एसडीपीओ सुदीप्त सरकार तथा अन्य पुलिस अधिकारीहरू यस अवसरमा उपस्थित थिए। ओदलाबारीबाट र्‍याली क्रान्तितिर अघि बढ्यो भने अन्ततः लाटागढ़ीमा पुगेर समापन भयो।

अर्किड खेतीमा आइपर्ने प्राविधिक चुनौतीलाई सम्बोधन गर्न एआईसीआरपी पीईएएसईएम टोलीद्वारा आईसीएआर-एनआरसीओ पाकिमको भ्रमण

पाकिम, २७ अक्टोबर: कृषि संरचना र पर्यावरण प्रबन्धनमा प्लास्टिक इञ्जिनियरिङ सम्बन्धी एआईसीआरपी (अखिल भारतीय समन्वित अनुसन्धान परियोजना)-का वैज्ञानिकहरूको एक टोलीले २७ अक्टोबरमा सिक्किमको पाकिमस्थित आईसीएआर-राष्ट्रिय अर्किड अनुसन्धान केन्द्र (आईसीएआर -एनआरसीओ) को भ्रमण गरेको छ।

टोलीमा आईसीएआर नयाँ दिल्लीका सहायक महानिर्देशक (प्रक्रिया इञ्जिनियरिङ) डा. के नरसैया, आईसीएआर - सीआईपीएचईटी लुधियानाका निर्देशक डा. नचिकेत कोतवालीवाले, आईसीएआर - सीआईएई भोपालका पूर्व निर्देशक डा. पीतम चन्द्र तथा देशभरका एआईसीआरपी पीईएएसईएम केन्द्रका वैज्ञानिकहरू सम्मिलित थिए। टोलीले आईसीएआर - एनआरसीओका वैज्ञानिकहरूसँग मिलेर केन्द्रको प्रयोगशाला र पोलीहाउस सुविधाको अवलोकन गर्‍यो। यस क्रममा अर्किड खेतीमा आइपर्ने प्राविधिक कठिनाइ र सम्भावित प्राविधिक समाधानहरूबारे विस्तृत छलफल भयो। छलफलका मुख्य विषयहरूमा निम्न कुराहरू समावेश थिए: जाडोयाममा फ्यालेनोप्सिस अर्किडलाई चिसोबाट हुने क्षति कम गर्न पर्यावरण प्रबन्धन प्रणाली; सिम्बिडियम अर्किडमा फूलका डाँठहरू सीधा राख्न प्रयोग गरिने उपकरण; अर्किड सङ्कलनका लागि टेलिस्कोपिक (बढ्न-घट्न मिल्ने) उपकरण; साना स्तरमा अर्किड रोप्ने माध्यम मिसाउने र गमलामा भर्ने मेसिन; टिस्यु कल्चर गरिएका अर्किडहरूका लागि कम लागत, सूक्ष्म वातावरण नियन्त्रित प्राइमेरी हार्डनिङ च्याम्बर; अर्किडका फूलहरूका लागि जैविक रूपमा कुहिने प्याकेजिङ सामग्री, बाकस र मेसिन; अर्किड खेतीको माध्यममा बायो-चारको प्रयोग; अर्किड खेतीका लागि हल्का तौल भएका वा बोक्न मिल्ने सबस्ट्रेट (बिरुवा हुर्काउने माध्यम) को डिजाइन र निर्माण; अर्किडका फूलहरूको आकार र रङ यथावत राख्न सुकाउने प्रविधि; अर्किडबाट मूल्य अभिवृद्धि गरिएका उत्पादहरूको विकास; फूलहरूको गुणस्तर छुट्याउन भिजन-बेस्ड (दृश्यमा आधारित) ग्रेडिङ र फूल कति समयसम्म ताजा रहन्छ भन्ने अनुमान गर्ने प्रविधि तथा बिरुवाका विभिन्न भागहरूबाट उच्च मूल्यवान यौगिकहरू निकाल्ने विधिहरू रहेका छन्।

यस छलफलले आईसीएआर-सीआईपीएचईटी, एआईसीआरपी पीईएएसईएम केन्द्रहरू र आईसीएआर -एनआरसीओ पाकिमबीच सहयोगात्मक दृष्टिकोण अपनाउँदै अर्किड खेतीमा रहेका प्राविधिक चुनौतीहरूलाई सम्बोधन गर्न भविष्यमुखी अनुसन्धान मार्गचित्र तयार गर्न मद्दत पुर्‍याएको छ।

नितिन नवीनले भोली दिल्लीमा 'लोकतन्त्र बचाऔँ, अराजकता हटाऔँ' पदयात्राको नेतृत्व गर्ने

नयाँ दिल्ली, २७ अक्टोबर (हिस): भारतीय जनता पार्टी (भाजपा) का राष्ट्रिय अध्यक्ष नितिन नवीनले बुधवार, २८ अक्टोबरमा दिल्लीको चाँदनी चोकमा 'लोकतन्त्र बचाऔँ, अराजकता हटाऔँ' पदयात्राको नेतृत्व गर्नेछन्। यस पदयात्रामा मुख्यमन्त्री रेखा गुप्ता, दिल्ली भाजपा अध्यक्ष, सांसद, विधायक तथा पार्टीका धेरै प्रमुख नेताहरू सहभागी हुने सम्भावना छ।

भाजपाको प्रस्तावित यस पदयात्रालाई कांग्रेसलगायत इन्डी गठबन्धनको नेतृत्वमा मुख्य निर्वाचन आयुक्त ज्ञानेश कुमारको राजीनामा माग गर्दै तथा मतदाता सूचीको विशेष गहन पुनरीक्षण (एसआईआर) प्रक्रियामा रोक लगाउन माग गर्दै भइरहेका विरोध प्रदर्शनको जवाफका रूपमा हेरिएको छ।

भाजपा अनुसार, यस पदयात्रा मार्फत पार्टीले लोकतन्त्र, निर्वाचन प्रक्रिया र राजनीतिक विरोधसँग सम्बन्धित मुद्दाहरूमा आफ्नो धारणा जनता समक्ष राख्ने उद्देश्य लिएको छ। राष्ट्रिय अध्यक्षको नेतृत्वमा हुने यस पदयात्रा मार्फत दिल्लीमा पार्टीको अभियानलाई सङ्गठनात्मक रूपमा थप मजबुत बनाउने प्रयास समेत गरिनेछ।

एसआईआर र निर्वाचन प्रक्रियालाई लिएर सत्तापक्ष तथा विपक्षबीच राजनीतिक आरोप-प्रत्यारोप जारी रहेका बेला पार्टीको यो कदम सार्वजनिक भएको हो। चाँदनी चोकमा आयोजना हुने यस पदयात्रा मार्फत पार्टीले उक्त बहसमा आफ्नो पक्षलाई प्रमुखताका साथ प्रस्तुत गर्ने प्रयास गर्नेछ।

बङ्गाल: कुमारडीहा कोलियरीमा २०० फिट तल फसेका १२ श्रमिकको सकुशल उद्धार

आसनसोल, २७ अक्टोबर (हिस): इस्टर्न कोलफिल्ड्स लिमिटेड (ईसीएल) को कुमारडीहा-ए कोलियरीमा सोमवार साँझ ठूलो दुर्घटना हुनबाट जोगिएको छ। खानीभित्र डुलीको फलामे तार अड्किएपछि १२ जना श्रमिक करिब २०० फिट गहिराइमा फसेका थिए। करिब १२ घण्टासम्म चलेको उद्धार अभियानपछि मङ्गलवार बिहान करिब ५ बजी सबै श्रमिकलाई सकुशल बाहिर निकालिएको छ। श्रमिकहरू बाहिर निस्किएपछि उनीहरूका परिवारका सदस्य तथा स्थानीय बासिन्दाले राहतको सास फेरेका छन्। प्राप्त जानकारीअनुसार, सोमवार साँझ करिब ५:३० बजी कोलियरीको इन्जिन कक्षमा ड्रमनजिकै डुलीको फलामे तार अड्किएको थियो। त्यसका कारण डुली बीच बाटोमै रोकिएको थियो। त्यतिबेला डुलीमा ईसीएलका १२ जना कर्मचारी सवार थिए।

श्रमिकहरूले माथि रहेका कर्मचारीहरूसँग आवाजमार्फत सम्पर्क कायम राखेका थिए। घटनाको खबर पाएपछि श्रमिकका परिवारका सदस्यहरू खानीको प्रवेशद्वारमा पुगेका थिए र उनीहरू रातभरि सुरक्षित उद्धारको प्रतीक्षामा बसेका थिए।सूचना पाएपछि पाण्डवेश्वरका विधायक जितेन्द्र तिवारी घटनास्थलमा पुगेका थिए। उनी रातभरि त्यहीं बसे। ईसीएलका वरिष्ठ अधिकारी, कोलियरीका अभिकर्ता मधुसूदन सिंह, प्रबन्धक, प्रशासनिक अधिकारी तथा पुलिसको उपस्थितिमा श्रमिकहरूलाई बाहिर निकाल्ने प्रयास गरियो। शुरुमा डुलीको तार निकाल्ने प्रयास सफल हुन सकेन। त्यसपछि विशेषज्ञहरूको सहयोगमा ड्रम मर्मत गर्ने काम शुरु गरियो।

लामो प्रयासपछि मङ्गलवार बिहान करिब ५ बजी एकपछि अर्को गर्दै सबै १२ जना श्रमिकलाई सुरक्षित बाहिर निकालियो। सबै श्रमिकको अवस्था हाल सामान्य रहेको बताइएको छ। यद्यपि, लामो समयसम्म खानीभित्र फसेर बस्नुपरेकाले उनीहरूले शारीरिक तथा मानसिक कठिनाइ भोग्नुपरेको थियो। सावधानीका रूपमा सबै श्रमिकलाई स्वास्थ्य केन्द्रमा पठाएर स्वास्थ्य परीक्षण गराउने व्यवस्था गरिएको छ। घटनापछि कोलियरीको सुरक्षा व्यवस्था र मेसिनहरूको मर्मतसम्भारलाई लिएर प्रश्न उठ्न थालेका छन्। सम्बन्धित ड्रमको केही महिनाअघि मात्र मर्मत गरिएको बताइएको छ।

यस्तो अवस्थामा मर्मतपछि पनि ड्रममा कसरी खराबी आयो र मर्मतसम्भारमा कुनै लापरबाही भएको थियो कि थिएन भन्ने विषयमा जाँच आवश्यक देखिएको छ। विधायक जितेन्द्र तिवारीले घटनाको विस्तृत छानबिन गर्नुपर्नेमा जोड दिएका छन्। साथै, भविष्यमा यस्ता घटना दोहोरिन नदिन खानीका मेसिन तथा सुरक्षा प्रणालीको व्यापक सुरक्षा परीक्षण गर्नुपर्ने माग पनि उठेको छ।

१२औँ ब्रिक्स संसदीय मञ्चको समापन
साझा घोषणापत्रमा सहमति

नयाँ दिल्ली, २७ अक्टोबर (हिस): लोकसभा अध्यक्ष ओम बिरलाले मङ्गलवार ब्रिक्स संसदीय मञ्चको समापन समारोहमा बोल्दै विचार र परिस्थिति फरक हुन सक्ने भए पनि मानवताको कल्याण, शान्ति र समृद्धिप्रतिको प्रतिबद्धता समान रहेको बताएका छन्। यही नै ब्रिक्सको सबैभन्दा ठूलो शक्ति भएको उनले बताए।

नयाँ दिल्लीमा आयोजित १२औँ ब्रिक्स संसदीय मञ्च मङ्गलवार सम्पन्न भएको छ। समापन सत्रलाई सम्बोधन गर्दै लोकसभा अध्यक्षले पछिल्ला दुई दिनमा विभिन्न महत्त्वपूर्ण विषयमा सार्थक छलफल भएको बताए। उनले सम्मेलनमा साझा घोषणापत्रमा सहमति बनेको जानकारी दिए।

घोषणापत्रमा संयुक्त राष्ट्रसङ्घको चार्टर, राष्ट्रहरूको सार्वभौम समानता र विवादको शान्तिपूर्ण समाधानप्रतिको प्रतिबद्धता दोहोर्‍याइएको छ। साथै, मञ्चले आतङ्कवादका सबै प्रकारका गतिविधिको कड़ा निन्दा गर्दै संयुक्त राष्ट्रसङ्घद्वारा सूचीकृत आतङ्कवादी तथा सङ्गठनहरू विरुद्ध ठोस कारबाही गर्न आह्वान गरेको छ। उनले साल २०२७ मा ब्रिक्सको अध्यक्षता ग्रहण गर्ने चीनलाई शुभकामना समेत दिए।

लोकसभा अध्यक्षले विश्वले अहिले द्वन्द्व, अस्थिरता र आर्थिक अनिश्चितता जस्ता गम्भीर चुनौतीहरूको सामना गरिरहेको बताए। यस्तो अवस्थामा संवाद, विश्वास र सहकार्यको महत्त्व अझ् बढ़ेको उनको भनाइ थियो। भारतले विश्वका समस्याहरूको स्थायी समाधान द्वन्द्वमा नभई संवादमा र युद्धमा नभई शान्तिमा देख्ने गरेको उनले बताए। उनले भने, हामीले यस्तो विश्व निर्माणका लागि काम गर्नुपर्छ, जहाँ प्रत्येक राष्ट्रको सार्वभौमसत्ताको सम्मान होस् र विकासका अवसर सबैले समान रूपमा प्राप्त गर्न सकून्।

उनले लोकतन्त्रमा संसद जनताको आशा र आकाङ्क्षा अभिव्यक्त गर्ने सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण केन्द्र भएको बताए। संसद कानून निर्माण गर्ने मञ्च मात्र नभई संवाद, जवाफदेहिता र जनविश्वासको संस्था पनि भएको उनको भनाइ थियो। त्यसैले समयअनुसार संसदहरूलाई अझ् प्रभावकारी, पारदर्शी र जन केन्द्रित बनाउनुपर्ने उनले बताए।

प्रविधिका विषयमा बोल्दै उनले कृत्रिम बुद्धिमत्ता (एआई) र डिजिटल प्रविधिले काम गर्ने तरिकामा परिवर्तन ल्याइरहेको बताए। जिम्मेवार प्रविधिको प्रयोगले संसदीय कामकाजलाई प्रभावकारी बनाउन तथा सांसदहरूको कार्यक्षमता बढ़ाउन सक्ने उनले उल्लेख गरे। तर, एआईको प्रयोग नैतिकता, पारदर्शिता र मानव कल्याणका सिद्धान्तहरूमा आधारित हुनुपर्नेमा उनले जोड़ दिए।

मध्य प्रदेशमा राज्य जीएसटी अधिकारीको ठेगानामा लोकायुक्तको छापा

आयभन्दा २६४.६४ प्रतिशत बढ़ी सम्पत्ति फेला

प्रारम्भिक रूपमा उजुरी सही देखिएपछि भ्रष्टाचार निवारण अधिनियम, १९८८ को धारा १३(१)(बी) र १३(२) अन्तर्गत मुद्दा दर्ता गरी अनुसन्धान शुरु गरिएको हो।

जबलपुर, २७ अक्टोबर (हिस): आयभन्दा बढ़ी सम्पत्ति आर्जन गरेको उजुरीका आधारमा लोकायुक्त पुलिसको टोलीले मङ्गलवार बिहान राज्य वस्तु तथा सेवा कर (एसजीएसटी) विभागका वाणिज्य कर अधिकारी मनीष कुमार जैनका विभिन्न ठेगानामा छापा मारेको छ। लोकायुक्तका छुट्टाछुट्टै टोलीले जबलपुर, भोपाल र सागरमा एकैसाथ तलासी गरिरहेका छन्। हालसम्म कारबाही जारी छ।

लोकायुक्त अनुसार, प्रारम्भिक अनुसन्धानमा अधिकारी मनीषको कूल आय एक करोड़ तीन लाख ७३ हजार ३१७ रुपियाँ र खर्च तीन करोड़ ७८ लाख २५ हजार ७०७ रुपियाँ रहेको पाइएको छ। यो खर्च उनको ज्ञात आयको ३६४.६४ प्रतिशत हो। उनको आयभन्दा बढ़ी खर्च २६४.६४ प्रतिशत रहेको छ। लोकायुक्तकी पुलिस अधीक्षक अञ्जुलता पटले अनुसार, एसजीएसटी अधिकारी मनीष कुमार जैनविरुद्ध आयभन्दा बढ़ी सम्पत्ति आर्जन गरेको उजुरी प्राप्त भएको थियो। निरीक्षक बृजमोहन सिंह नरवरियाले उक्त उजुरीको सत्यापन गरेका थिए।

प्रारम्भिक रूपमा उजुरी सही देखिएपछि भ्रष्टाचार निवारण अधिनियम, १९८८ को धारा १३(१)(बी) र १३(२) अन्तर्गत मुद्दा दर्ता गरी अनुसन्धान शुरु गरिएको हो। त्यसपछि मङ्गलवार बिहान ६ बजी लोकायुक्तका विभिन्न टोलीले एसजीएसटी अधिकारी मनीष कुमार जैनका जबलपुर, भोपाल र सागरस्थित ठेगानामा पुगेर छापा मार्न शुरु गरेका थिए। लोकायुक्तको अनुसन्धानका क्रममा अधिकारी, उनकी पत्नी निधि जैन, पिता कोमलचन्द जैन र माता शशि जैनका नाममा सम्पत्ति रहेको जानकारी प्राप्त भएको छ। ती सम्पत्तिमा जबलपुर र भोपालमा रहेका जग्गा, प्लट, बङ्गला तथा फ्ल्याटका साथै सागर जिल्लाको बण्डामा प्लटमा निर्मित घरसमेत समावेश छन्। उनकी पत्नीको नाममा मारुति स्विफ्ट कार र सुजुकी एक्सेस स्कुटर खरिद गरिएको जानकारी पनि प्राप्त भएको छ। अधिकारी तथा परिवारका सदस्यहरूको नाममा बीमा पोलिसी समेत रहेको पाइएको छ। प्राप्त जानकारी अनुसार, मनीष कुमार जैन मूल रूपमा सागर जिल्लाको बण्डाका बासिन्दा हुन्। उनको परिवार धेरै वर्षअघि शाहगढबाट बण्डा आएर बसोबास गर्न थालेको थियो। त्यहाँ उनको घरमा मेडिकल स्टोर छ, जसलाई उनका पिताले सञ्चालन गर्छन्।मनीष कुमार जैन जबलपुरको रिलायबल डेभलपर कोलोनीमा बस्छन्। उनी वाणिज्य कर अधिकारी हुन् र हाल दमोहमा कार्यरत छन्। लोकायुक्तका टोलीहरूले सम्पत्ति तथा खर्चसँग सम्बन्धित कागजातहरूको जाँच गरिरहेका छन्। लोकायुक्त टोली अनुसार, अनुसन्धान पूरा भएपछि सम्पत्तिको वास्तविक मूल्य र आयको स्रोतसम्बन्धी अवस्था स्पष्ट हुनेछ।

पूर्वी क्षेत्र अन्तरविश्वविद्यालय पुरुष भलिबल प्रतियोगिता शुरु

वारासात, २७ अक्टोबर (हिस): पूर्वी भारतका विश्वविद्यालयहरूबीच आयोजना हुने पुरुष भलिबल प्रतियोगिता वारासातस्थित एडमास विश्वविद्यालयमा सञ्चालन भइरहेको छ। मङ्गलवार एडमास नलेज सिटीमा २०२६- २७ को पूर्वी क्षेत्र अन्तरविश्वविद्यालय पुरुष भलिबल प्रतियोगिता शुरु भएको हो। यो प्रतियोगिता अक्टोबर ३१ सम्म सञ्चालन हुनेछ। भारतीय विश्वविद्यालय सङ्घ (एआईयू) को तत्वावधानमा आयोजना भइरहेको यस प्रतियोगितामा करिब ६० विश्वविद्यालयका टोलीहरूले सहभागिता जनाउनेछन्। खेलाड़ी, प्रशिक्षक तथा सहयोगी कर्मचारीसहित ८०० भन्दा बढ़ी व्यक्तिहरू सहभागी हुने सम्भावना रहेको छ। पाँच दिनसम्म चल्ने यस प्रतियोगितामा चारवटा खेलमैदानमा करिब ६५ खेल आयोजना गरिनेछ। उद्घाटन समारोहमा एडमास विश्वविद्यालयका कुलाधिपतिसहित खेलकुद क्षेत्रका विभिन्न प्रतिष्ठित व्यक्तित्वहरूको उपस्थिति रहेको थियो। प्रतियोगितामा सहभागी ६० टोलीलाई १५-१५ टोलीका चार समूहमा विभाजन गरिनेछ। लिग चरणका खेलपछि नकआउट चरणका प्रतिस्पर्धाहरू सञ्चालन हुनेछन्। विश्वविद्यालयस्तरका खेलाडीहरूको प्रतिभा र सामूहिक भावनालाई उजागर गर्नुका साथै पूर्वी क्षेत्रका विभिन्न शैक्षिक संस्थानहरूबीच आपसी सम्पर्क र सहकार्य बढाउनु पनि यस आयोजनाको उद्देश्य रहेको छ।

विश्वविद्यालय प्रशासनका अनुसार, अध्ययनसँगै खेलकुदलाई पनि विद्यार्थीहरूको सर्वाङ्गीण विकासको महत्त्वपूर्ण हिस्सा मानिन्छ। यस्ता आयोजनाले विद्यार्थीहरूलाई आफ्नो खेल प्रतिभा प्रदर्शन गर्न र प्रतिस्पर्धात्मक अनुभव हासिल गर्न अवसर प्रदान गर्छन्।

जलशक्ति मन्त्रीद्वारा जलस्रोत सम्बन्धी परियोजनाहरूको समीक्षा
काममा तीव्रता ल्याउन निर्देशन

नयाँ दिल्ली, २७ अक्टोबर (हिस): केन्द्रिय जलशक्ति मन्त्री सीआर पाटिलले जलस्रोत, नदी विकास तथा गङ्गा संरक्षण विभागका विभिन्न परियोजना र योजनाहरूको समीक्षा गरेका छन्। उनले अधिकारीहरूलाई परियोजनाहरूको कार्यान्वयनमा देखिएका बाधाहरू पहिचान गरी शीघ्र समाधान गर्न तथा निर्धारित समयभित्र काम सम्पन्न गर्न निर्देशन दिएका छन्। बैठकमा जलशक्ति राज्यमन्त्री राजभूषण चौधरी पनि उपस्थित थिए।

केन्द्रिय जलशक्ति मन्त्रीले समीक्षा बैठकमा विभागका विभिन्न शाखा तथा सङ्गठनहरूले सञ्चालनमा रहेका परियोजना र गतिविधिवारे जानकारी गराएको बताए। यसमा बाढ़ी व्यवस्थापन शाखा, फरक्का ब्यारेज परियोजना, राष्ट्रिय जल अभियान, सिँचाइ क्षेत्र विकास तथा जल व्यवस्थापनको आधुनिकीकरण कार्यक्रम (एम-क्याडडब्ल्यूएम), नदी बेसिन व्यवस्थापन, राष्ट्रिय जल विकास निकाय, केन-बेतवा नदी जोड्ने परियोजना प्राधिकरण, ब्रह्मपुत्र नदीसम्बन्धी विषय, ब्रह्मपुत्र बोर्ड, लघु सिँचाइ तथ्याङ्क तथा राष्ट्रिय जलविज्ञान संस्थान समावेश छन्।

बैठकमा बाढ़ी व्यवस्थापन तथा सीमावर्ती क्षेत्र कार्यक्रमअन्तर्गत भइरहेका कामको प्रगतिको समीक्षा गरियो। फरक्का ब्यारेजका ढोका परिवर्तन गर्ने तथा नदी कटान रोक्न अपनाइएका उपायसम्बन्धी काम र तिनको कार्यान्वयनमा देखिएका चुनौतीवारे पनि छलफल भयो। राष्ट्रिय जल अभियानका प्राथमिक गतिविधि तथा पहलहरूको अवस्थावारे जानकारी लिइयो।

उनले सिँचाइ क्षेत्र विकास तथा जल व्यवस्थापनको आधुनिकीकरण कार्यक्रमअन्तर्गत ३५ वटा नमुना समूहको कार्यान्वयनको समीक्षा गरे। केन-बेतवा नदी जोड्ने परियोजनाको अवस्था, सम्पर्क नहर तथा दौधन बाँध निर्माणसम्बन्धी कामवारे पनि छलफल भयो। ब्रह्मपुत्र बोर्डले गुरुयोजना तथा विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार पार्ने कामको प्रगतिवारे जानकारी गरायो। बैठकमा लघु सिँचाइ तथ्याङ्क कार्यक्रमअन्तर्गत सञ्चालन भइरहेका चारवटा गणनाको प्रगति तथा राष्ट्रिय जलविज्ञान संस्थानका प्रमुख कार्यक्रमहरूको लक्ष्य र उपलब्धिहरूको पनि समीक्षा गरियो।

पाटिलले अधिकारीहरू तथा सम्बन्धित सङ्गठनका प्रमुखहरूलाई बैठकमा गरिएका निर्णय प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न र परियोजनाहरूको नियमित अनुगमन गर्न निर्देशन दिए। परियोजनाहरू निर्धारित समयभित्र सम्पन्न गर्न राज्य सरकारहरूसँग अझ राम्रो समन्वय कायम राख्नुपर्नेमा पनि उनले जोड दिए।

भाजपा सिक्किमद्वारा खड्गेको...

गर्नुभन्दा आफ्नै राजनीतिक असफलताबारे आत्मसमीक्षा गर्न आग्रह गरेको छ।

भाजपा सिक्किमले लोकतन्त्रमा राजनीतिक मतभिन्नता स्वाभाविक भए पनि आपसी सम्मान र मर्यादामा सम्झौता गर्न नहुने बताएको छ। साथै, कङ्ग्रेस नेतृत्वलाई सार्वजनिक जीवनको गरिमा कायम राख्न, अभिव्यक्तिमा संयम अपनाउन र भारतीय जनतासँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने मुद्दाहरूमा ध्यान केन्द्रित गर्न आह्वान गरेको छ। राष्ट्रलाई व्यक्तिगत आक्षेप र निराशाबाट प्रेरित राजनीतिभन्दा जिम्मेवार प्रतिपक्षको आवश्यकता रहेको भाजपा सिक्किमले बताएको छ।

पाकिम जिल्लाद्वारा किसान-केन्द्रित किसान गोष्ठीमार्फत खेत बचाओ अभियान शुरु

पाकिम, २७ अक्टोबरः पाकिम जिल्लाको कृषि विभागले एग्रिकल्चरल टेक्नोलोजी म्यानेजमेन्ट एजेन्सी (आत्मा) र बागवानी विभागको सहकार्यमा राष्ट्रव्यापी खेत बचाओ अभियानको एक हिस्साको रूपमा पाकिम नगर पञ्चायत हलमा एक किसान गोष्ठी आयोजन गऱ्यो। भारत सरकारको कृषि तथा किसान कल्याण मन्त्रालयको निर्देशनमा यो अभियान २२ अक्टोबरदेखि ३० नोभेम्बरसम्म सञ्चालन भइरहेको छ।

परम्परागत सचेतना कार्यक्रमभन्दा माथि उठ्दै पाकिम जिल्लाले किसान, प्राविधिक विशेषज्ञ र विभागीय अधिकारीहरूलाई एउटै मञ्चमा ल्याएर अन्तरक्रियात्मक तथा सहभागितामूलक दृष्टिकोण अपनायो। यसको उद्देश्य ज्ञान आदान-प्रदान गर्नु, किसानहरूका पहलकदमी प्रदर्शन गर्नु र फिल्ड स्तरका चुनौतीहरूलाई सम्बोधन गर्नु थियो। यो पहलले कृषि भूमि संरक्षण, माटोको स्वास्थ्य र दिगो कृषि अभ्यासमा ध्यान केन्द्रित गर्दै अभियानलाई अर्थपूर्ण, स्थानीय सान्दर्भिकता बोकेको र कार्यमुखी बनाउने जिल्लाको प्रतिबद्धतालाई झल्काउँछ।

सिक्किम सरकारको वाणिज्य तथा उद्योग विभागकी अध्यक्ष निम छिकी शेर्पा कार्यक्रममा मुख्य अतिथिका रूपमा उपस्थित थिइन्। पञ्चायत प्रतिनिधिहरू विशिष्ट अतिथिका रूपमा सहभागी थिए। कार्यक्रममा कृषि विज्ञान केन्द्र (केभीके)-का प्रमुख, आत्माका उपनिर्देशक तथा उपपरियोजना निर्देशक, कृषि तथा बागवानी विभागका अधिकारी, कृषि निरीक्षक, ब्लक टेक्नोलोजी म्यानेजर (बीटीएम) तथा पाचे सामसिङ र पाकिम-याक्तेन जीपीयूका किसान र फिल्ड कर्मचारीहरूको पनि उपस्थिति थियो।

कार्यक्रमको शुरुआत सहभागीहरूको दर्ता र परम्परागत रूपमा खादा अर्पण गरेर भयो। त्यसपछि कृषि उपज, किसानका पहलकदमी र अन्य उपलब्धि प्रदर्शन गरिएका किसानहरूका स्टलहरूको अवलोकन गरियो। यी स्टलहरूले स्थानीय किसानहरूको प्रयासलाई सम्मान गर्ने तथा स्थानीय कृषि उत्पाद र कृषि-उद्यमहरूको सम्भावनालाई उजागर गर्ने अवसर प्रदान गरे।

स्वागत मन्तव्य राख्दै पाकिमका ब्लक टेक्नोलोजी म्यानेजर योगेश गौतमले अतिथि र सहभागीहरूलाई स्वागत जनाए तथा खेत बचाओ अभियानका उद्देश्यहरूबारे प्रकाश पारे। उनले कृषि भूमि संरक्षण गर्न र दिगो कृषि अभ्यासलाई प्रवर्द्धन गर्न सामूहिक प्रयासको महत्त्वमाथि जोड़ दिए। प्राविधिक सत्रमा कृषि विभागकी उपनिर्देशक रेबेका गुरुङले अभियानका उद्देश्य, कृषि विभागका विभिन्न योजना तथा माटोको उर्वराशक्ति प्रबन्धन र उत्पादनशील कृषि भूमिको संरक्षणको महत्त्वबारे विस्तृत जानकारी दिइन्। उनले खेतीपातीलाई अझ आकर्षक तथा आर्थिक रूपमा लाभदायक बनाउने माध्यमका रूपमा कृषि पर्यटनको सम्भावनाबारे पनि प्रकाश पारिन्। विश्वका विभिन्न भागमा रहेका सफल कृषि पर्यटनका उदाहरणहरू प्रस्तुत गर्दै उनले किसानहरूलाई आयस्रोतमा विविधता ल्याउन, स्थानीय संस्कृतिको प्रवर्द्धन गर्न र कृषिमा आधारित पर्यटन उद्यमहरूको विकास गर्ने अवसर खोज्न प्रोत्साहित गरिन्।

बागवानी विभागकी बागवानी विकास अधिकारी सिर्जना गुरुङले सहभागीहरूलाई बागवानीसम्बन्धी विभिन्न योजना र माटोको स्वास्थ्य प्रबन्धनको महत्त्वबारे जानकारी दिइन्। कृषि विभागका कृषि विकास अधिकारी गगन गुरुङले एकीकृत पोषक तत्त्व प्रबन्धनका सिद्धान्त र फाइदाहरूबारे व्याख्या गरे। साथै, उनले किसानहरूलाई समयमै कृषि ऋण उपलब्ध गराउन किसान क्रेडिट कार्ड (केसीसी) योजनाले खेल्ने भूमिकाबारे पनि प्रकाश पारे।

पाकिमस्थित कृषि विज्ञान केन्द्रको प्रतिनिधित्व गर्दै केन्द्रका प्रमुख डा. प्रकाश शर्माले सहभागीहरूलाई उक्त केन्द्रका गतिविधि, वैज्ञानिक प्रविधि तथा कृषि उत्पादकत्व बढ़ाउन र कृषक समुदायलाई सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले सञ्चालित प्रसार सेवाहरूबारे जानकारी दिए।

कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै मुख्य अतिथि तथा सिक्किम सरकारको वाणिज्य तथा उद्योग विभागकी अध्यक्ष निम छिकी शेर्पाले यस पहलको प्रशंसा गरिन्। उनले किसानहरूलाई कृषि तथा सम्बद्ध विभागहरूद्वारा प्रदान गरिने विभिन्न सरकारी योजना, प्राविधिक सहयोग र संस्थागत सहायताको लाभ लिन प्रोत्साहित गरिन्। कार्यक्रमका विशिष्ट अतिथिहरूले पनि वैज्ञानिक कृषि अभ्यास, कृषि भूमि संरक्षण र कृषक परिवारका लागि दिगो जीविकोपार्जनको महत्त्वमाथि जोड़ दिए।

यस कार्यक्रमको एउटा मुख्य आकर्षण किसान गोष्ठी थियो, जहाँ किसानहरूले आफ्ना अनुभव साटासाट गर्न, जिज्ञासा राख्न र विभागीय अधिकारी तथा प्राविधिक विशेषज्ञहरूबाट प्रत्यक्ष रूपमा मार्गदर्शन प्राप्त गर्न पाए। प्राविधिक सत्र, किसानहरूका लागि स्टल, सरकारी योजनाहरूबारे जानकारी र प्रत्यक्ष अन्तरक्रियाको संयोजनले यस कार्यक्रमलाई कृषि प्रसारका लागि एक व्यावहारिक र सहभागितामूलक मञ्च बनायो।

कृषि विभागकी कृषि अधिकारी बिनिता छेत्रीले कार्यक्रमको समन्वय गर्नुका साथै धन्यवाद ज्ञापन गर्दै कार्यक्रमको समापन गरिन्। उनले यस अवसरमा उपस्थित विशिष्ट अतिथि, सहभागी विभाग, किसान र फिल्डमा कार्यरत कर्मचारीहरूको योगदानको कदर गरिन्।

यस पहलमार्फत, पाकिम जिल्लाले खेत बचाओ अभियानलाई किसान-केन्द्रित एक विशिष्ट स्वरूप दिएको छ, जसमा प्रत्यक्ष संलग्नता र व्यावहारिक ज्ञानको आदान-प्रदानलाई अभियानको केन्द्रबिन्दुमा राखिएको छ। यस कार्यक्रमले जनचेतनालाई कार्यरूपमा परिणत गर्ने तथा किसान, वैज्ञानिक संस्थान र सरकारी विभागहरूबीचको सम्बन्धलाई मजबुत पार्ने जिल्लाको प्रतिबद्धतालाई उजागर गर्दछ।

यो अभियान पाकिम जिल्लामा नोभेम्बर महिनाभरि जारी रहनेछ। यसमा दिगो कृषि, माटोको स्वास्थ्य प्रबन्धन, कृषि भूमि संरक्षण, सरकारी योजना र किसान कल्याणसम्बन्धी पहलहरूमा विशेष ध्यान दिइनेछ। जिल्ला प्रशासनले किसानहरूको व्यापक सहभागितालाई प्रोत्साहन गर्ने तथा यस्ता अभ्यासलाई प्रवर्द्धन गर्ने लक्ष्य राखेको छ, जसले कृषि स्रोतहरूको संरक्षण गर्नुका साथै कृषि उत्पादकत्व, नाफा र दीर्घकालीन जीविकोपार्जन सुरक्षामा वृद्धि गर्नेछ।

राउते रुम्तेकमा खेत बचाओ अभियान कार्यक्रम सम्पन्न

गान्तोक, २७ अक्टोबरः सिक्किम सरकारको कृषि विभागले दिगो कृषि अभ्यासलाई प्रोत्साहन गर्ने तथा किसानहरूलाई कृषि र बागवानीसम्बन्धी विभिन्न सरकारी योजनाबारे सचेत गराउने उद्देश्यले २७ अक्टोबरमा राङ्का ब्लकअन्तर्गत राउते रुम्तेकमा खेत बचाओ अभियान कार्यक्रम आयोजन गऱ्यो।

कार्यक्रममा राउते रुम्तेकका पञ्चायत सभापति सोनाम छिरिङ भोटिया, कृषि विभागका उपनिर्देशक भरत शर्मा, कृषि विज्ञान केन्द्रका वैज्ञानिक बोनिफेस लेप्चा, कृषि निरीक्षक नासरिन थापा, बागवानी निरीक्षक अञ्जना सुब्बा तथा बीटीएम गीता शर्मा उपस्थित थिए।

कार्यक्रममा अधिकारीहरूले कृषि तथा बागवानी विभागअन्तर्गत उपलब्ध विभिन्न सरकारी योजना र त्यसबाट प्राप्त हुने सुविधाहरूबारे किसानहरूलाई जानकारी गराए। कृषि उत्पादन बढ़ाउन माटोको स्वास्थ्य र उर्वराशक्ति व्यवस्थापन, माटो संरक्षण तथा उन्नत कृषि प्रविधि अपनाउनुको महत्त्वमाथि विशेष जोड़ दिइयो। किसानहरूलाई आफ्नो खेतको माटोमा रहेका पोषक तत्त्वहरूको अवस्था बुझ्न तथा सोहीअनुसार मलको प्रयोगसम्बन्धी उचित निर्णय लिन सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले माटो स्वास्थ्य कार्ड वितरण गरियो। यसका साथै किसानहरूलाई तोरीखेती गर्न प्रोत्साहित गर्ने उद्देश्यले तोरीको बीउ वितरण गरियो।

कार्यक्रममा ३२ जना पुरुष र २० जना महिला गरी कुल ५२ जना किसानले सक्रिय सहभागिता जनाएका थिए। यस पहलको उद्देश्य किसानहरूमा कृषि तथा बागवानीसम्बन्धी योजनाबारे सचेतना अभिवृद्धि गर्नु, दिगो खेती प्रणालीलाई प्रोत्साहन गर्नु तथा कृषि उत्पादन र स्थानीय किसानहरूको जीविकोपार्जनको अवसरमा सुधार ल्याउनु रहेको कृषि विभागले जनाएको छ।

मङ्गनमा खेत बचाओ अभियान-रवि सिजन २०२६ को शुरुआत

मङ्गन, २७ अक्टोबरः मङ्गन जिल्लाको कृषि विभागले मङ्गनका संयुक्त निर्देशक डीटी भोटियाको मार्गदर्शन तथा सुपरिवेक्षणमा २६ अक्टोबरदेखि खेत बचाओ अभियान - रवि सिजन २०२६ को शुरुआत गरेको छ। खेतीयोग्य जमिनको संरक्षण र उत्पादनमूलक उपयोगलाई प्रवर्द्धन गर्ने तथा किसानहरूमा दिगो कृषि अभ्यासहरूबारे चेतना जगाउने उद्देश्यका साथ यो कार्यक्रम रिङ्हिम-नामपताम जीपीयूमा शुरु गरिएको हो।

कार्यक्रममा रिङ्हिम-नामपताम जीपीयूका पञ्चायत सभापति शेराप भोटिया र अन्य पञ्चायत सदस्यहरूको उपस्थिति थियो। यसका साथै, कृषि विज्ञान केन्द्र (केभीके)-का प्रमुख तथा वरिष्ठ वैज्ञानिक दिनेश बस्नेत, कृषि उपनिर्देशक प्रणित गुरुङ, विषय विशेषज्ञ (एसएमएस) पाल्देन भोटिया, मङ्गनकी कृषि विकास अधिकारी (एडीओ) छिमी याङ्जोम लेप्चा, कृषि निरीक्षक र विभागका अन्य कर्मचारीहरूको पनि सहभागिता थियो। उनीहरूको उपस्थिति र सहभागिताले स्थानीय शासन निकाय, वैज्ञानिक संस्थान, किसान र कृषि विभागबीच समन्वय हुनुपर्ने आवश्यकतालाई उजागर गऱ्यो।

भारत सरकारको कृषि तथा किसान कल्याण मन्त्रालयद्वारा शुरु गरिएको यो राष्ट्रव्यापी अभियानले कृषि योग्य जमिनलाई ह्रास आउनबाट जोगाउने, जमिनको कम उपयोग हुन नदिने, भूमि प्रबन्धनमा सुधार गर्ने र दिगो कृषि अभ्यासलाई प्रोत्साहन गर्ने कुरामा जोड़ दिन्छ। कार्यक्रममा खेतीयोग्य जमिनको संरक्षण गर्नु किसानहरूको जीविकोपार्जनको रक्षा गर्न, खाद्य सुरक्षालाई सुदृढ़ पार्न र मङ्गन जिल्लामा दिगो तथा लचिलो कृषि विकास सुनिश्चित गर्न अत्यन्त आवश्यक रहेको कुरामा जोड़ दिइयो।

तिहारअघि बन्द चिया कमानका श्रमिकलाई ५ हजार र ५० किलो चामल दिनुपर्ने माग

दार्जीलिङ, २७ अक्टोबरः बन्द चिया कमानका श्रमिकहरूलाई ५ हजार रुपियाँ नगद र ५० किलो चामल उपलब्ध गराउने मुख्यमन्त्रीको घोषणालाई कार्यान्वयन गर्न हाम्रो हिल तराई डुवर्स चियाबारी श्रमिक सङ्घले माग गरेको छ। सङ्घले यससम्बन्धमा मुख्यमन्त्री, सांसद, विधायक तथा सम्बन्धित विभागीय अधिकारीहरूलाई पत्राचार गरेको छ।

सङ्घका केन्द्रिय अध्यक्ष डीके गुरुङका अनुसार गत १५ अक्टोबरमा मुख्यमन्त्री शुभेन्दु अधिकारीले उक्त सहायता उपलब्ध गराउने घोषणा गरेका थिए। तर, दशैँअघि वितरण हुन नसकेपछि श्रमिकहरूमा चिन्ता बढ़ेको छ। सङ्घले दीपावलीअघि सहायता उपलब्ध गराउन माग गरेको छ।

गुरुङले विशेष गरी आलुबारी चिया कमानका श्रमिकहरूको अवस्था चिन्ताजनक रहेको बताए। उनका अनुसार गत ३१ अगस्तमा प्रबन्धकले कमान छोड़ेपछि श्रमिकहरूले पूजा बोनस र सरकारी राहत स्वरूपको खाद्यान्न पाउन सकेका छैनन्। उनले आलुबारीका श्रमिकहरूलाई पनि घोषित सहायता उपलब्ध गराउन आग्रह गरे।

यसैबीच, रङ्ली रङ्लियट र मिशनहिल चिया कमानमा पूजा बोनस सम्बन्धी विवाद समाधान भएको गुरुङले जानकारी दिए। सङ्घले बन्द चिया कमानहरू पुनः सञ्चालनमा ल्याउने सरकारी पहललाई तीव्रता दिँदै श्रमिकहरूलाई नियमित रोजगारी र आम्दानीको व्यवस्था गर्नुपर्ने माग गरेको छ।

अधिवक्ता वीरेन्द्र रसाइलीद्वारा दर्ता गरिएको आरटीआईको आयो जवाफ

‘११ गोर्खा जातगोष्ठीको जनजातिको माग अझै विचाराधीन’

दार्जीलिङ, २७ अक्टोबरः गोर्खाका ११ जातगोष्ठीलाई अनुसूचित जनजाति (एसटी)-को मान्यता दिनुपर्ने माग अझै विचाराधीन रहेको जनाउँदै अधिवक्ता वीरेन्द्र रसाइलीले केन्द्र र राज्य सरकारसँग प्रक्रियाको वर्तमान अवस्थाबारे स्पष्ट जानकारी सार्वजनिक गर्न माग गर्दै आरटीआई गरेका थिए।

अधिवक्ता रसाइलीका अनुसार उनले सूचनाको अधिकार (आरटीआई) ऐनअन्तर्गत जनजाति मामिला मन्त्रालयसँग यस विषयमा जानकारी मागेका थिए। मन्त्रालयले ५ अक्टोबरमा दिएको जवाफमा उक्त प्रस्ताव विचाराधीन रहेको र आवश्यक कारबाही तथा जानकारीका लागि सम्बन्धित राज्य सरकारकहाँ पठाइएको उल्लेख गरेको उनले बताएका छन्।

उनले उपलब्ध गराएको विवरणअनुसार, पश्चिम बङ्गाल सरकारले २८ फरवरी, २०१४ मा १० समुदायलाई जनजातिको सूचीमा सामेल गर्ने प्रस्ताव बुझाएको थियो भने धिमाल समुदायसम्बन्धी प्रस्ताव यसअघि नै पेश गरिएको थियो। यस विषयमा अध्ययन गर्न विभिन्न समितिहरू पनि गठन गरिएका थिए। तर, २०१९ र २०२२ मा प्रकाशित विवरणमा भारतका रजिस्ट्रार जेनरलले तत्कालीन प्रस्तावको स्वरूपमाथि आपत्ति जनाएको र थप जानकारी आवश्यक रहेको उल्लेख गरिएको रसाइलीले बताएका छन्।

वर्षौँ बितिसक्दा पनि प्रस्ताव विचाराधीन नै रहेको विषयलाई उठाउँदै उनले राज्य सरकारले केन्द्रले मागेको थप जानकारी उपलब्ध गराएको छ कि छैन, रजिस्ट्रार जेनरलले उठाएका आपत्तिहरू सम्बोधन भएका छन् कि छैनन् र अब प्रक्रिया अघि बढ़ाउन के-कस्ता काम बाँकी छन् भन्ने प्रश्न गरेका थिए।

रसाइलीले आरटीआईबाट प्राप्त जवाफमा प्रस्ताव विचाराधीन रहेको उल्लेख हुनुलाई जनजाति मान्यता प्राप्त भइसकेको अर्थमा बुझ्न नहुने पनि स्पष्ट पारेका छन्। उनका अनुसार निर्धारित प्रक्रियाअनुसार रजिस्ट्रार जेनरल अफ् इण्डियाको परीक्षण तथा राष्ट्रिय अनुसूचित जनजाति आयोगको सहमतिलगायतका प्रक्रिया पूरा भएपछि मात्र सम्बन्धित कानून संशोधनको बाटो अघि बढ्न सक्छ।

उनले यो विषय कुनै राजनीतिक दल वा सरकारविरुद्धको प्रश्न नभई सार्वजनिक जवाफदेहितासँग सम्बन्धित रहेको बताएका छन्। यदि थप कागजात आवश्यक छन् भने त्यसबारे जानकारी सार्वजनिक गर्नुपर्ने, आपत्ति बाँकी छन् भने तिनको स्पष्ट विवरण दिनुपर्ने र सम्बन्धित निकायले आफ्नो जिम्मेवारीअनुसार काम गर्नुपर्ने उनको भनाइ छ। “११ गोर्खा समुदायका लागि अब मुख्य प्रश्न यही हो-ठ्याक्कै के काम बाँकी छ र अर्को कदम चाल्ने जिम्मेवारी कसको हो?”-रसाइलीले प्रश्न गरेका छन्।

उनले जनजाति मान्यताको मागलाई राजनीतिक आश्वासनमा मात्र सीमित नराखी आधिकारिक कागजातका आधारमा प्रक्रियाको अवस्था स्पष्ट पार्नुपर्ने बताएका छन्। अधिवक्ता रसाइलीका अनुसार गोर्खाका ११ जातगोष्ठीको अधिकार र आकाङ्क्षासँग जोड़िएको यस विषयमा पारदर्शिता, निरन्तर पहल र सम्बन्धित निकायको जवाफदेहिता आवश्यक रहेको बताएका छन्।

खरसाङमा ट्राफिक समस्या समाधान गर्न चालक र प्रशासनबीच चर्चा

खरसाङ, २७ अक्टोबर (हिस): खरसाङ बजारमा लगातार बढ़िरहेको ट्राफिक जामको समस्यालाई ध्यानमा राख्दै प्रशासनले विभिन्न सिण्डिकेटका वाहनहरू सड़कमा राख्न प्रतिबन्ध लगाएपछि चालकहरूले यसको समाधानका लागि पुलिस प्रशासनका अधिकारी र खरसाङका विधायक सोनाम लामासँग भेट गरी ज्ञापनपत्र बुझाएका छन्।

प्राप्त जानकारीअनुसार, गत २४ अक्टोबरमा पुलिस प्रशासनले खरसाङका विभिन्न सिण्डिकेटमा आबद्ध वाहन सड़कमा राख्न नदिने निर्णय गरेको थियो। २५ अक्टोबरदेखि लागू भएको उक्त निर्णयपछि सोमवार २६ अक्टोबरमा चालकहरूले वाहन सञ्चालन बन्द गरी प्रशासनसँग चर्चा गरेका हुन्। विधायक सोनाम लामाको उपस्थितिमा खरसाङका २२ वटा सिण्डिकेटका चालकहरूलाई समेटेर बैठक आयोजन गरिएको थियो। बैठकमा खरसाङ महकुमा पुलिस अधिकारी, ट्राफिक निरीक्षक पिन्टु मुखर्जी, आईसी पलास महन्त, खरसाङ ट्राफिक पुलिस प्रभारी विकास चामलिङलगायत चालक प्रतिनिधिहरू सहभागी थिए। बैठकमा सड़कमा वाहन राख्ने व्यवस्था र विभिन्न सिण्डिकेटलाई अन्यत्र स्थानान्तरण गर्ने विषयमा चर्चा भयो। दुवै पक्षबाट समस्या समाधानका लागि विभिन्न सुझाउ प्रस्तुत गरिएको बताइएको छ।

बैठकपछि पत्रकारहरूसँग कुरा गर्दै विधायक सोनाम लामाले खरसाङमा लामो समयदेखि ट्राफिक समस्या रहँदै आएको बताए। बजारका प्रमुख स्थानमा वाहन राख्ने र सिण्डिकेट सञ्चालन गर्ने व्यवस्थाका कारण जाम बढ़ेपछि प्रशासनले सम्बन्धित स्थानहरूबाट वाहन हटाउने निर्देशन दिएको उनले बताए। जनताको समस्या र गुनासोलाई ध्यानमा राखेर पुलिस प्रशासनले कड़ाइका साथ कदम चालेको उल्लेख गर्दै उनले चालक र प्रशासनबीच सहमति खोज्न आफू पनि बैठकमा सहभागी भएको जानकारी दिए। उनले ट्राफिक समस्या समाधान गर्न विभिन्न चालक सङ्घलाई स्थानान्तरण गरिएको र हिल कार्ट रोडलाई पूर्ण रूपमा खुल्ला राख्ने योजना रहेको बताए। खरसाङमा व्यवस्थित पार्किङस्थल निर्माण गर्न सरकारसमक्ष निरन्तर माग गरिरहेको र यससम्बन्धी काम पनि अघि बढ़िरहेको उनले जानकारी दिए। स्थायी पार्किङस्थल तयार नहुँदासम्म ट्राफिक समस्या नियन्त्रण गर्न प्रशासनले अस्थायी उपाय अपनाएको उनको भनाइ थियो।

यता, चालक सङ्घ र फाटक सिण्डिकेट सङ्घका सभापति वीरेन्द्र तामाङ र घैयाबारी सिण्डिकेटका सभापति धीरेन खातीले पुलिस प्रशासनले सड़कमा गाड़ी राख्न नदिएको र प्रशासनले अघि सारेका सुझाउप्रति आफूहरू सन्तुष्ट नरहेको बताए। उनीहरूले अबउसो वाहन पुरानै स्थानमा राख्ने निर्णय गरेको जानकारी दिँदै पुलिसले कारबाही गरेमा गाड़ी र चाबी त्यहीँ छाड़िदिने बताएका छन्।

स्टेट ब्याङ्क अफ इन्डिया

आरबीओ-IV, गान्तोक (04259)

होटल द फर्न डेञ्जोङ मुनि, काजी रोड, गान्तोक - 737101

गान्तोक शहर क्षेत्रमा उपयुक्त व्यावसायिक भवन (तयार भवन) को आवश्यकतासम्बन्धी सूचना

स्टेट ब्यांक अफ इन्डिया, सिक्किमको पूर्वी जिल्लाअन्तर्गत गान्तोक शहर क्षेत्रमा लामो अवधिका लागि भाड़ामा लिनका लागि उपयुक्त व्यावसायिक भवनका धनीहरूबाट प्रस्तावहरू आमन्त्रित गर्दछ।

उक्त भवनमा करिब 12000 देखि 14000 वर्ग फिट प्रयोगयोग्य क्षेत्रफल हुनुपर्नेछ साथै भवनको अग्रभागको भाग राम्रो र बाहिरबाट स्पष्ट देखिने हुनुपर्नेछ। भवनले आवेदन फारममा उल्लेख गरिएका मापदण्डहरू पूरा गरेको हुनुपर्छ। आवेदन फारम स्टेट ब्यांक अफ इन्डिया, क्षेत्रीय व्यापार कार्यालय, होटल द फर्न डेन्जोङ मुनि, काजी रोड, गान्तोकबाट प्राप्त गर्न सकिनेछ।

स्थानीय नगरपालिका वा निकायबाट जारी गरिएको वैध व्यावसायिक लाइसेन्स भएका र सम्पत्तिको स्वामित्व स्पष्ट भएका भवन धनीहरूले मात्र आवेदन दिन योग्य हुनेछन्। **यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले 10 दिनभित्र** अधोहस्ताक्षरी पदाधिकारी समक्ष आवेदन पेश गरिसक्नुपर्नेछ।

आवेदन सिलबन्दी खाममा हुनुपर्नेछ, जसमा **“भारतीय स्टेट ब्यांकका लागि प्रस्ताव”** लेखिएको हुनुपर्छ साथै यो आवेदन ‘क्षेत्रीय प्रबन्धक, स्टेट ब्यांक अफ इन्डिया, आरबीओ-IV, होटल ‘द फर्न डेन्जोङ’ मुनि, काजी रोड, गान्तोक - 737101’ लाई सम्बोधन गरिएको हुनुपर्छ।

कुनै पनि परिस्थितिमा ब्रोकरेज वा एजेन्सी कमिसन दिइने छैन। स्टेट ब्यांक अफ इन्डियासँग कुनै कारण नखुलाई कुनै पनि वा सबै प्रस्ताव रद्द गर्ने अधिकार सुरक्षित रहनेछ।

क्षेत्रीय प्रबन्धक
आरबीओ-IV, गान्तोक
सम्पर्क: 8001756783

Printed, Published and owned by Mrs. Padam Maya Kharka and printed at Choices International, Daragaon, Tadong, Gangtok -737102, Sikkim and published at Kashiraj Pradhan Road, Nam Nam, Gangtok-737101, Sikkim. Associate Editor: Rajendra Pradhan, Editor: Mrs. Mala Rana Patro. Phone No. (03592) 231265, 7001336001, Fax: 231265. E-mail: himalibela@rediffmail.com, RNI No.SIKNEP/2007/21386

मुद्रण, प्रकाशन तथा स्वामित्व श्रीमती पदम माया खड्का, चोइसेस इन्टरनेशनल, डाँड़ागाउँ, तादोङ, गान्तोक-737102, सिक्किममा मुद्रित तथा काशीराज प्रधान रोड, नामनाम, गान्तोक-737101, सिक्किमबाट प्रकाशित। एसोसिएट सम्पादक: राजेन्द्र प्रधान, सम्पादक: श्रीमती माला राणा पात्रो। फोन नम्बर (03592) 231265, 7001336001, फ्याक्स: 231265। ईमेल: himalibela@rediffmail.com, RNI No.SIKNEP/2007/21386